

ISLAM I POSLANIK U OČIMA DRUGIH

Naslov izvornika
الإسلام و رسوله في فكر هؤلاء

Recenzent
DŽEMALUDIN LATIĆ

Urednik
MUNIB MAGLAJLIĆ

Likovno oblikovanje
ADNAN JASIKA

AHMED HAMID

ISLAM I POSLANIK U OČIMA DRUGIH

Prijevod sa arapskog
MUSTAFA PRLJAČA

Fondacija "Mulla Sadra" u Bosni i Hercegovini
Sarajevo 1432/2011.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

28-31 Muhammad (049.3)

HAMID, Ahmad

Islam i Poslanik u očima Drugih / Ahmed Hamid ;
prijevod sa arapskog Mustafa Prljača. - Sarajevo : Fondacija
Mulla Sadra, 2011. - 192 str. ; 21 cm

ISBN 978-9958-657-29-0

I. Hamid, Ahmed vidi Hamid, Ahmad

COBISS.BH-ID 18596102

U ime Allaha, Milostivog, Svemilosnog!

Zato se, mimo Allaha, ne moli drugom bogu – da ne bi bio jedan od onih koji će biti mučeni! I opominji rodbinu svoju najbližu i budi ljubazan prema vjernicima koji te slijede! A ako te ne budu poslušali, ti reci: “Ja nemam ništa s tim što vi radite!” I pouzdaj se u Silnoga i Milostivoga!

(Eš-Šu‘ara', 213-217)

Pred muslimane i nemuslimane iznosim viđenja ovih odabranih ljudi, da bi i muslimani i nemuslimani znali da je islam najdostojniji da bude slijeđen, a Allah zna za iskrenost nakane!

Na putu obaveze

Istinitost islama, nema u to nikakve sumnje, nije u potrebi za dokazima i činjenicama, jer otkako se među ljudima pojavio posljednji vjerovjesnik, Muhammed, s.a.v.s., sa posljednjim izdanjem objavljene vjere, svjetska rasprostranjenost islama već otada je bila neupitna. Pisma posljednjeg Allahovog vjerovjesnika i njegovi izaslanici visokim dostojanstvenicima, kraljevima i carevima, bili su počeci upoznavanja svijeta s kur'anskom istinom.

Pisma Časnoga Poslanika imala su tako snažan odjek da njihov eho još ne blijedi u dušama, umovima i srcima ljudi. Ta pisma od Muhammeda, Allahovog poslanika, od njega lično, neprekidno pristižu i svakom od nas pojedinačno. Na nama je samo da se zadržimo na njegovom Glavnom pismu pa da nam to bude sasvim jasno, da budemo uvjereni da je to zaista tako, bez i najmanje nedoumice. Uostalom, sam Kur'an je vječito pismo, upućeno svakom čovjeku, koje nosi put do Istine koja će se nezaustavljivo sama nametnuti svim svjetovima.

A Pismo koje je upućeno svakom čovjeku, treba da stigne. Ponio ga je čelnik svih ljudi, a oni koji su mu se opirali nastojali su stati na put dostavi pisma. Međutim, Poslanik je

snagom svoga uvjerenja u Istinu za koju ga je Allah odabrao, uspio to pismo učiniti trajnim, što potvrđuje i ovo petnaesto hidžretsko stoljeće i to će tako trajati sve dokle to Allah bude htio.

Dokaz da su pisma Poslanika islama upućena i “svima nama” jeste činjenica da je ovo pismo dospjelo do ljudskih umova i srca na svakom mjestu ovoga svijeta, usljed čega određen broj ljudi neprekidno ulazi u Allahovu vjeru, počinje vjerovati da je Stvoritelj jedan i da nema sudruga u Božanstvenosti svojoj, svjedočiti to i potvrđivati da je Muhammed Allahov poslanik, koji je donio Pismo Jednog i Jedinog; da je on Allahov poslanik i Njegov rob, kojeg je odabrao između svih drugih, Njegov posljednji poslanik.

Svaki pojedinac koji dobije Pismo i prihvati islam za svoju vjeru, s islamom dobije novu vrijednost, novu činjenicu nad onom dotada postojećom – samom onom istinitošću koju odabere da bude njegov život.

Svaki pojedinac koji dobije Pismo i zadubi se u islam i iskreno iznese ono što nađe u njemu kao cjelini također je postigao uspjeh i svoju ruku spustio na Istinu te u dubini svoje duše sasvim sigurno poželio da tu istinu provede u život.

Ogromno mnoštvo ljudi istinu islama je uzelo za svoje opredjeljenje i povjerovalo u nju. Velik broj ljudi primio je od njih islam i postali su na taj način posrednici da i drugi spuste svoje ruke na Istinu i da se tako poveća broj vjerujućih

u islamu. To samo po sebi predstavlja nastupajuću Allahovu pomoć – kada drugi u Allahovu vjeru ulaze u skupinama. Osobno sam se susreo sa stotinama ljudi iz svih naroda, iz različitih zemalja, za koje sam saznao da su izabrali islam za svoju vjeru i koji su se preobrazili u prave biljure već u trenutku prosvjetljenja – kada su u sebi dokučili istinu islama pa su čak i svoja imena predjenuli u muslimanska, te se uključili u redove velikih promicatelja islamskih vrjednota.

Lično sam, Bogu hvala, uspio njihove priče ponuditi čitateljstvu u dvije sveske knjige koju sam naslovio: *Zašto su primili islam*. Materijal sam prikupljao od 1976. do 1986. godine. Razgovori koje sam sa njima obavio prevedeni su sa arapskog na tri druga jezika: engleski, francuski i njemački.

Ovom prilikom pred cijenjeno čitateljstvo iznosim iskrene iskaze mislilaca, ljudi od mišljenja, vrhunskih intelektualaca, teoretičara i onih koji su povezivali umove i srca izjavom čije su vrijednosti bili potpuno svjesni.

Pred cijenjeno čitateljstvo iznosim stanovišta brojne elite književnika, učenjaka, mislilaca, filozofa i vođa koji su imali utjecaja u svijetu, svako u svom području u kojem su se uzdigli i stekli najviše odličje, tako da su postali obilježje svoga vremena, ali i njihove prepoznatljive značajke.

Uložio sam ogroman napor u traganju za onim šta su ti ljudi rekli o islamu, Kur'anu i Poslaniku islama, nalazeći izvanredan užitek u tome. Kada bih naišao na takvu izjavu nekoga od njih moja sreća tada ne bi bivala ništa manjom od one koja bi me obuzela da sam tog pojedinca susreo živog i da mi je te riječi kazao neposredno.

Dugo vremena sam proveo u tom poslu. Za sve to vrijeme stanje sreće se zadržavalo u meni, da bi kulminiralo sada kada pred sobom imamo i opipljiv učinak, dostupan čitaocu na svakom mjestu.

Ova knjiga trebala se pojaviti još prije pet godina, ali tome na put stale su brojne prepreke, objektivne i one koje to nisu, a koje su inače pratile islamske djelatnosti. Ali, došlo je vrijeme i ukazali su se nagovještaji islamskog preporoda, koji su stigli sa Zapada i potom se raširili i po Istoku, po arapskom svijetu, po muslimanskom svijetu, po čitavom svijetu...

Tada sam se okrenuo da dovršim ono na čemu sam se zaustavio pet godina ranije, kako bih na vidjelo dana iznio ono što su protivnici nastojali sakriti, a na čemu sam radio predano, temeljito i mukotrпно. Cilj mi je bio pokazati da postoji Istina, unatoč onima koji je ne vole, ali i upoznati protivničku stranu da su se i njihovi velikani na vjerodostojan način izražavali o islamu i njegovom Poslaniku.

Koristim se ovom prilikom da pozovem svakog vjernika muslimana na ovom svijetu da bude na kur'anskoj razini, koju je Allah naglašavao, kako bi sa Zapada nadolazeća renesansa postala islamskom i donosila snažno vjerovanje, pred kojim i najsavršeniji i najmoderniji elektronski umovi ostaju nemoćni i paralizirani. Tako, nastupajuće islamsko buđenje protivnici neće moći ni odbiti, ni zaustaviti, ma kako pronicljivo nastojali da se nađu na svakoj stazi i da ovladaju svakim sredstvom te da budu bliski saradnici u tom poslu. Na nama je da se pripremimo za taj bliski dan, kojem idemo ususret, a koji će zasigurno donijeti promjenu, kada će Allahova riječ zauzeti svoje mjesto i kada će Istina obuhvatiti svaku pojavu.

Cijenjeni čitaocē, prije nego se započneš upoznavati s mišljenjima ovih odabranih pojedinaца, dopusti da ti izrazim svoju zahvalnost, te da se zahvalim svima koji su pripomogli izradi ove knjige, s obzirom na njene izvore i literaturu.

Od srca zahvaljujem mome sinu Habibu Sejfulislamu, mojoj supruzi i prijateljima, koji su mi pomogli da izdvojim vrijeme za ovu svrhu, a što je doprinijelo mome rasterećenju pa sam se mogao predano posvetiti ovoj knjizi.

Pa, neka je mir Božiji s njima, i sa vama! I mir Božiji neka je sa mnom od dana kada sam rođen, kada sam počeo čitati, kada sam počeo pisati, kada budem umirao i kada budem ponovo proživljen. A Allah zna kakva mi je namjera bila!

VELIKA BRITANIJA

Bernard Šo

Bertrand Rasel

Tomas Karlajl

Viljem Mjur

Hamilton Gib

Ričard Barton

Edvard Henri Palmer

Tomas Arnold

Rejnold Alejn Nikolson

Edvard Lejn

Bernard Šo

Molim vas da shvatite moje predviđanje: dolazi vrijeme islama kada će se svijet naći u ljubavi i miru. U islam je ušlo, i još uvijek ulazi, veliko mnoštvo pojedinaca iz moga naroda!

Ime mu je Džordž Bernard Šo (George Bernard Shaw). Rođen je 1856. godine. Britanac. Pozorišni pisac. U početku je bio zaljubljenik muzike, da bi se kasnije posvetio pisanju pozorišnih komada i u tome postigao veliku slavu. Pročuo se stekavši popularnost ironijom kojom je njegov jezik zborio, a pero ispisivalo pozorišne komade. Dobitnik je Nobelove nagrade za književnost 1925. godine, umro je 1950. godine, a iza sebe je ostavio značajno duhovno naslijeđe, pored pozorišnih komada koje je napisao i po kojima je stekao slavu, te koji su se proširili diljem svijeta, a od kojih su najpoznatiji: *Čovjek i nadčovjek*, *Pigmalion*, *Ivana Orleanka* i *Car i Kleopatra*.

Pošlo mu je za rukom da tragove svoga nastupa ostavi i u svjetskim razmjerama. Bilo je to onda kada su neki zatražili od njega da napiše pozorišni komad o životu vjerovjesnika Muhammeda, a što je on odbio učiniti. To njegovo

odbijanje predstavljalo je smrtonosan udarac za one koji su namjeravali islam predstaviti na izokrenut način.

Šo kaže: “Pažljivo sam proučavao život Poslanika islama, vraćao sam se nekim stvarima i po više puta i sve što sam u njemu našao bilo je čudoređe, onakvo kakvo treba da bude! Potom sam Muhammeda stavio na rang-listu, štaviše, na sami vrh rang-liste ljudi koji bi se morali slijediti, a kada sam proučio Muhammedovu vjeru, osjetio sam da je to veličanstvena vjera... Vjerujem da će ta velika vjera zavladati svijetom jednoga dana, u doglednoj budućnosti, ako se ukaže prilika za njeno širenje pa se svijet mogne upoznati s njom bez uskogrudosti. Volio bih kada bi svijet upoznao islam bez uskogrudosti, jer uskogrudost čini slijepim za Istinu umove, srca i oči, a islam – to je ona istina s kojom je došao Muhammed da bi na taj način okupio ljude u ljubavi, miru, dobru i pravednosti.

Pročitao sam ono šta su pisali svećenici srednjega vijeka: ustanovio sam da su islam predstavili u obliku koji nema veze sa stvarnošću. Zaključio sam da su se plašili za svoje položaje.

Kada sam spoznao suštinu islama, shvatio sam da je Muhammed, poslanik islama, došao sa Objavom kojoj nema premca i da time nije težio da postigne za sebe lično neki položaj ili slavu. Ratovi koji su nastupili sa samom pojavom islama, koji i danas traju i kojih će biti i poslije u

osnovi su sa jedinim ciljem: da neprijatelji islama osiguraju svoj opstanak. Da se Muhammed pojavio i u današnjem svijetu, on bi snagom svoje uvjerljivosti mogao riješiti sve svjetske teškoće i učiniti da ljubav i mir budu okosnice života. Kada bi oni koji pozivaju islamu bili u stanju u svome djelovanju ispoljiti vjerodostojan islamski način, svijetom bi zavladao mir, na isti način kao kada bi bio prisutan i Muhammed. Uostalom, on je zaista prisutan u svojoj Objavi, koja nije došla protiv ijednog prethodnog vjerovjesnika, već jedino zato da bi upotpunila sve ranije Božije Objave.

Islam i Vjerovjesnik islama uspjeli su od mene načiniti čovjeka koji s visokim poštovanjem stoji pred Kur'anom i njegovim Poslanikom. Uvijek mi je bila želja da islam bude onaj put kojim će svijet ići, jer svijetu nema drugog izbavitelja, osim Muhammedove objave.

Muhammedovu vjeru uvijek sam visoko uvažavao zbog njene životvornosti. To je jedina vjera za koju mi se čini da je pogodna za različite životne dobi, u smislu da može biti privlačna za svaki naraštaj.

Slutim da će Muhammedova vjera sutra biti prihvatljiva Evropi, a počinje joj biti prihvatljiva već i danas. Pomno sam, s punom posvećenošću, proučio Muhammedov životopis – ustanovio sam da on nije pokazao nikakav prezir ili neslaganje niti sa jednim vjerovjesnikom koji mu je prethodio.

Vjerujem da dolazi vrijeme kada će se evropski odnos prema islamu popraviti i da će to voditi prihvatanju ove vjere u rješavanju teškoća u Evropi, a potom i u cijelom svijetu.

Molim vas da shvatite moje predviđanje: dolazi vrijeme islama, kada će se svijet naći u ljubavi i miru. U islam je ušlo, i još uvijek ulazi, veliko mnoštvo pojedinaca iz moga naroda, kao i veliko mnoštvo iz drugih naroda, tako da se može kazati da je evropsko preobraćanje na islam već započelo!”

Bertrand Rasel

Muhammedova objava predstavlja jednostavan oblik izražavanja Božije jednosti. U njoj nema onih zamršenih stvari kojih ima u dva uvjerenja: trojstvu i bogočovještvu.

Ime mu je Bertrand Rasel (Bertrand Russell). Rođen je 1872. godine. Započeo je kao oduševljeni proučavalac matematike i matematičkih teorija, da bi kasnije postao istaknuti britanski filozof. Ubraja se među najveće svjetske filozofe, a smatra se jednim od predstavnika novog realizma, te izrazitim kritičarem kako materijalizma, tako i idealizma podjednako. Realnost je, prema njemu, fizička činjenica.

Ono što je naročito zaokupljalo njegovu pažnju bilo je logičko raščlanjivanje filozofskih pojmova. Svjetsko naslijeđe obogatio je u većem broju područja spoznaje i znanosti. Ono po čemu se proćuo i proslavio širom svijeta bilo je njegovo izuzetno zauzimanje – na čemu je naročito istrajavao – na očuvanju svjetskoga mira. Dobitnik je Nobelove nagrade za mir 1950. godine. Pošlo mu je za rukom da čitav svijet privuče sebi svojom mišlju, kojom je prosvjetljavao umove ljudi, zagovarajući mir kao jedno

od prava čovjeka posvuda u svijetu. Umro je 1970. godine, nakon života ispunjenog humanističkom mišlju posvećenom svjetskom miru.

Bertrand Rasel je smatrao svojim prijateljem svakog pojedinca koji je imao odgovoran stav i koji se držao humanističkih načela. Vjerovjesnike je smatrao svojim najvećim prijateljima, ali i prijateljima drugih ljudi. Govorio je:

“Vjerovjesnici nisu bili ništa drugo, nego natprirodno sredstvo dostave, koje je Nebo htjelo da ima na Zemlji. Iz tog razloga duboko poštujem Bernarda Šoa, jer je on odbio da bude sredstvo za izobličavanje lika Vjerovjesnika islama. Ali, čini se da se Šo bio posvetio predanom čitanju o njemu kako bi, na njihovo traženje, i napisao ono što su od njega tražili; međutim, iznenadio je svijet odbijajući da napiše nešto što bi Vjerovjesnika islama predstavilo u krivom svjetlu. Njegovo mišljenje je bilo da je Muhammed došao svim ljudima svijeta, pa kako je prije njegovog dolaska čovjek drugog čovjeka prezirao, to je on došao svakom čovjeku, cijeloj ljudskoj vrsti, da sve ljude uvede u mir.

Pročitao sam puno toga o islamu i Vjerovjesniku islama – ustanovio sam da je to vjera koja je došla da postane vjerom čitavoga svijeta, svekolike ljudske vrste. Prema tome, mi još uvijek tražimo i ubiremo plodove onih učenja s kojima je došao Muhammed i kojima je ispunjena njegova Objava, i radi njih stičemo najviša priznanja, a Muhammed je zbog svog

učenja i svoje Knjige dostojan svih priznanja; međutim, njega to nije zaokupljalo, on je pustio da stvari idu svojim tokom, kako mu niko ne bi mogao kazati da se islam sabljom proširio i zagospodario svijetom. To je ono što mislioci danas čine sa svojom vlastitom mišlju, pa šta neki od njih misle za nebesku misao, s kojom je Muhammed došao za čitav svijet?!

Muhammedova vjera je predstavljala – i to jeste još uvijek! – jednostavan oblik izražavanja Božije jednosti. U njoj nema onih zamršenih stvari kojih ima u dva uvjerenja: trojstvu i bogočovještvu.

Vjerovjesnik Muhammed nije za sebe nikada tvrdio da je božanstvo, niti mu umjesto njega, božansku narav pripisuju njegovi sljedbenici. Vjerovjesnik islama je uzimanje alkoholnih pića označio strogo zabranjenim, a vjernike je obavezao da osvoje sve što mogu osvojiti, kako bi se islamu osigurao životni prostor, ali pod uvjetom da muslimani pritom ne ugnjetavaju nemuslimane.

Islamski moral, sve od Muhammeda pa do danas, a tako će biti i sutra, jeste onaj istinski ključ za čovjeka koji sanja o tome da njegovo postojanje poprimi svrhovit smisao!”

Tomas Karlajl

Poslanik nije težio slavi. Da je to želio, priklonio bi se onima koji su ga za to nastojali pridobiti! On se, međutim, zakleo da ne bi odustao od onog za šta se zalaže ni kada bi mu zauzvrat u jednu ruku dali Mjesec, a u drugu Sunce!

Ime mu je Tomas Karlajl (Thomas Carlyle). Engleski društveni reformator. Rođen 1795, umro 1881. godine. Bio je pod snažnim utjecajem njemačke filozofije i književnosti Getea i Šilera. Pisac, povjesničar i istraživač. Snažno je djelovao na veliki broj svojih savremenika. Bio je jedna od najznačajnijih ličnosti svoga vremena. Divio se ljudima koji su mijenjali tokove povijesti, što je istaknuo u knjizi *Junaci i obožavanje junaštva kroz historiju*, objavljenoj 1841. godine.

U knjizi *Junaci...* čitavo jedno poglavlje je posvetio Poslaniku islama, Muhammedu, s.a.v.s., posebno naglašavajući ono veličanstveno u njegovom životu. Odgovarao je na klevete onih koji su mrzili Poslanika islama i njegovu veličanstvenu Objavu do mjere da su ga optuživali za pristranost prema islamu. Međutim, on je izložio svjedočenje koje je neminovno moralo doći od

čovjeka koji vjeruje u veličinu čovječanstva i vrijednost Objave koja ga je zaokupljala, pa je i iznio svoje svjedočenje pred povijest.

Poglavlje koje je u Karlajlovoj knjizi posvećeno Božijem Poslaniku preveli su na arapski dr. Ali Edhem i književnik Muhammed Sibai, a objavljeno je u knjizi *Junaci*. Pa, šta je ovaj engleski filozof rekao o Poslaniku islama u svojoj knjizi?

“Bili su narod koji je stoljećima lutao pustinjom, ljudi na koje niko nije obraćao pažnju niti im je ukazivao poštovanje, a kada im je došao arapski vjerovjesnik, onda se prema njima okretalo u nauci i granama spoznaje; nakon što bijahu malobrojni, postadoše mnogobrojni; nakon što su bili poniženi, postadoše ugledni i divljenja dostojni. Ne prođe ni čitavo stoljeće, a Zemlja na sve strane bijaše obasjana njihovim umnim pregnućima i njihovim naukama!”

Onim mrziteljima koji su klevetali Poslanika, Karlajl je uzvratio riječima:

“Zar želiš veći dokaz da je neko zidar od činjenice da je on sazidao kuću u koju su stali mnogi milioni ljudi i koja opstaje stoljećima dugim, a da joj ništa ne udi i da se nikako ne urušava?! Pa, zar se od onog ko tvrdi da mu je dato vjerovjesništvo i treba tražiti nešto drugo do pojave da mu se vjera raširila među milionima ljudi, da se ti ljudi stoljećima ustrajno drže te vjere i izražavaju prema njoj snažno oduševljenje?!”

Pobijajući tvrdnje mrzitelja, ustajući u odbranu Poslanika islama i Kur'ana, Karlajl kaže:

“Poslanik islama nije težio slavi, kako to neki tvrde. U srcu tog velikog vjerovjesnika nije bilo nikakvih ovosvjetskih težnji. Onoga koji se drži za Božije uže ne zanimaju vanjski obrisi stvari, ni površnosti, a on se držao za Božije uže i uzimao u obzir dobitak i gubitak: koliko je zid širok, ne pokazujući zanimanje za slavu ili vlast. Da je to želio, priklonio bi se onima koji su ga za to nastojali pridobiti! On se, međutim, zakleo da ne bi odustao od onog za šta se zalaže ni kada bi mu zauzvrat u jednu ruku dali Mjesec, a u drugu Sunce!

Kakav je to samo bio čovjek! Kako je bio častan vjerovjesnik: suočio se s neprijateljstvom koje su prema njegovoj Objavi iskazali njemu najbližiji ljudi, pa i pored toga nastavio se kretati svojim putem, uvjeravajući svakog dokazima koje mu je podario Uzvišeni Bog! Njegovim dokazima nije se niko mogao suprotstaviti i niko ga nije mogao pokolebati! Nikako! Nikako, tako mi Boga: vjera Muhammedova nije se proširila sabljom, kako govore njegovi mrzitelji!

Prema tome, istina širi samu sebe, bez sablje. Dokaz za to je pojava da je islam došao patvorenim vjerskim sljedbama i nevjerodostojnim ideologijama pa ih je sve progutao i imao je pravo što je to učinio, budući da je on Istina, a Istina je trajna i ona pronalazi svoj put do

ljudskih srca i umova te je oni potvrđuju i prihvataju. Onome što je postojalo, a nije imalo svoga utemeljenja u Istini, nije ni preostajalo ništa drugo već da se rasprši.

Nema nikakve sumnje u činjenicu da je Kur'an, taj jezički izražaj kakav nije mogao postići ni najvispreniji stilist Muhammedova vremena, njemu objavio Uzvišeni Bog da bude put svekolike egzistencije, sve do Dana proživljenja. To stoga što je Muhammed, Božiji poslanik, imao iskreno srce i od njega takvoga su Časni Kur'an preuzeli muslimani i nemuslimani, sa srčanim uvjerenjem, budući da im je Muhammed njime govorio iz čvrstog uvjerenja u nj. Tako je Kur'an ulazio u njihova srca i njihove umove i stoga su muslimani snažno uzvjerovali u islam, dok su nemuslimani ulazili u Allahovu vjeru u skupinama. Naime, nema ničeg iskrenijeg od govora iskrena čovjeka, govora koji poteče iz iskrenog srca. Takav govor sa svom iskrenošću djeluje smirujuće u umovima i srcima onih koji ga dočekuju.”

Također je rekao:

“Jedna od najvećih sramota, nama i svakom pobožnom pojedincu ovoga vremena, jeste da slušamo sve te optužbe koje se upućuju prema islamu i njegovom Vjerovjesniku. Naša je dužnost da se borimo protiv takvih izmišljotina i nepodopština, jer je Objava koju je prenio Poslanik i danas svjetiljka blistava.”

Viljem Mjur

Muhammed se odlikovao jasnoćom svoga govora, jednostavnošću svoje vjere, a dokraja je doveo upotpunjenje tolikog broja djela da to nije pošlo, niti će poći za rukom ijednom drugom društvenom reformatoru!

Ime mu je Viljem Mjur (William Muir). Rođen je 1819. godine. Škotlanđanin. Studirao pravo na dva univerziteta: Edinburgu i Glasgovo. Počeo je istraživati islam i moral Vjerovjesnika islama već na samom početku svoga boravka u Indiji 1837, kada mu je bilo 28 godina.

Dospio je do položaja rektora Univerziteta Edinburg, zahvaljujući povjerenju, iskustvu i administrativnom umijeću, uz umne sposobnosti i enciklopedijske spoznaje.

Umro je 1905. u 86. godini života koji je proveo u studiranju i istraživanju.

Napisao je velik broj studija, među kojima i *Život Vjerovjesnika i islamska povijest*. Ovo djelo je i glavni izvor za indijske i britanske univerzitete, s obzirom na činjenicu da sadrži detaljne obavijesti i iscrpan komentar koji imaju uporište u islamskoj literaturi.

Ovo djelo štampano je u četiri sveska i, nakon što se pojavilo 1856, 1861. i 1895, doživjelo je brojna izdanja. Među njegovim djelima nalaze se također: *Anali hilafeta*, *Izvori islama*, *Mamelučka država u Egiptu*, a objavio je i studiju o kur'anskom priznanju objava koje su došle ranijim vjerovjesnicima, te niz značajnih priloga iz područja književnosti.

U svojoj knjizi *Život Vjerovjesnika* kaže:

“Među Vjerovjesnikovim osobinama na koje treba ukazati i koje treba veličati jesu i tačnost i uvažavanje sa kojima je postupao sa svojim sljedbenicima, čak i s onim najneuglednijim od njih. Skromnost, blagost, čovječnost, nesebičnost, strpljenje i bratski odnos ulijevali su povjerenje u njega i činili ga dragim onima oko njega. Kada poslanika Muhammeda opisujemo ovim veličanstvenim svojstvima mi time, ustvari, opisujemo islam, uvažavamo ga i izražavamo mu svoje poštovanje.

Muhammed se odlikovao jasnoćom svoga govora, jednostavnošću svoje vjere, a dokraja je doveo upotpunjenje tolikog broja djela da to nije pošlo, niti će poći ijednom drugom društvenom reformatoru. Muhammed je oživio ćudoređe, podstakao na vrlinu i uzdigao njezin značaj u veoma kratkom razdoblju, kako to nije učinio niko prije, niti će učiniti iko poslije njega. Tako je to s vjerovjesnicima i poslanicima kada ih odgoji Bog i pošalje ih s istinitom Objavom, onako kako je Muhammeda poslao s islamom,

istinитошћу i Istinom, čime je okončao slanje objava i, također, slanje vjerovjesnika.

Muhammed je načinio zajednicu od ljudi čija su srca bila kruta i koji su bili tako surovi da je bilo teško utjecati na njih i oni su postali onakvima kakvim su ih željeli islam i Vjerovjesnik islama, a potom su krenuli svijet ispunjavati znanjem i svjetlošću, nakon što su prethodno bili neuki i u mnogoboštvu, i da za njih niko nije čuo. S Muhammedom i islamom postali su moćna sila kojoj će pripasti svijetla budućnost, ako se usredsrijedi i uzdigne s Božijom knjigom, koju je Bog poslao Muhammedu da bi njome pobudio ljude, koji će jednoga dana uređivati svijet po njegovom vjerozakonu, ako ga prihvate i spoznaju njegovu vrijednost.”

Hamilton Gib

Islam je došao da upotpuni sve ranije Božije objave. On ne poriče vjere koje su mu prethodile, njihove objave, učenja pa čak ni njihove vjerovjesnike...

Ime mu je Hamilton Gib (Hamilton Gibb). Rođen je 1895. godine u egipatskom gradu Aleksandriji. Predavao je arapski jezik u Edinburgu. Temeljito je poznao arapski jezik, na njemu je čitao i pisao. Govorio je tim jezikom kao da mu je maternji, poput nekog arapskog književnika. Predavao je arapski jezik na nekoliko univerziteta: na Londonskom, na Oksfordu i na Harvardu. Susretao se s velikim arapskim književnicima, čitao njihova djela i s njima vodio rasprave prilikom svojih putovanja u arapske zemlje. Volio je islam, čitao islamsku literaturu i pisao o islamu. Napisao je brojne priloge o islamu i pitanjima kojima se islam bavi.

Umro je 1971. godine, ostavljajući za sobom velik broj knjiga i priloga iz područja arapskog jezika, islama i književnosti, koji se smatraju značajnim izvorima, budući da ih je temeljio na najpouzdanijim i teško dostupnim djelima.

Njegov udio u istraživanju islama je nemjerljiv. Naime, napisao je velik broj knjiga, studija i različitih priloga sa islamskom tematikom, koje je utemeljio na pouzdanim i mjerodavnim izvorima koji podržavaju dostojanstvo islama, koji je zavolio i kojem je posvetio posebnu pažnju. Tako je 1932. godine objavio knjigu *Ovo je islam*, u kojoj je predstavio islam u njegovim jednostavnim učenjima, napisavši, između ostalog:

“Islam je vjera koja je objavljena da ljudskim umovima prikaže stvarnu sliku ljudskoga bića i da čovjeka podučiti kako da postupa sa svojim bratom, drugim čovjekom. Islam je došao da upotpuni sve ranije Božije objave. On ne poriče vjere koje su mu prethodile, njihove objave, učenja pa čak ni njihove vjerovjesnike. Islam je otjelotvoren u ponašanju velikog i najpotpunijeg vjerovjesnika, Muhammeda, sina Abdullahovog, kojeg je odgojio njegov Gospodar, koji mu je objavio posljednju objavu. Nema sumnje da je islam Muhammed. Isto tako, nema sumnje da je Muhammed islam. Mislim, odnosno vjerujem, vidim to i okom, i srcem, i umom: islam se nalazi na putu da zauzme mjesto koje mu i pripada na ovome svijetu. Nadam se da ću i poživjeti tako dugo da ću dočekati taj dan.”

Sir Hamilton Gib je objavio sljedeće knjige: *Islamski spomenici* (1944) i *Moderni trendovi i Zapad* (prvi dio objavljen je 1950, a drugi 1957. godine; djelo je 1963. preveo na

arapski, u Kairu). Također je objavio i knjige: *Struktura islamskog vjerskog promišljanja* (1961); *Vlast i islam na početku prvog paganskog vremena* (1963); *Mala enciklopedija islama* (1963); *Islamska kultura i hilafet u islamu*; *Tumačenje islamske povijesti – islamski svijet*; *Utjecaj islamske kulture u Evropi*; *Razvoj institucije vlasti na početku islama – zrijenje islama*; *Islamska biografska literatura*; *Povijest islamske zajednice*; *Vjera i politika u kršćanstvu i u islamu* (1965). Njegovo posljednje, dvotomno djelo, bilo je *Islamsko naslijeđe* (1970).

Ovoliki broj djela nije mogao doći iz praznine, već su ona proistekla iz ljubavi koju je Gib gajio prema islamu i njegovom Poslaniku. Evo nekoliko njegovih misli u kojima u pravom svjetlu objašnjava islam i Poslanika islama:

“U islamu nisam našao elemenata rasizma, ni otvorenih, ni prikrivenih.”

“Neophodno je vladati po islamu da bi se svijet spasio od zla onih kojih vladaju.”

“Islam je pokazao objektivnost i sam sebe je prevazišao, izrazivši poštovanje prema drugim religijama.”

“Nisam našao drugu vjeru da poštuje čovjeka, osim islama.”

“Zaista, Vjerovjesnik islama, zahvaljujući svom veličanstvenom moralu, uspio je pomoću islama udariti temelje čovječnosti.”

“Islam je učinio Arabijski poluotok do vijeka postojanim utočištem!”

“Islam je Sunce koje nikada neće zaći, makar se i ne vidjelo!”

“Stvarnost islama proističe iz Časnog Kur'ana, koji ništa na Ovome svijetu nije ostavio, a da ga nije dotaknuo, predstavio, napravio uvod prema njemu. Usto, umnim ljudima je podario ključeve budućnosti. Islam je izrazio poštovanje prema mome umu – prema tome, zaslužuje poštovanje i uvažavanje!”

Ričard Barton

Islam je nevidljivo-vidljiva snaga: ako povjeruješ u nj, postat ćeš, a da toga nećeš biti ni svjestan, posjednik te snage.

Ime mu je Ričard Barton (Richard Burton). Rođen je 1821. godine u provinciji Hertfortšir (Hertfortshire). Studirao je arapski jezik na Univerzitetu u Oksfordu, a hindu jezik u Londonu. Služio je u britanskoj vojsci u Indiji. Studij arapskog jezika završio je pred profesorima muslimanima u Indiji. Imao je veliku volju za proučavanje islama i arapskoga područja, naročito Arabijskog poluotoka, koje je iznjedrilo Vjerovjesnika islama.

Godine 1853. posjetio je Egipat, upoznao grad Kairo i veoma ga zavolio, a također i grad Suec. Kažu da je zbog svoje velike ljubavi prema islamu i primio islam, te je na jednoj lađi iz Sueca otišao obaviti Hadž. Po obavljenom Hadžu vratio se i napisao dvotomnu knjigu *Hodočašće u Mekku i Medinu*, koju Zapadnjaci smatraju svojim glavnim izvorom kada su posrijedi Hadž, Mekka i Medina. Vlada Ujedinjenog kraljevstva imenovala ga je svojim konzulom u Brazilu, nakon što je 1858. godine otkrio jezero Tanganjika.

Godine 1869. pohodio je Damask, a zatim, po drugi put, Kairo, gdje se dao na geološko snimanje tla, koje nikad ranije nije bilo snimano. Posljednja dužnost koju je obavljao bilo je mjesto konzula u Trstu, gdje je nastupio 1871. godine. Tu se nastanio i u Trstu je umro 1890, u 69. godini života. Zajedno s nekim svojim prijateljima pokušao je prevesti Kur'an na način pjesničke rime, ali im to – uz potpuno pridržavanje gramatičkih pravila arapskog jezika – nije pošlo za rukom.

U svojoj knjizi *Hodočašće u Mekku i Medinu* napisao je sljedeće:

“Nisam čuo da postoji takvo bogoslužje u kojem svi skrušeno stoje pred Bogom u jedinstvenoj i općeprihvaćenoj odjeći, s jedinstvenim obrednim radnjama i gdje je sve drugo jedinstveno... A zašto se čudim! Pa, u obožavanju Jednoga Boga neminovno se sve u njima mora sjediniti, čak i odjeća koju oblače. To je nešto po čemu se islam izdvaja od svih drugih vjera, po čemu se odlikuje. Prema tome, izražavanje Božije jednosti jedna je snaga, i priznavanje ove snage od strane sljedbenika vjerovanja u Božiju jednost je potpuno vjerovanje. Očaravajuća je pojava da su se preci tih vjernika od ljudi krutih srca i umova preobrazili u one koji ispoljavaju strpljivost i pristupačnost, ljubav, spoznaju i znanje. To se dogodilo zahvaljujući Časnome Poslaniku, koji je imao takvo uvjerenje da su mu neki pripisivali stvari od kojih je on potpuno čist.

Tako je njegova Objava po svim mjerilima nadnaravna. Čak i jezički najvispreniji Arapi njegovog vremena doživljavali su potpuni poraz u pokušaju da ga oponašaju, isto onako kako smo i sami doživjeli neuspjeh u pokušaju da ga prevedemo na drugi jezik. U njemu ima neke snage i tajni koje može dokučiti jedino vjerničko srce, i to snagom vjerovanja, snagom koja može doći jedino kao posljedica potpunog uvažavanja jednosti Božije (tevhid).”

On, također, kaže i sljedeće:

“Islam je nevidljivo-vidljiva snaga: ako povjeruješ u nj, postat ćeš, a da toga nećeš biti ni svjestan, posjednik te snage. Muhammed nije bio ništa drugo, doli snaga koja je mogla podnijeti sve one teškoće i odgovornosti koje prate dostavljanje Objave. Muhammed nije ništa drugo, doli božanska snaga koja svoju ljubav pruža s lahkoćom koju nosi islam.

Nema sumnje: Muhammedova, po Bogu mu darovana snaga, bila je iznad svih snaga koje su se neprijateljski postavile prema njemu i učinile da iz Mekke iseli u Medinu, u kojoj su krvavi obračuni između plemena Evs i Hazredž bili na vrhuncu, obračuni koje je Časni Poslanik uspio zaustaviti i preobratiti ih u uzajamnu ljubav, a miris krvi pretočiti u čistotu, ljubav i bratstvo, zbog čega su ta dva plemena, nakon stečenog prijateljstva i mira nazvani ensarijama (pomagačima), budući su prihvatili iseljenike iz

Mekke (muhadžire). Bratstvo po osnovi islama bilo je ono neraskidivo Allahovo uže.

Eto, to je taj islam: nevidljivo-vidljiva snaga koju je ponio Božiji Poslanik, kako bi pomoću njega, i nje, sav svijet mogao postići mir!”

Edvard Henri Palmer

Zaljubio sam se u arapski jezik kao jezik, zaljubio sam se u islam kao vjeru posredstvom jezika ljubavi. Žudio sam da arapski bude moj jezik; žudio sam da islam bude moja vjera, s jezikom koji sam volio, pa se islam uvukao u moje biće. Tako sam s arapskim jezikom postao musliman, a sa islamom Arap!

Ime mu je Edvard Henri Palmer (Edward Henry Palmer). Rođen je 1840. godine u Kembridžu. Već sa dvadeset godina života govorio je francuski i talijanski. Upoznao se s arapskim jezikom i toliko ga zavolio da je bio oduševljen njime. Naučio ga je tako dobro da je na njega prevodio englesku poeziju. Nakon svoje posjete Sinaju 1869. godine, njegovo srce ispunilo se ljubavlju prema Arapima. Naučio je jezik kojim su govorili beduini i njime savršeno ovladao zahvaljujući svojim druženjima s njima u Sinajskoj pustinji. Sebe je prozvao Šejhom Abdullahom, klanjao je i postio. Imenovan je 1871. godine profesorom arapskog jezika na Univerzitetu Kembridž, ali je i dalje ostao na vezi s beduinima i Arapima sa Sinaja.

Potom se, po nalogu svoje vlade, godine 1883. ponovo vratio u Egipat, radi saradnje s beduinima na Sinaju, nakon čega je postao prvi među prevodiocima britanskih snaga u ovoj zemlji. Iz svoje silne ljubavi prema arapskom jeziku i svoja privatna pisma prijateljima pisao je na arapskom jeziku, šaljući im i englesku verziju uz njih.

Pao je s konja na kojem je bio krenuo u jedan opasni pustolovni pohod u Sinajskoj pustinji, nakon čega je umro. Bilo je to 1883. godine, kada je bio napunio 43 godine.

Palmer kaže:

“Zavolio sam islam i arapski jezik. Nošen ljubavlju prema islamu i njegovom jeziku nastojim dati svoj doprinos u njegovu predstavljanju mome narodu, i drugim narodima. Poslanik islama je mogao proširiti islam na sve strane dok je sam sjedio u Mekki i Medini. Komunikacije su bile primitivne, dok smo mi danas u okolnostima kada se čitav svijet može smatrati tek jednim selom, pa zašto odgovorni ljudi škrtare s vjerom koja je pouzdan život Ovoga svijeta?! Susretao sam se s sljedbama koje se bore protiv islama, pa sam postao još uvjereniji da je islam velika vjera koja će jednoga dana zauzeti mjesto koje joj pripada.

Sasvim sigurno, islam je bio, a bit će i dalje, svjetlost koja će obasjavati ljudski rod sve dok bude bilo ljudi koji će ga ispovijedati, koji će

čuvati njegovu Knjigu i postupati u skladu s učenjima njegova Poslanika.

Zaljubio sam se u arapski jezik kao jezik, zaljubio sam se u islam kao vjeru posredstvom jezika ljubavi. Žudio sam da arapski bude moj jezik; žudio sam da islam bude moja vjera, s jezikom koji sam volio, pa se islam uvukao u moje biće. Tako sam s arapskim jezikom postao musliman, a sa islamom Arap.

Doći će dan kada će islam postati vjera čitavog svijeta. To je vjera čija Knjiga nije ostavila ništa, ni malo, ni veliko, a da ga se nije dotaknula. Nisam imao izbora kada sam sebe nazvao Abdullahom (Abdullah – rob Božiji), jer sam bio musliman pa mi je bilo časno nositi takvo ime među tim ljudima – misleći na beduine Sinajske pustinje – od kojih sam naučio jednostavnost u saobraćanju sa samim sobom i sa drugima.

Kada bih od njih naučio nešto novo, ili kada bih kod njih otkrio neki plemenit način postupanja, istoga časa bih se sjetio da se oni povode za Poslanikom islama, koji je i sam stasao u sličnom okruženju, a koji je tamu preobrazio u svjetlo, bezbjednošću zamijenio strah i uspostavio sigurnost i spokoj umjesto strepnje i nesigurnosti.

Muhammed, Božiji Poslanik, s.a.v.s., nije bio ništa drugo nego, zaista, poslanik, poput poslanika koji su bili prije njega. Odgojio ga je njegov Gospodar i odabrao za najobuhvatniju i

najveću Objavu. A on je, zbilja, i bio dostojan da ponese tu odgovornost sa iskrenošću s kojom je odgojen i ljubavlju s kojom je okupljao ljude, te onom jednostavnošću koja je bila, a koja je to i danas, temeljna potka ove čiste vjere kojom ona privlači sve kategorije ljudi, stare i mlade, siromašne i bogate, kraljeve i careve na svim stranama ovoga svijeta.

Ne znam kako čovjek može ne biti svjestan da na svijetu postoji vjera islam, da je knjiga te vjere Kur'an i da je njegov vjerovjesnik, pečat svih poslanika, Muhammed!”

Tomas Arnold

*Poruka islama nije povlastica Arapa, već
čitav svijet u njoj ima svoje pravo. Budući da je
Bog samo jedan, i vjera je samo jedna!*

Ime mu je Tomas Arnold (Thomas Walker Arnold). Rođen je 1864. godine. Studirao je i znanje stjecao na Kembridžu. Radio kao profesor na Univerzitetu Aligarh, a potom na Lahorskom univerzitetu. Nakon posjete Egiptu 1930. godine započeo je držati predavanja iz povijesti islama i na tamošnjem univerzitetu. Bio je istraživač i proučavalac, zaljubljenik u arapske studije i u arapski jezik tako da je na tom jeziku držao i predavanja, te čitao i pisao. Bio je prvi koji je preuzeo katedru na Odsjeku za arapske studije u Školi za istočnjačke jezike u Londonu, da bi potom postao i dekan te visokoškolske ustanove.

Bio je oduševljen islamskom vjerom. Dao je velik doprinos proučavanju islama, provodeći mnogo vremena u bibliotekama svojih prijatelja i u javnim bibliotekama. Uspio je otkriti neke rukopise i rijetke knjige vezane za povijest islama. Boravio je u većini zemalja islamskog svijeta. Egipat je posjetio na početku 1930. godine, a

držao je i predavanja na Kairskom univerzitetu. Umro je u junu 1930, kada je bio napunio 66 godina.

Njegove studije, istraživački radovi i djela izvršili su snažan utjecaj na mnoge pojedince. Neki su se preko njega i upoznali sa islamom, a neki su ga napadali. Među njegovim priložima na islamske teme su sljedeći: *Poziv u islam*, *Islamska umjetnost*, *Komparacija između hinduizma i islama u Indiji*. Također je obradio i velik broj arapskih i perzijskih rukopisa, a iza njega je ostala vrijedna knjiga o Isau i Merjemi u islamskoj umjetnosti.

Jedno od njegovih najznačajnijih djela je knjiga *Poziv u islam*. Nakon objavljivanja 1913. godine, uslijedila su brojna kasnija izdanja, te njeno prevođenje na mnoge druge jezike, mimo arapskoga. Ova knjiga se svrstava u glavne izvore za istraživače, proučavaoce i ljude naklonjene islamu. U njoj, između ostalog, stoji:

“Islam je vjera poruke. To je ono što je vodilo muslimane da poruku islama sobom ponesu i drugim narodima među koje su ulazili, što ih je navelo da za svoju istinitu vjeru traže mjesto u svakom prostoru u kojem su se našli. To je zbog istinitosti njihova vjerovanja. Islam je, naime, vjera poruke i vjerovanja. Ispoljavanje načela tog vjerovanja desilo se u sedmom stoljeću nove ere, preko arapskog Vjerovjesnika pod čiju zastavu su stala sva arapska plemena koja su time postala jedinstvena zajednica.

Širenje ove vjere i izvan Arabijskog poluotoka u široka prostranstva Zemlje ima svoje društvene, političke i vjerske uzročnike. Međutim, jedna pojava nadilazi sve druge koje su doprinijele tom velikom ostvarenju, a to su oni postupci koje su preduzeli muslimanski pozivači u vjeru, koji su sav svoj život posvetili pozivanju u islam, povodeći se u tome za uputama Časnoga Poslanika, svoga uzora u korisnom djelovanju.

Zadatak dostavljanja poruke nije se pojavio negdje u povijesti islama, nakon intelektualnog razviđanja i razmatranja okolnosti, već je to nešto što je vjernicima stavljeno u obavezu na samome početku. Uostalom, Kur'an naređuje pozivanje u vjeru i obrazloženo uvjeravanje drugih u ispravnost njegova puta, a zabranjuje prisiljavanje u vjeru. Naime, Kur'an kaže: *Na put svoga Gospodara pozivaj mudro i lijepom riječju i s njima raspravljaj na najljepši način!*

Islam je bio vjera pozivanja u vjersko okrilje otkako se pojavio u svojoj djelatnoj provedbi, a Muhammedov život je predstavljao otjelotvorenje tih učenja. Vjerovjesnik se lično nalazi na čelu svih tih naraštaja pozivača u islam koji su se u protoku vremena smjenjivali jedan za drugim, a koji su tako uspješno pronalazili put do srca nemuslimana.

Poruka islama nije vlasništvo Arapa, već čitav svijet u njoj ima svoga prava. Budući da je Bog samo jedan, i vjera je samo jedna i njoj treba pozivati sve ljude.

Da bi taj poziv imao opći karakter i da bi izvršio željeni utjecaj kod svih ljudi i svih naroda, poprimio je djelatni vid u pismima koja je Muhammed, u šestoj godini po Hidžri, uputio plemenskim glavarima i vladarima onoga vremena, a kojima ih je pozivao u islam.

Prije smrti Muhammeda, poslanika islama, skoro cijeli Arabijski polutok mu je izražavao svoju pokornost. Odjednom su arapska područja, koja se nikad ranije nisu htjela potčiniti nijednom vladaru, nastupala kao jedinstvena politička snaga. Od onih raznovrsnih plemena – velikih i malih, kojih je bilo oko stotinu, koja su se neprestano sukobljavala među sobom i na čije oblikovanje su djelovali različiti činioci – Muhammedova poruka je načinila jedinstvenu zajednicu. Kada je Muhammed preselio na Drugi svijet, mir se već bio razviorio na najvećem dijelu Arabijskog poluotoka na takav način, kakav arapska plemena ranije nisu poznavala, usprkos njihovoj silnoj vezanosti za rušilaštvo i osvetu. Upravo je islam utro stazu ka toj slozi.”

Rejnold Alejn Nikolson

Kur'an zaslužuje da se uvažava jer je on, zaista, Božija knjiga i svi ljudi su dužni postupati po njoj, budući da je on i došao za njihovo dobro.

Ime mu je Rejnold Alejn Nikolson (Reynold Alleyne Nicholson). Rođen je 1868. godine. Diplomirao je na Kembridžu. Bio je pod utjecajem svoga djeda koji je pokazivao sklonost za arapski jezik. Preko njega je stekao osnove arapskog jezika, da bi ga kasnije studirao i naučio pred Braunom, koji je dobro poznavao i arapski i perzijski jezik. Obavljao je brojne dužnosti, među kojima je bila i dužnost pročelnika katedre za arapski jezik na Univerzitetu Kembridž.

Za vrijedne naučne radove koje je objavio dobio je brojna odlikovanja i zvanja, te postao članom čitavog niza različitih naučnih vijeća. Njegovi prilozi koje je objavio o arapskoj književnosti i islamu zaslužuju posebnu pažnju budući da je ulagao velik trud u provjeravanju svake riječi u njima koja bi se ticala književne historije i činjenica vezanih za islam. Među brojnim knjigama koje napisao i objavio posebno

treba istaći one pod naslovima: *Nepoznata biografija vjerovjesnika Muhammeda* i *Islamski misticizam*.

Nikolson o Časnom Kur'anu kaže sljedeće:

“Posjeduje rječitost koja djeluje na podsvijest, a rječitost koja djeluje na podsvijest neminovno mora biti sila koja uvjerava primaoca da ono što se govori ne može biti ljudska tvorevina, kako to neki tvrde.

Dovoljno je to što je ova knjiga – Kur'an Časni – zaista Božanski ustav. Ona uređuje život bitno drugačije od onog kakav je u džungli, vodi ga ka punoj civiliziranosti.

Poslušajte Kur'an i postupajte po njemu – vidjet ćete da on predstavlja život na jedan zaokružen način i tretira ga civilizacijski, što se rijetko može naći u objavama koje su mu prethodile. Stoga Kur'an zaslužuje da se uvažava, jer je on, zaista, Božija knjiga i svi ljudi su dužni postupati po njoj, budući da je on i došao za njihovo dobro.”

O Poslaniku islama kaže:

“Historija nam do danas nije iznjedrila, a to očevidno neće učiniti ni u budućnosti, tako blistavu inteligenciju, kojoj je pošlo za rukom da promijeni politička shvatanja u svijetu u onoj mjeri u kojoj je to uspjela učiniti inteligencija Poslanika islama. Onaj ko bude pratio život vjerovjesnika Muhammeda ustanovit će da je on živio jednim običnim životom i jednim neobi-

čnim. Onaj obični iskazivao se tako što se on kretao među ljudima i radio ono što su radili i oni, sa svim onim povoljnim i nepovoljnim po ljude. Božanska pak potpora njemu bilo je ono što je njegov život činilo neobičnim, tako da je on nosio breme veće od onog koje su nosili vjerovjesnici i poslanici prije njega. I pored toga, bio je postojan i strpljiv, bio je učitelj i vođa, pozivač Istini za koju je i bio odabran. U tome se plašio samo Istinitoga, Vlasnika Istine, zbog čega je, također, polučio i neobičan uspjeh u promjeni arapske svijesti: iz bezdane zaostalosti izveo ju je na put svjetlosti, što mu je Allah stavio u obavezu prema tim ljudima i drugim narodima, kojima se kasnije obratio na takav način da su oni prema onome što im je ponuđeno iskazali svoju potpunu naklonost.

Nijedna druga vjera nije dobila takvo priznanje kao islam: i od prijatelja, i od neprijatelja. I zasigurno, svaki od njih ima svoj način na koji predstavlja islam na području na kojem mora da se nađe. Svijet treba upoznati islam, makar i preko njegovih neprijatelja. To je, uistinu, veliko postignuće i prilika za one koji pozivaju u vjeru, a koji islam vole svim svojim bićem – oni treba da obave svoj zadatak koji se tiče ove vjere koja nije došla samo Arapima, već cijelom čovječanstvu.”

Eto, s takvom ljubavlju prema islamu i Vjerovjesniku islama Rejnold Alejn Nikolson je proživio svojih 77 godina. Umro je 1945. godine.

Edvard Lejn

Vjerovjesnik Muhammed je donio moral koji je zaživio i koji će trajati sve do Sudnjega dana. Pakosni mrzitelji islama ne mogu ništa islamu i njegovome Poslaniku!

Ime mu je: Edvard Lejn (Edward Lane). Rođen je 1801. godine. Bio je jedan od onih Engleza koji su zavoljeli Egipat i prije nego su ga vidjeli. Tako ga je 1825. i posjetio sa svega 24 godine života. Namjera mu je bila da se u jednom prirodnom okruženju upozna sa starim Egipćanima. Međutim, upoznao se sa islamom pa se od studije koju je pripremao o civilizaciji starih Egipćana okrenuo njemu.

Još je više zavolio Egipćane kada se upoznao s njihovim ponašanjem, za koje je ustanovio da predstavlja zapravo islamski moral, te se ubrzo upoznao i sa islamom. Veoma dobro je naučio arapski jezik i odlično se služio njime, iako je bio jako mlad. Bio je genijalac, čuven u naukama i matematičkim znanostima, a svoju genijalnost pokazivao je još u djetinjstvu.

U islamu je našao ono što je tražio. Javno je obznanio svoj islam i sebe nazvao Mensurom (Mensur: “onaj kojem je pružena pomoć”). Nosio

je arapsku odjeću i farz namaze redovno obavljao u džamijama.

U Egiptu je ostao tri godine, a potom se vratio u Englesku te je pristupio provođenju ranije donesene odluke da napiše knjigu o Egiptu i Egipćanima te da u knjigu uključi i sukus onih triju godina koje je s njima proživio kao musliman.

Potom se opet zaputio u Egipat i tamo se zadržao još dvije godine. Bilo je to 1833. godine. Objavio je knjigu o Egiptu i Egipćanima, a potom se posvetio prevođenju zbirke *Hiljadu i jedna noć*. Zatim je 1842. godine i po treći put otišao u Egipat, i tamo ostao još dvije godine. Izvršio je pripreme da sačini opći arapski rječnik po evropskoj metodologiji, što je i učinio, posvetivši dugi niz godina života tom pregnuću.

Lejn se smatra jednom od najistaknutijih figura među orijentalistima. Napisao je i objavio velik broj priloga o Kur'anu, islamskim običajima, Allahovom vjerovjesniku i poslaniku, arapskom moralu i etici...

On kaže:

“Još nisam bio naučio arapski jezik, ali sam i pored toga osjećao veliki užitak slušajući Kur'an dok bi ga neko učio na sasvim običan način. Osjetio sam pak izuzetno ushićenje, radost i sreću kad sam čuo da ga se uči na jednoj posmrtnoj svečanosti. Bez napora sam naučio arapski jezik i tako ga dobro savladao da sam počeo pisati, razgovarati i držati predavanja na

njemu, ali nikad nisam mogao učiti Kur'an s onom slatkom lahkoćom i izbrušenošću, kao što sam slušao da ga uče egipatski učaći na veseljima i žalostima, kao i u drugim prigodama.

Ali, dobro sam učio Kur'an i potpuno ga razumijevao. Poželio sam da ga razumije i čitav svijet pa sam ga počeo prevoditi. Doslovan prijevod Kur'ana je pak veoma zahtjevan zadatak. Prijevod bi, naime, trebao biti vjerodostojan, trebao bi ga načiniti neko ko razumije Kur'an i ko dobro poznaje jezik na koji ga prevodi da bi prijevod ispao ponajprije vjerodostojan kod onog ko voli Kur'an, a onda stigao i do onih drugih, sa istom onom vjerodostojnošću s kojom je i sačinjen.

Da bi se ljudi u Evropi na valjan način upoznali s Kur'anom njima se mora ponuditi izvrstan prijevod, koji će sadržavati sve sadržaje njegovih značenja, da bi oni shvatili da je Kur'an upućen i njima.”

O arapskom ponašanju kaže:

“Muhammedanski korijeni duboko su usađeni u samo srce arapskog morala. On je svojom Objavom uspio izvršiti takav utjecaj da je korjenito promijenio stvari u ponašanju kakvo su imali prije islama. Taj je moral postao arapsko-islamskim i naziva se arapskim moralom.

Onaj moral kakav je posjedovao Božiji Poslanik – prije i poslije Objave – postao je sve što je živio i što živi Arabijski poluotok, što žive Arapi i svi muslimani.

Ne znam da postoji uzvišeniji, veličanstveniji i divniji moral od njega!

On, zbilja, nije govorio po hiru svome!

Oni koji nastoje izbrisati muhammedanski moral obične su neznalice na svjetskoj razini.

Prema tome, vjerovjesnik Muhammed – mir i blagoslovi Allahovi neka su s njim! – donio je moral koji je zaživio i koji će trajati sve do Sudnjega dana. Pakosni mrzitelji ne mogu ništa vjerovjesniku islama, a islam će uvijek biti uzvišen i dostojanstven sa svojim Kur'anom i s vjerovjesnikom Muhammedom – makar to i ne bilo drago mrziteljima.

Islam – to je vjera koja je došla da svijetu obasja put prema boljem životu.”

O tome da eventualno nije prihvatio islam kao svoju vjeru, Edvard Lejn – odnosno Šejh Mensur – kaže sljedeće:

“Onome ko se približi islamu približi se i islam i on ga stane slušati s uvažavanjem i poštivanjem. Islam, pored činjenice da je jedan veliki ibadet, sa svojim Kur'anom nosi sve znanosti – sve su one sadržane u toj Božijoj knjizi. Ja sam želio upoznati sve sadržaje Kur'ana, ali i pored svoga obimnog istraživanja, moram kazati da mi je dato samo malo toga.

Podaj, Bože, da oni koji istražuju i proučavaju s ljubavlju Časnu Allahovu knjigu sve jedan po jedan stižu do kur'anske zagonetke, koju, međutim, može razriješiti samo onaj koga odabere Božansko providenje!”

FRANCUSKA

Žan Žak Ruso

Volter

Emil Dermengem

Napoleon Bonaparta

Kliman Hjuart

Gustav Le Bon

Luj Masinjon

E. F. Gotije

Anri De Kastri

Žak Berk

Žan Žak Ruso

Ljudi poput Muhammeda, koje osposobljava Nebo, drže sve uzde života jer upravo oni provode ispravan život!

Žan Žak Ruso (Jean Jacques Rousseau), francuski filozof, autor teorije o društvenom ugovoru. Rođen je u Ženevi 1712. godine, ali je otišao u Pariz i u njemu ostao živjeti sve do smrti 1778. godine, nakon što je svijetu ponudio svoju teoriju o društvenom ugovoru te neka uvjerenja koja je za života tajio i od mnogih bliskih prijatelja.

Smatrao je da djetetu treba pružiti takav odgoj koji će u njegovoj личности razviti vlastite prirodne obdarenosti, bez ikakvog uplitanja i utjecaja drugoga. Njegovi stavovi još uvijek su aktuelni, a njegovu misao i danas mnogi proučavaju.

Bio je oduševljen vjerovjesnikom Muhammedom. Govorio je: "Svijet sve do danas nije upoznao čovjeka, osim Muhammeda, kojem je pošlo za rukom da preobrati ljudske umove i srca od obožavanja kipova u obožavanje Jednoga Boga. A da svoj život nije započeo kao iskren i pouzdan čovjek ne bi mu povjerovali njemu

najbliži ljudi, osobito onda kada mu je s Neba došla Objava sa zadatkom da je promiče među svojim narodom, narodom sirovih umova i srca. Ali, Nebo, koje ga je svojom providnošću odabralo da nosi Objavu, pripremalo ga je još od malih nogu, tako da je izrastao osposobljen, volio prirodu i naginjao povlačenju iz javnosti kako bi bio sam sa sobom.

Povlačenje u osamu je, međutim, takav samoodgojni čin kakav su sposobni preduzeti samo ljudi koji oblikuju život. Muhammedovo povlačenje u osamu imalo je taj smisao. Ljudi poput Muhammeda, koje priprema Nebo, drže sve uzde života jer upravo oni provode ispravan život. Stoga je Muhammed uspio u pogledu svoje Objave, pošlo mu je za rukom da uvjeri svoj narod – čiji su umovi bili obilježeni tvrdoćom, a srca grubošću – da je Stvoritelj Ovoga svijeta jedan i da nema sadruga u Božanstvenosti svojoj, pa su povjerovali u nj i u ono što je govorio.

Muhammedova Objava je snažna, ona mu je podarila snagu i on je s tom snagom širio Božiju Poruku, koja je nailazila na izvanredan odziv. Kad god bi Muhammed htio privući pripadnike svoga naroda sebi, on bi im učio Kur'an i tako ih poticao da od njega sami traže da im naredi ono što Allah želi za širenje islama u svijetu, tako da su oni s Kur'anom izlazili kao pobjednici i osvajali carstva. A da je Muhammed poživio duže nego što je živio, islam i njegov Poslanik zagospodarili bi cijelim svijetom!”

Volter

Dokaz da se islam nije širio sabljom jeste činjenica da su mnogi ljudi primili islam, iako su bili daleko od njegovog područja, njegovih vojnih pohoda i osvajanja!

Ime mu je Fransoa Mari Arue (François Marie Arouet), u svijetu poznatiji kao Volter (Voltaire). Rođen je u Parizu 1694. godine. Bio je vodeći član francuskog prosvjetiteljskog pokreta 18. stoljeća. Pjesnik, pripovjedač, dramski pisac, esejist, povjesničar i filozof. Bio je poslanik intelektualnog i misaonog oslobođenja i vjerovao u religijsku snošljivost. Volterov utjecaj na francusko društvo bio je veći nego bilo kojeg drugog njegovog savremenika.

Zahvaljujući osobenom sarkazmu prema svemu i svačemu, Volter je uspio iznaći izvanredan način da uputi kritiku svemu što mu je bilo neprihvatljivo u podijeljenom francuskom društvu. U svakom slučaju, svijet je vidio kao jedinstven suodnos pojava, koji teži međusobnom zbližavanju njegovih dijelova i njihovom uzajamnom upoznavanju.

Govoreći o Poslaniku islama, rekao je:

“Svi propisi koje je donio Muhammed, izuzev onih koji se odnose na višeženstvo, obuzdavaju čovjekovu dušu i odgajaju je. Ljepota toga vjerozakona i jednostavnost njegovih temeljnih načela privukli su Muhammedovoj vjeri mnoge narode i učinili da oni prihvate islam.

To je vjera koja zaslužuje poštovanje, uvažavanje i divljenje, jer je i crnce središnje Afrike dovela u položaj da osjete svoju pripadnost ljudskoj vrsti, a stanovnike ostrva u Indijskom okeanu da shvate kako postoji i druga sila, osim one na koju su svikli. Ta vjera znači “pokornost”, tj. prepuštanje volji Stvoriteljevoj. Sam taj naziv dovoljan je da se na Pravi put uputi ogromno mnoštvo ljudi.

Nije tačno da se islam nametnuo silom, sabljom, na više od pola zemaljske kugle. To su klevete kojima se želi umanjiti vrijednost islama i njegovog Poslanika. Najjače oružje koje su muslimani koristili za širenje svoje vjere jeste činjenica da su bili ljudi visokog morala. Ko god se želi uvjeriti u to, neka se posveti čitanju i neka se upozna sa svim pojedinostima vezanim za njegove vojne pohode i njegova osvajanja. Neka se, dakle, lično uvjeri u te okolnosti i neka, isto tako, razmotri i kakve su bile namjere onih historičara koji su mrzili islam – islam za koji ne vidimo da je mrzio, niti da će mrziti vjeru koja mu je prethodila.

Dokaz da se islam nije širio sabljom jeste činjenica da su mnogi primili islam, a bili su

daleko od njegovog područja, njegovih vojnih pohoda i osvajanja: Kako je, dakle, do njih mogla stići sablja o kojoj govore naši povjesničari i zagovarači te postavke?!

Želimo izbrisati te pogreške na koje se usmjeravaju mrzitelji islama. I zarad islama, i zarad historijske istine. Uostalom, oni koji krivo tvore historiju ne zaslužuju ni najmanje poštovanje.

Ono u šta nema nikakve sumnje jeste da islam posjeduje Knjigu koja nije iskrivljena, jer čovjek nije u stanju u nju umetnuti niti jedno jedino slovo. Usto, ono što je prispjelo Objavom nijedan čovjek ne može ni oponašati!”

Emil Dermengem

U ljudskoj vrsti se rijetko može naći čovjek kojem se toliko pokoravalo, koliko se pokoravalo Muhammedu!

Ime mu je Emil Dermengem (Emile Dermenghem). Jedan je od onih ljudi koji su bili objektivni prema islamu. Spada u red velikih i utjecajnih mislilaca. Istaknuti je francuski učenjak, mislilac i jedan od njezinih simbola.

U svojoj knjizi o islamu i njegovom Poslaniku kaže sljedeće:

“Kada je planuo rat između muslimana i kršćana, i potrajao nekoliko stoljeća, netrpeljivost među dvjema stranama je porasla i jedni o drugima su govorili ružne stvari. Ipak, mora se priznati da je ta pojava kod Zapadnjaka bilo znatno izraženija nego kod Istočnjaka.

U stvari, na tragu tih oštrih teorijskih bitaka, bizantijski polemičari su islamu pripisali velik broj neutemeljenih i uvredljivih stvari, a da se prije nisu ni potrudili da ga prouče. Zamislimo zapadnjačke pisce i plaćene pjesnike kako se okomljuju na Arape, a da pritom njihovi podli i besramni nasrtaji nisu ništa drugo, doli tek jalove, čak i protivrječne optužbe.

Muhammed nije bio čovjek koji nije poznavao unutrašnji svijet.

Muhammed nije bio mistik.

Ali, smatrao je da su stvari koje se nalaze u svijetu skrivenog značajnije od onih koje su dostupne čulima, te da je ono vidljivo na nižoj razini od nevidljivoga. Duhovni poredak je u njegovim očima bio ono najbitnije, to je bilo istinsko postojanje. Tu činjenicu Muhammed je otkrio svojom rukom i sve ljude pozvao da je prihvate.

Muhammed je došao srca čistog od svake laži, od svakog pogrešnog obrazovanja i od svake isprazne hvalisavosti, i objema rukama se uhvatio za Božije uže. Ali, to nikako ne znači da nije bio praktičan čovjek i da nije imao potpuni uvid u stanja materijalnog svijeta. Ta njegova duhovna samostalnost mu je zapravo bila od najveće pomoći u upravljanju ovosvjetskim pojavama.

Neki ljudi zamjeraju Muhammedu zbog njegovih žena, ali ono u šta nema sumnje jeste da on nije bio pohotan čovjek, ni hvalisavac, ni isključiv, niti vođen strastima, već je bio blag, imao je osjećajno srce i veliku čovječnost. Nije preduzimao ništa za šta nije bio uvjeren da je u skladu sa Božanskom Objavom.

Jedna čista duša, poput Muhammedove, u dodiru sa istinama koje je taj čovjek nalazio u sebi u razdobljima svojih velikih osamljivanja u pustinji i u planinama, osjećala je da vjera nije samo povlačenje u osamu ili čisto umovanje, nije

držanje predavanja, već da je ona istina koju čovjek vidi po sebi samome. Svaki čovjek zamišlja Uzvišenog Boga onako kako može i kako je u stanju, ali biti ispunjen sviješću o Božanskoj istini i prepustiti se Bogu – znači biti u islamu.

Muhammed je najveći dio vremena provodio u molitvi, bilo sam, bilo u društvu s drugima, u propovijedanju i u poslu, samo dio svoga vremena provodio je sa svojim suprugama, i nije mu bilo strano ni zabaviti se i razonoditi se od srca.

Muhammed je mnogo volio djecu i igrao se s njima. Puštao je djecu svoje kćeri da mu se penju na leđa, čak i za vrijeme molitve, i da se igraju po minberu za vrijeme dok bi on držao besjedu.

I pored visine položaja koji je imao kod Arapa, Vjerovjesniku nije bilo lahko provoditi vlast i držati na uzdi te pojedince, teško upravljive po urođenim osobinama. Ipak, u ljudskoj vrsti se rijetko može naći čovjek kojem se toliko pokoravalo koliko se pokoravalo Muhammedu. Međutim, Arapima, koji su bili naviknuti na bezvlašće i nisu znali ni za kakav red, bilo je veoma teško potčiniti se nečijem autoritetu pa je jedna od Muhammedovih nadnaravnosti bila i činjenica da ih je sve okupio u krugu islama. Njegovo strpljenje nije imalo premca, kako kaže Enes, koji je deset godina služio Muhammeda, govoreći o toj njegovoj osobini. On kaže da ga Muhammed nijednom nije zaružio, da se prema

svima lijepo ophodio, čak i prema onima o kojima nije imao lijepo mišljenje, i da u osnovi nikad nije izgovorio nijednu nepriličnu riječ, te da su njegova vrata za sviju bila otvorena, premda je čuvao svoju samoću. Naime, Kur'an je izrekao zabranu da se kod njega ulazi bez njegova pristanka i da ga glasno dozivaju iza avlijskih zidova.

Ratovanje kod Muhammeda nije bilo ništa drugo, do ulaganje truda sabljom na putu širenja poziva Istine, a borba na tom planu je neizbježna na ovom svijetu prepunom zala. Nezamislivo je da muslimani stoje skrštenih ruku pred zlom koje zauzeto radi na tome da ubije i sahrani islam. Kurejšije su čak održale sastanak da se saglase o tome kako će ubiti Muhammeda te su se dogovarali o napadu na Medinu, kako bi konačno završili sa Muhammedom i islamom. Otada je muslimanima stavljeno u obavezu da ubijaju i budu ubijani. Ratovanje na Božijem putu proglašeno je jednim od najboljih puteva koji vode u Raj. Nije čudno što je Muhammed ustao i pozvao Arape u vjeru koja je jedina prilična Jednome Bogu, da bi tom svojom vjerom probudio dio Azije i Afrike, raskinuo okove slijepog povodjenja za precima, te iz sna trgnuo zaspalu Perziju i kršćanstvo Istoka, razjedinjavano vjerskim raspravama.

Tako je na poprište stupio Muhammed, koji je bio bez ikakvog obrazovanja, osim po Bogu dobivenog znanja, koji je bio nepismen i

imao čistu dušu, slobodan od svake proizvoljnosti.

Muhammed se pojavio u vremenu u kojem su tmine bile najgušće i kada su sve civilizacije bile pred raspadom. Tada su prosvjetljena usta progovorila Božanskom objavom, koju je Bog kao Kur'an objavio Muhammedu, nepismenom vjerovjesniku. Bio je to odgovor na postojeću stvarnost i odgovor na potrebe i probitak ljudske zajednice.”

Napoleon Bonaparta

Izgleda da je Kur'an jedna viša sila, koja se ne da ni savladati, ni poraziti. Ja nisam u stanju savladati više sile!

Napoleon Bonaparta (Napoleon Bonaparte). Čuveni francuski osvajač. Nakon što je stekao vojničku slavu, proglasio se Napoleonom Prvim. Rođen je 1769. godine u gradu Adžaksio (Ajaccio), na Korzici.

Završio je vojnu akademiju u Francuskoj i postao poručnik francuske vojske.

Napoleon je 1793. godine učestvovao, kao zapovjednik teškog topništva, u oslobađanju francuskog Tulona iz ruku engleskog kolonizatora i to mu je učvrstilo položaj u vojsci, a time i u Francuskoj. Zahvaljujući učešću u toj pobjedi, unaprijeđen je i imenovan zapovjednikom francuske vojske u Italiji. Nakon što je ostvario čitav niz sjajnih pobjeda u godinama 1796. i 1797, Francuzi su ga u Parizu dočekali kao heroja. Napoleon je tako postao nacionalni junak.

Godine 1798. general Napoleon Bonaparta predvodio je francusku vojsku u pohodu na Egipat. Međutim, suočen sa snagom vjerskih učenjaka onoga vremena, nije mogao uraditi ono

šta je namjeravao. Ti ljudi bili su čvrsta i uvažavanja vrijedna sila i Napoleon je nije uspio poraziti. Pitao se šta tim ljudima daje takvu snagu. Zaključio je da je to islam, da se njegovi iskreni poklonici ne mogu svladati. Tada je održao sastanak sa učenjacima koje je bio poveo sa sobom i dogovoreno je da se istraži život unutar Egipta. Ustanovio je da je egipatski narod privrženiji islamu od svih drugih muslimanskih naroda. Zaključio je da takav narod, kakav je egipatski, ima vjeru kojoj nema premca i da je toj vjeri odan u mjeri da mu nema takmaca.

Tako je i Napoleon poželio da bude sljedbenikom te vjere!

Rekao je: “Kad bi se vojni zapovjednici držali svojih načela onako kako se egipatski ljudi drže svoje vjere, sav bi svijet bio u mom posjedu, ako bih im ja bio na čelu!”

Napoleon je namjeravao povesti vojsku iz svoga sjedišta u Aleksandriji na Kairo, ali mu to nije polazilo za rukom zbog držanja vjerskih učenjaka u Kairu, tako da mu je ulaz bio zapriječen. Tada je pribjegao lukavstvu, idući za tim da se naruga tim vjerskim učenjacima: izdao je proglas preko sredstava svoje vojne kampanje kojim se dodvoravao vjerskim učenjacima. U proglasu je stajalo:

“U ime Allaha, Milostivog, Svemilosnog. Nema drugog boga, osim Allaha. On nema djeteta, niti ima sudruga u vlasti. Francuzi su saveznici osmanlijskog sultana, njegovi prijatelji. Oni u

Egipat nisu došli ni zbog čega drugoga, nego zato da se osvete Mamelucima, koji su odbili pokornost sultanu i koji muče ljude, premda su oni robovi dovedeni sa strane, iz područja Abaza i Čerkeza; koji također prave nered u lijepom, odnosno najljepšem području kojem na cijeloj zemaljskoj kugli nema ravnoga.

Svi ljudi su kod Allaha jednaki, a ako Egipat stvarno pripada Mamelucima, onda neka nam pokažu dokument koji im je Allah dodijelio kao potvrdu te činjenice. Ali Allah je, Gospodar svih svjetova, samilostan i milostiv, pravedan i blag, i odsada pa nadalje, uz pomoć Uzvišenog Allaha, nijedan Egipćanin neće misliti da je nemoguće za njega da dospije do visokih položaja i da ima visoka primanja. Ti učenjaci, uglednici i mudri ljudi upravljat će zemljom i tako će se poboljšati ukupno stanje nacije!”

Tim proglasom Napoleonu je pošlo za rukom da se približi egipatskom muslimanskom narodu.

Međutim, kada je javno obznanio svoj islam nije naišao na reakciju kakvu je očekivao, pa je shvatio da je njegov plan propao, da će njegova varka – koju je htio zamaskirati islamom – naići tek na junačko djelovanje u suprotstavljanju dejstvu njegovih topova, držanju koje je najrječitije govorilo o tome koliko su vjerovali njegovom islamu. Tako je uz primjenu vojne sile ušao u Kairo, preko tijela ljudi koji su se suprotstavili vatrenom djelovanju njegovog topništva.

I pored prisustva u Kairu Napoleonu nije polazilo za rukom da slomi snagu vjerskih učenjaka pa je na svaki način i svim sredstvima nastojao posijati sjeme zla između muslimana i pripadnika koptske religije, kako bi konačno ostvario cilj: izazvao međuvjerski sukob koji bi podijelio Egipat. Ali, svi njegovi pokušaji pali su u vodu – muslimani i kopti su se našli zajedno pod egipatskim imenom i pod egipatskom zastavom, tako da je smutnja koju su Francuzi, a ponajprije njihov vođa, željeli izazvati, ostala daleko od njih. Tada je Napoleon shvatio da se nalazi pred silom koju neminovno mora uvažavati, pa je napustio Egipat i vratio se odakle je došao.

Zaista, Napoleon Bonaparta se nije ni mogao zadržati u Kairu, imajući naspram sebe to religijsko jedinstvo, pa je spas potražio u bijegu prema Aleksandriji, gdje se tajno ukrcao na lađu i oputovao u svoju domovinu.

Njegovi pratioci nisu vjerovali da se Napoleon nalazi na putu za Francusku, sve dok im on nije potvrdio da je zapravo pobjegao ispred određene sile. Rekao im je: “Nisam znao da je islam snažan po onome što učenjaci islama nose u svojim grudima i svojim umovima. Izgleda da je Kur'an koji oni nose u sebi jedna viša sila koja se ne da ni savladati, ni poraziti. Ja nisam u stanju savladati one više sile koje pokreću muslimane!”

Stigavši u Francusku, izjavio je:

“Još sam u životu i živim jer sam muslimane u Egiptu napustio bez većeg sukobljavanja sa njima. Da sam ušao u veći okršaj s njima, vjerujem da bih se u Francusku mogao vratiti jedino kao truplo, a možda ni tako! Zahvaljujem Bogu što nisam živio u vremenu u kojem je živio Vjerovjesnik islama, koji je osobno predvodio bitke protiv svojih neprijatelja, jer bih tada bio primjereno poražen. Uistinu, kada su njegovi sljedbenici ovakvi, kakav li je tek bio on!?”

Kliman Hjuart

Hadž je islamska prilika koja bi se morala iskoristiti za proučavanje stanja muslimana i za uklanjanje svih onih činilaca koji umrtvljujuće djeluju na islamsko pozivanje u vjeru.

Ime mu je Kliman Hjuart (Clement-Huart). Francuski je istraživač, rođen u Parizu 1854. godine. Diplomirao je orijentalne jezike, a potom je završio i postdiplomski studij. Svoj stručni razvoj je započeo kao zaljubljenik u arapski jezik, utjecaje tog jezika i njegovu književnost. Posvetio se učenju arapskoga jezika i toliko njime ovladao da je radio kao prevodilac u francuskom konzulatu u Damasku. Potom je napustio Ministarstvo vanjskih poslova kako bi se posvetio studiranju i proučavanju. Izvanredno je ovladao arapskim jezikom, čitao je na njemu, pisao i govorio, te postao članom Akademije za arapski jezik u Damasku. Napisao je velik broj različitih priloga o arapskom jeziku i književnosti.

Iza njega su ostali brojni radovi o islamu, Kur'anu, Vjerovjesniku islama i molitvi u islamu. Zavolio je islam i čak napisao jednu studiju o kupoprodaji na temelju Buharijevog *Sahiha*,

zatim o hodočašću u Mekku te o budućnosti islama. Umro je 1937. godine, ostavivši iza sebe desetine djela na islamske teme, iz kojih ćemo navesti neke odlomke:

“Muhammed nije bio običan vjerovjesnik, već s pravom zaslužuje da bude posljednji vjerovjesnik, Pečat svih vjerovjesnika, jer se on sam u dvostrukoj mjeri suočio sa svim onim teškoćama s kojima su se suočavali svi vjerovjesnici koji su mu prethodili, a koje su mu priređivali njegovi sunarodnjaci, obuzeti obožavanjem kipova, koji su njihova srca i njihove umove učinili okrutnim i tvrđim od kamena, čak i prema djevojčicama koje su od njih samih, a koje su žive zakopavali u pijesak.

Ovaj kur’anski čovjek uspio je ostvariti takav napredak i boljitak za koje se mislilo da nema nikakva izgleda da budu ostvareni među stanovnicima Poluotoka: naime, njihova srca su se smekšavala na sami njegov glas kojim je učio Kur’an, na izricanje samih kur’anskih propisa, kojima ga je opskrbljivala nebeska Objava u svakom trenutku kada bi mu se ukazala potreba za njom. Ovaj čovjek je uspio kod njih učiniti pokuđenim činom zakopavanje žive ženske djece.

Zakleo se da bi i svojoj kćerci Fatimi, kada bi ukrala, odsjekao ruku.

On nije bio običan čovjek, ni običan vjerovjesnik. Zaista, onaj ko u pogledu pravde u istu ravan stavlja svoje najbliže srodnike i sve

druge ljude jeste čovjek čija se riječ sluša i prihvata. Naime, njegovi kur'anski propisi su bili od Boga, Koji ga je i odabrao da ponese odgovornost za čitav svijet, temeljem knjige koju mu je Bog objavio, kako bi bila svjetiljka koja će obasjavati put prema miru u čitavom svijetu, ukoliko Kur'an bude put koji će svijet s uvjerenjem odabrati.

Ali, svijet neće imati to uvjerenje ako muslimani budu daleko od pozivanja u islam, onakvog pozivanja kakvo je provodio Božiji Poslanik. A da su muslimani svoga Poslanika uzeli istinski sebi za uzor u pogledu pozivanja u vjeru, čitav svijet bi bio muslimanski. Međutim, muslimani su se i po drugi put okrenuli od islama; to je zavjera protiv njih koju oni nisu na vrijeme uočili, a ja se nadam da će je jednoga dana uočiti. Da su shvatili da one zapreke i prepreke koje su postavljene na putu islama nisu ništa drugo, doli kolonijalizam, vratili bi se načinu života svoga Vjerovjesnika pa bi njega i njegov obrazac života uzeli kao svoj vlastiti i islam bi ostao uspravan.

Ja ipak vjerujem da dolazi vrijeme islama i da će Evropljani s potpunom predanošću prigrliti islam, a muslimani koji s Allahovom vjerom dođu iz Evrope bit će istinski pozivači u islam.

Doći će dan u kojem će islam postati istinska osovina ovoga svijeta, zahvaljujući isključivo pojavi da će muslimani i njihovi

pozivači u vjeru upoznati svijet sa islamom. Oni će to učiniti samo na jedan način – svojim ponašanjem. Islamsko ponašanje je upravo ona snaga koja je proširila islam po čitavom svijetu. Hadž je islamska prilika koja bi se morala iskoristiti za proučavanje stanja muslimana i za uklanjanje svih onih činilaca koji djeluju umrtvljujuće na islamsko pozivanje u vjeru.

Gustav Le Bon

Istina je da svijet nije upoznao tako širokogrudne osvajače kakvi su bili Arapi, ni tako otvorenu vjeru kakva je bila njihova.

Gustav Le Bon (Gustave Le Bon) bio je francuski naučnik. Živio je devedeset godina: rođen je 1841, a umro 1931. godine. Napisao je i objavio velik broj stručnih radova iz psihologije i sociologije, pored više knjiga o različitim civilizacijama. Gajio je veliku naklonost prema Arapima pa je napisao i objavio knjigu historijske naravi pod naslovom *Civilizacija Arapa*. Isto tako, izražavao je i ljubav prema Egiptu i velike sklonosti prema Egipćanima, te je objavio i knjigu *Egipatska civilizacija*.

Ako bismo ostvarili uvid u njegovu knjigu o Arapima, ustanovili bismo da je pravio poređenja između arapskih zajednica prije islama i onih nakon Muhammedanske objave.

Pošlo mu je za rukom da svijetu predstavi arapski svijet u njegovoj stvarnosti, zasnivajući svoje istraživanje na izvornim, vjerodostojnim vrelima društvene povijesti toga područja. Tako je bio izuzetno osjetljiv sudija o zajednici koju je volio, pa je s nesvakidašnjim oduševljenjem

istraživao o njoj, također i sa nesvakidašnjom ljubavlju.

O Arapima kaže sljedeće:

“Onome ko zna kakvi su bili prije Muhammedova poslanstva i ko se upozna sa stvarnošću njihova življenja u tom vremenu – kojim je okrutno upravljalo obožavanje kipova, a prinošenje žrtava idolima bila neizbježna obaveza – jasno je da su Arapi u vremenu prije islama bili surovi i da su tlačili jedni druge te da je jaki izrabljivao slaboga. Takav im je bio život prije Muhammeda i njegove Objave.

Onaj pak ko sagleda kakav im je život bio nakon što je Muhammed obznanio svoju Objavu, uvidjet će da su postali jedinstvena cjelina, izuzimajući one zajednice koje su i dalje željele zadržati vlast kakvu su dotada imale. Takvi su nastojali pomutiti čistotu Objave, i to samo zato što je Muhammed bio onaj koji je tu Objavu donosio. Zašto, naime, oni ne bi bili oni koji je donose, odnosno, zašto svaki pojedinac između njih ne bi došao sa svojom objavom i bio onaj vjerovjesnik oko koga će se ljudi okupljati onako kako se okupljaju oko Muhammeda?!

Ali, usprkos svemu što su preduzimali, nisu mogli savladati Muhammeda i ukloniti njegovu Objavu, pa su protiv njega povelili rat. Na kraju, velika većina njih mu se priključila i s njim zajedno druge pozivala u vjeru!

Iz tog razloga ja sam oduševljen Arapima i izražavam im svoje duboko poštovanje. Zahvaljujući

Objavi Neba, tek mala skupina njih uspjela je preobratiti društvo u jedinstvenu zajednicu. Tako je njegov Gospodar i ostvario ono što je želio njemu i njegovoj Objavi.

Kakva je ličnost bio Poslanik islama? Posjedovao je neobičnu prisutnost duha i tom osobinom izdvajao se i prije poslanstva. Zahvaljujući njoj glatko je razriješio spor oko postavljanja Crnog kamena prilikom obnavljanja Ka'be. Potom je, opet zahvaljujući toj istoj pribranosti, uspio ostalo kamenje Ka'be postaviti i poredati na jedan – ustručavam se to kazati – civilizacijski način, ali mi se omakne pa se tako izrazim, jer kada čovjek prouči Muhammedov postupak, shvati da je njegovo postupanje bilo nebesko! Stoga Muhammed zaslužuje da ga muslimani spominju u svojim molitvama dok ističu Božiju jednost i obožavaju Jednoga Boga, jer je on, sasvim sigurno, neodvojiv od Njega.

Sila nije bila nikakv činilac u širenju islama.

Pojava da su neki narodi primili islam i arapski jezik usvojili kao svoj vlastiti došla je otuda što su imali priliku osvjedočiti se kako su Arapi bili pravedni, što nisu mogli vidjeti kod svojih velikodostojnika prije islama. Drugo što je ljude privuklo islamu jesu lahkoća i jednostavnost koje su krasile Poslanika islama, a koje njima ranije nisu bile poznate.

Prema tome, Kur'an se nije širio sabljom, već isključivo uzornim pozivanjem ljudi u vjeru. Samo zahvaljujući takvom pozivanju islam su

prihvatili i oni narodi koji su vojno pobjeđivali Arape!

One halife, oni pojedinci koji su bili dalekovidni političari, to su sasvim dobro shvatali. Uz svoju svekoliku privrženost islamu, u koji su pozivali i druge ljude, oni su se prema ljudima svakog područja kojim bi zavladao odnosili sa izuzetnom obzirnošću i pažnjom, ostavljajući im potpunu slobodu da mogu zadržati svoje zakone, svoje društvene poretke i svoje vjerovanje, ne pokazujući prema njima grubost ni u kojem obliku.

Istina je da svijet nije upoznao tako širokogruđe osvajače kakvi su bili Arapi, ni otvoreniju vjeru od one kakva je bila njihova!”

Luj Masinjon

Da nisam volio islam ne bih odjenuo njegovo najviše obilježje, azharsku uniformu, i ne bih sjedio u njegovom najstarijem univerzitetu, Univerzitetu El-Azhar, da u njemu učim i stječem obrazovanje!

Luj Masinjon (Louis Massignon). Rođen je 1883. godine u jednom pariškom predgrađu, od oca likovnog umjetnika. Poživio je 79 godina. Svoj samostalni život započeo je putovanjem u Alžir. Tu je zavolio arapski jezik i prije nego će 1903. godine steći diplomu iz književnosti. Potom je otišao u Maroko, gdje je proučavao način života tamošnjeg svijeta, završio 1904. godine postdiplomske studije i u Nacionalnoj školi za žive istočnjačke jezike stekao diplomu iz arapskog jezika iz obiju varijanti: književne i kolo-kvijalne.

Kada je prispio u Egipat oduševio se azharskom uniformom tako da ju je i sam počeo nositi i u njoj dolaziti na azharska predavanja iz različitih vjerskih disciplina.

Na Kairskom univerzitetu predavao je dvije godine (1912. i 1913.) povijest filozofije.

Bio je član Lingvističke akademije u Egiptu, od njenog samog osnivanja. Također je bio član Arapske akademije nauka u Damasku. Masinjon je umro 1962. godine. Iza sebe je ostavio preko 650 različitih priloga, koji se smatraju temeljnim izvorom za upoznavanje s književnim stvaracima i koji su u arapskom svijetu na velikoj cijeni.

O islamu, islamskim temama i ličnostima napisao je izuzetno velik broj priloga, koje se, s punim pravom, mogu smatrati svjedočanstvom za povijest, kao prilozima čovjeka koji razumije islam i koji ga voli. Kad bi ga ugledali u azharskoj uniformi, ljudi su govorili: “Džube, ogrtač i ahmedija – šejh Luis!”

Iz svoje velike ljubavi prema islamu i svoje zadivljenosti islamom, za sebe je govorio: “Islam se nalazi u umu i srcu, i ja sam po tom dvome musliman! Da nisam volio islam ne bih odjenuo njegovo najviše obilježje, azharsku uniformu, i ne bih sjedio u njegovom najstarijem univerzitetu, Univerzitetu El-Azhar, da u njemu učim, stječem obrazovanje i proširujem svoje znanje, kako bih dodatno upoznao islam, približio se islamu i njegovim učenjacima. To mi je, naravno, bilo od velike pomoći u studijama kojima sam posvetio sav svoj život, imajući u srcu ljubav prema islamu, tako da sam umom i srcem postao musliman. U tom bavljenju mi se, naime, ustalila nemjerljiva ljubav prema tolerantnom islamskom Šerijatu, koji u sebi sadrži časna

Allahova knjiga, Kur'an, koja nije ostavila od ovosvjetskog života ništa neobuhvaćeno i koja je izoštrila viđenje svakome ko je poželio da ima otvoren pogled prema pojavama i stvarima.

Nema nikakve sumnje da je islam jedna snaga koja se krije u neprekidnom djelovanju na području popravljavanja stanja muslimana koji su zastali na granicama koje su im postavili ograničeni umovi, što ih je učinilo dalekim od svijeta koji svakim danom ide naprijed, a oni sjede raspravljajući o stvarima koje ni po čemu nisu vjerske, već su ih među njih ubacili neki orijentalisti – koji su se uvukli u ime orijentalizma – kako bi muslimane odvratili od njihovih sudbinskih pitanja, naime, angažiranja na planu afirmacije vjere i pozivanja ljudi u nju, rame uz rame s napretkom modernog doba i onog kojeg će biti u budućim vremenima.

Nijednog trenutka ne sumnjam da to muslimani sasvim dobro znaju, ali je ipak njihovo zauzimanje za hvatanje koraka s civilizacijskim hodom u pogledu islamskog pozivanja suviše sporo. Nadam se da ću poživjeti dovoljno dugo da ću moći jednoga dana zabilježiti pobjedu muslimana nad neprijateljima islama; da ću ih moći vidjeti kako skrušeno i s punom pouzdanošću svijetu predočavaju učenja islamske vjere i kako islamska knjiga, Kur'an postaje knjigom cijeloga svijeta.

Vjerujem da bi muslimani – kada bi postupali onako kako je postupao Poslanik

islama, s.a.v.s. – postali uvažavajuća sila, a njena respektabilnost bi bila izuzetna. Naime, iskreni islam daruje ljudima Božansko svjetlo i bespri-mjerno uvažavanje.

Muhammed, Božiji poslanik, uspio je porušiti kipove i srca i umove ljudi okrenuti Allahovoj vjeri samo snagom svoga vjerovanja, pozivajući u nju s punom iskrenošću s kojom je pronosio Objavu.

Svaki musliman bi trebao biti neki slika Vjero-vjesnika islama i umove i srca koja ga okružuju okretati prema Allahovoj vjeri; činiti to postup-cima koji će ljudskim umovima donositi lahkoću islama. Put koji vodi ka tome bez sumnje je lahak, makar bio i dug.”

E. F. Gotije

Nema sumnje da je onu tolerantnost, u njenom božanskom značenju, Poslanik islama zasadio u dušama muslimana. Sam on – neka su s njim blagoslovi Božiji – bio je najstrpljiviji čovjek.

E.F. Gotije (E. F. Gautier) rođen je 1864. godine. Radio je kao profesor na Filozofskom fakultetu u Alžiru. Volio je kulturu Arapa i njihov jezik. Saživio se s tom kulturom i živio u skladu s njom, zajedno sa mnogim Arapima koji su ga u Alžiru i naučili arapskom jeziku. Bio je u stanju čitati i predavati na tom jeziku, te pisati svoje studije o arapskoj književnosti te islamskoj povijesti svetih mjesta na Arabijskom poluotoku. Objavio je više impresivnih studija o islamu u sjevernoj Africi, te o etici muslimana i njihovim običajima, što je proisteklo iz njegovog vlastitog iskustva stečenog u životu s njima. Alžirski univerzitet ga je odlikovao još za života.

Nakon smrti, 1940. godine, objavljeno je ono što je pisao o sjevernoj Africi – u luksuznom izdanju – i u knjižni fond vezan za arapske teme uključeno kao važan izvor.

U njegovoj knjizi *Etika muslimana i njihovi običaji*, koju je uspio, zahvaljujući svojoj osjećajnosti – s kojom je saobraćao i s muslimanima, i s nemuslimanima – napisati s punom iskrenošću, navodi:

“Nisam vidio da ijedna druga vjera poziva svoje pripadnike nebeskoj tolerantnosti – sa svim onim uzvišenim smislovima koje u sebi sadrži riječ *tolerancija* – kako sam vidio, osjetio i iskusio da to čini islam. Kod većine vjera nalazimo da su sljedbenici zaslijepljeni i da, kako se to događalo, pozivaju činjenju grijeha i zlodjela. Islam je, međutim, jedini čije su pristalice uspjele ostvariti nebesku pravdu u jednom pomirljivom ozračju, što je – različito od drugih religija – osobina muslimana prema pripadnicima drugih vjerskih zajednica, kršćanima i jevrejima. Islam se nalazi na vrhuncu religijske otvorenosti jer je sve druge religije uzeo u svoje okrilje: sve one, odnosno njihovi pripadnici, osjećaju pod islamskom vlašću punu sigurnost, daleko od netrpeljivosti koje je bilo i koju još uvijek nose u sebi druge religije, pa i one konvencionalne.

Širokogrudost islama, bez ikakve sumnje, čini da pripadnici drugih religija osjećaju kako je njihova isključivost slijepa i beznačajna i da je pomirljivost pravo obilježje za vjeru ako ona zaista poziva ljubavi i miru, tako da netrpeljivost ne može biti njezin put. Nema nikakve dvojbe da je onu tolerantnost, u njenom božanskom značenju, Poslanik islama zasadio u dušama

muslimana. Sam on – neka su s njim blagoslovi Božiji! – bio je najstrpljiviji čovjek! Bio je najizdržljiviji čovjek pred grubim nasrtajima pripadnika drugih religija, kao i prema zlim slutnjama i praznovjerjima bezvjeraca.

Poslanik islama nije zauzeo krut stav protiv onih koji su ga napadali psovkama ili uzimanjem oružja, postavljanjem prepreka i sl., već se prema svemu tome odnosio dostojanstveno i širokogрудо pa su ga njegovi drugovi, a potom i muslimani općenito, slijedili u tome. Pomirljivost je i danas jedna od odlika i visokih obilježja vjere islama.

Zaista kažem: pomirljivost jednoga muslimana ne dolazi iz slabosti; musliman je širokogrud s ponosom na svoju vjeru i uz pridržavanje svoga vjerovanja!”

Anri De Kastri

Muhammed nije čitao neku svetu knjigu i u svojoj vjeri se nije orijentisao po nekoj prethodnoj religiji. Zato je knjiga koja je njemu objavljena jedinstvena po svome monoteizmu.

Ime mu je Anri de Kastri (Henry de Castries). Još od svoje rane mladosti pokazivao je veliko zanimanje za ličnosti koje su iza sebe ostavile dubokog traga. Iako je bio starješina francuske vojske, s činom potpukovnika, njegova ljubav prema istraživanjima, studiranju, čitanju i pisanju učinila ja da napiše i objavi uzbudljivu studiju o Maroku i Sudanu.

Anri de Kastri je gajio veliku naklonost prema islamu i javno ju je iskazivao. Uzvrćajući na klevete koje su orijentalisti iznosili o islamu, on je u svojoj knjizi *Islam*, iznoseći protivargumente na te potvore, iznio zapravo i svoje mišljenje o islamu i njegovom Poslaniku. Napisao je sljedeće:

“Nemamo potrebe o vjerodostojnosti Muhammeda kazati ništa više, doli da je on primio istinsku Objavu, koja je svojom samom vjerodostojnošću potvrđivala istinitost njegova vjerovjesništva. Cilj te Objave u osnovi je bio da se

ljudi vrate obožavanju jednoga Boga, umjesto obožavanja kipova, koje je provodilo njegovo pleme u vrijeme njegove pojave. I arapska nacija je također bila idolopoklonička.

Muhammed nije ni čitao, ni pisao, već je – kako je to u više puta za sebe kazao – bio nepismeni vjerovjesnik. S obzirom na to svojstvo, niko nije ni imao drukčije mišljenje. Treba navesti i činjenicu da je na Istoku nemoguće da neko prima znanje koje je ljudima nepoznato, koje oni nisu imali kod sebe, jer su njihovi životi bili otvoreni javnosti i nisu ni od koga bili zaklonjeni.

Muhammed nije čitao neku svetu knjigu i u svojoj vjeri se nije orijentisao po nekoj prethodnoj religiji. Zato je knjiga koja je njemu objavljena jedinstvena po svome monoteizmu.

Nema drugog boga, osim Allaha! To je osnova vjerovanja u Allaha, jednog i jedinog Gospodara, Koji je utočište svemu, Kojem nije svojstvena nikakva manjkavost i Kojeg um jedva može shvatiti. To je snažno vjerovanje, muslimani ga održavaju neprekidno i po njemu se razlikuju od drugih.

Nemoguće je da je Vjerovjesnik do tog vjerovanja došao iščitavanjem Staroga ili Novoga zavjeta. Naime, da je on čitao te knjige, on bi ih odbacio, budući da sadržavaju učenje o Trojstvu, koje je suprotno njegovom učenju, nesuglasno s njegovom sviješću.

Pojavljivanje tog vjerovanja – La ilahe illallah! /

Nema drugog boga, osim Allaha! – iznebuha i njegovim posredstvom, zaista je najveličanstveniji trenutak u njegovom životu i samo je po sebi najjači dokaz njegove iskrenosti u pogledu Objave i vjerodostojnosti u pogledu vjerovjesništva.

Muhammed nije bio ni inovator, ni krivotvoritelj. Mi ćemo vidjeti da postoje određene sličnosti između Kur'ana i Starog zavjeta na nekim mjestima, ali to je lahko shvatljiva pojava. Naime, onim što mu je dolazilo putem Objave o dvjema vjerama – jevrejstvu i kršćanstvu – Muhammed je samo potvrđivao vjerske istine. Nema ničeg neobičnog u pojavi da knjige na nekim mjestima budu međusobno slične, osobito kada znamo da je Kur'an i došao da bi ih upotpunio, baš kao što je i Vjerovjesnik, s.a.v.s., došao da bude posljednji vjerovjesnik. Prema tome, ne možemo poricati da je Muhammed posjedovao, prije svega, potpuno vjerovanje i posvemašnju iskrenost. Potom, njegovo vjerovanje (iman) nikad nije bilo poljuljano u njegovom srcu, a pobjeda kojom je darivan samo ga je dodatno osnaživala u njegovom vjerovanju. I da je cjelokupno uvjerenje dostiglo svoju krajnju granicu u smislu da ga on ne može još uvećati, to opet ne bi bila njegova manjkavost. Ono što mu oni pripisuju u tome ni na koji način ne utječe na njegovu uzoritu biografiju i njegovu očividnu vjerodostojnost.”

Žak Berk

Islam je neophodnost i Istina, inače ne bi bio napadan, jer gdje god je snaga, tu su i oni koji na nju nasrću!

Ime mu je Žak Berk (Jacques Berque). Rođen je u Alžiru 1910. godine. Poznati je francuski mislilac. Studij je završio na univerzitetu u Parizu. U svom sociološkom istraživanju u Maroku bavio se arapskim Zapadom. Od 1953. do 1954. godine bio je pročelnik Odsjeka za likovne i primijenjene studije na Sirsi Lijanu, u egiptaskom gradu Menufija. Potom je 1955. Nadzirao rad Centra za islamske studije u Bikfeji (Bikfayia) u Libanu, a potom profesor na katedri za društvenu povijest savremenog islama na Francuskom koledžu, te ravnatelj Centra za post-diplomske studije.

Napisao je i objavio velik broj priloga o arapskom svijetu, osobito o Maroku i Egiptu, kao i više studija o islamu i islamskoj povijesti, iz kojih izdvajamo sljedeće odlomke:

“Islam je neophodnost i on će se sam nametnuti jednoga dana, jer je istinita vjera. Njegova učenja su jednostavna, a njegova snaga je u primjeni tih učenja. Kada bi islam imao prave pozivače u vjeru, koji bi ljude pozivali njemu,

svijet bi se našao u miru za kojim žudi.

Islam nailazi na suprotstavljanja i napade već od samog trenutka kada ga je obznanio njegov Poslanik i protokom vremena izazovi s kojima se suočavao bivali su sve veći. A kada bi postao vjera čitavog svijeta, svijetom bi zavladao ljubav koju pak ne vole oni koji mešetare oružjem i koji trguju mirom.

Islam je neophodnost i Istina, inače ne bi bio napadan, jer gdje god je snaga, tu su i oni koji na nju navaljuju! Nesreća ljudskoga uma u ovom vremenu jeste u pojavi da on uvijek napada sve ono što je blisko srcu. Ali, iako su muslimani posustali u pozivanju ljudi istini islama, islam je dobio nove pozivače. To su oni koji danas ulaze u njega, evropski građani, kojih već sada ima ogroman broj. Mislim da će ubuduće pozivači u islam koji dolaze iz Evrope biti mnogo djelotvorniji od onih iz muslimanskih naroda, koji su posustali u toj svojoj zadaći.

Nimalo ne sumnjam da će se oni koji budu ulazili u islam dobro upoznati s Kur'anom, izvorom i nepresušnim vrelom zbilje sa kojom je došao Muhammed, sin Abdullahov. Islam, za koji je Stvoritelj odabrao Muhammeda, nedvojbeno je bio primjeren Muhammedu, kao što je i Muhammed bio primjeren islamu.

Ne sumnjam da će oni iz Evrope koji budu proučavali život Poslanika islama pronaći ijednu pojedinost iz njegova životopisa, a da im ona neće dodatno osvijetliti put islama, i da će svaki

njegov korak biti ujedno i njihov korak.

Kada ti ljudi upoznaju islam i njegova Poslanika tada će islam, sasvim sigurno, dobiti pozivače vrhunskoga dometa, koji će biti primjeren njegovoj veličini. Mislim da je taj dan sasvim blizu.”

AMERIKA

Albert Ajnštajn

Vilfred Smit

Čarls Adams

Aleksandar Veb

Majkl Hart

Entoni Kvin

Albert Ajnštajn

Ne bih volio biti jevrejski vjerovjesnik – iako je današnje vrijeme bez vjerovjesnika, od kojih je posljednji bio Muhammed. A kada biste se vi /Palestinci/ odnosili prema Jevrejima onako kako se on odnosio, vi biste njih imali u svojim rukama, umjesto što oni imaju vas!

Ime mu je Albert Ajnštajn (Albert Einstein). Jedan je od najslavnijih učenjaka 20. stoljeća. Autor je teorije relativiteta, opće i posebne. Rođen je u Ulmu, u Njemačkoj, 1879. godine, a umro u Prinstonu, u Americi 1955. godine, sa napunjenih sedamdeset i šest godina života.

Bio sam neodlučan u pogledu njegove nacionalnosti: po rođenju je Nijemac, po porijeklu Jevrej, a po državljanstvu Amerikanac. Umro je noseći američko državljanstvo pa se tako smatra američkom “svojinom”. Kako god, on je općeljudska svojina, budući da je čovjek uvijek bio u središtu njegove misli i njegova obrazovanja. Ukratko ćemo se upoznati sa njim i s njegovom humanističkom mišlju kroz presjek njegova života.

Njegova porodica se iz Ulma preselila u

Cirih i on se u tom gradu 1886. godine upisao na jedan tehnički koledž, na studij matematike i fizike. Godine 1909. postao je profesorom na Ciriškom univerzitetu, a potom, 1913. godine, profesorom na Berlinskom univerzitetu. Godine 1922. dobio je Nobelovu nagradu za mir, a godine 1934. dobrovoljno se odselio u Ameriku, gdje je radio kao profesor na više američkih univerziteta, da bi se na kraju skrasio u Prinstonu.

Američko državljanstvo dobio je 1941. godine.

Odbio je ponudu da bude predsjednikom države Izrael, nakon smrti Haima Vajcmana, njenog prvog predsjednika. I pored činjenice da je bio po porijeklu Jevrej – što je Jevreje i navelo da mu ponude dužnost predsjednika Izraela – njegova idejna orijentacija bila je čisto humanistička, čime je prevazilazio svoju nasljednu pripadnost jevrejstvu i uzdigao se iznad prostora u kojem je rođen i svojom mišlju se opredijelio za američku nacionalnost, koju je i uzeo tek da bi mogao opstati i po svijetu širiti svoje ideje, zaštićen od stalnih nastojanja da mu se prekrati život, prepun humanističke misli kojom ga je darovalo znanje koje je posjedovao i kojim je iz temelja preobrazio postojeće stanje stvari.

Prezirao je nasilničko ponašanje koje je vidio kod mnogih jevrejskih vođa, ali i kod nemalog broja “zadrutih Jevreja”, kako ih je on rado nazivao, s obzirom na njihovu upornost u vršenju nasilja.

Zbog svoje humanističke misli navukao je na sebe mržnju Jevreja, iako je i sam bio Jevrej. Protivio se nasilju koje su Jevreji provodili u nastojanju da sebi naprave državu u srcu arapskog svijeta. Tražio je da Jevreji slijede ispravan put, kako bi mogli opstati na obećanom prostoru, čemu su težili.

Otkako je dobio američko državljanstvo pa sve do svoje smrti – tj. u razdoblju od četrnaest godina – Amerikanac Ajnštajn je proživio u dubokoj tjeskobi i velikoj napetosti. Naime, čim je stekao američko državljanstvo, odmah se sukobio s Jevrejima zbog svojih stavova o njima, pozivajući se na svoje pravo na mišljenje i slobodno izražavanje stavova, makar oni navodno i ne bili u skladu s činjenicom njegovoga jevrejstva.

Njegovo odbijanje da bude predjednik Izraela predstavljalo je neočekivan udarac, koji je snažno uzdrmao Jevreje u Izraelu, Americi i u čitavom svijetu. Odbio je da Jevreji manipuliraju njegovim imenom, njegovim naučnim ugledom i njegovom svjetskom slavom.

Jedan Palestinac – po imenu Ebu-l-Fadl – odmah po njegovom odbijanju da se nađe na čelu Izraela, poslao mu je telegram sljedećeg sadržaja: “Ja sam Palestinac koji se mnogo družio s Jevrejima. Želio bih se s Vama susresti, kako bih Vam se zahvalio i s Vama porazgovarao – molim Vas da mi odredite termin u kojem bih Vas mogao posjetiti u Vašoj kući!”

Međutim, njegova sestra je sakrila telegram, pa kada ga je on slučajno našao, blago ju je ukorio što mu ga nije pokazala. Ona se nije mogla suzdržati pa mu je šapatom rekla: “Oni su tako htjeli!”

Njemu se nije dopala ta opsada u kojoj je živio pa je Ebu-l-Fadlu poslao telegram i naznačio mu vrijeme i mjesto, tj. kada i gdje želi popričati s njim. Ebu-l-Fadl je došao Ajnštajnu kući u zakazano vrijeme – prema naznačenim uvjetima – i potekao je ovakav razgovor između naučnika Ajnštajna, koji je odbio biti predsjednikom Jevreja u Izraelu, i nepoznatog Palestinca Ebu-l-Fadla:

Ajnštajn: “Nisam znao da me želiš pohvaliti za spokoj koji uživam ovdje, na ovom mjestu u kojem bih volio proživjeti ostatak života?!”

Ebu-l-Fadl: “Ovo je mjesto, zaista, prekrasno i ono bi kasnije trebalo biti muzej! Ali, htio bih izraziti svoju duboku zahvalnost što ste odbili biti predsjednikom Izraela, osobito zato što on djeluje pogrešno i u pogrešnom pravcu!

Ajnštajn: “Ti si Palestinac, sigurno si protjeran iz svoje zemlje, a obradovala te je činjenica da sam odbio biti predsjednikom Izraela – to je, dakle, ono što te ponukalo da mi izraziš zahvalnost, naime, okolnost da nisam načinio grešku?!”

Ebu-l-Fadl: “Ta država zaista ide u pogrešnom pravcu i htjela je tu svoju grešku krunisati najčuvjenijim naučnikom 20. stoljeća i preko Vas i Vašeg ugleda pridobiti srca, umove i ljude dubokih džepova!”

Ajnštajn se na to glasno nasmijao, a onda pogledao prema Ebu-l-Fadlu, na čijem licu se snažno odražavalo čuđenje: “Rijetko me spopadne glasan smijeh. Ali, moje odbijanje da stanem na čelo Izraela je podstaknuto humanističkim razlozima, jer ja sam za to živio i za to želim živjeti i dalje. Zbog toga sam i došao živjeti ovdje u Americi, odbacujući put nasilja kojim se Jevreji kreću kako bi sebi osigurali državu. Bilo bi im bolje da idu uređenijim načinom, no čini se da ih vaša ljubav prema domovini tjera na sve žešće i žešće nasilje, koje oni nose u svojim umovima i svojim srcima koja su upila i iskusila nasilje iz samih njegovih izvora, preko mnogih ruku.”

Ebu-l-Fadl: “Nadao sam se da Vi za nasilje o kojem je riječ imate rješenje kojim bi se ovo složeno pitanje moglo rasplesti prije nego se sasvim zaplete, budući da Vam je znana njihova borbenost u njenom nasilnom obliku, ali čini se da ste Vi samo odbili biti vođa novog fašizma?!”

Ajnštajn: “Vidim da govorite pristrano i s nacionalnim nabojem koji se ispoljava u onome što

izričete o Jevrejima, ali ja Vam – budući da po-
tječete iz te zemlje koju branite ovdje preda
mnom, kao da sam ja odgovoran za ono što se
dogodilo i što se još uvijek tu i tamo događa –
kažem: Stvar je ovakva: Jevreji, kakvi su sada,
imat će svoju državu koju će jednoga dana
priznati i njihovi najbliži susjedi, ali to neće biti
nikakva država, ako ne budu išli putem ka
osnaženju veza sa vama, tako da svako ima svoju
domo-vinu.”

Ebu-l-Fadl: “Htjeli su da im Vi budete predsjed-
nik kako bi skratili put, držeći Vas vjerovje-
snikom ovoga stoljeća!”

Ajnštajn: “Današnji Jevreji razlikuju se od onih
Musaovih, koji su ga bili doveli u položaj da tra-
ži iskupljenje za ono što su oni uradili. Uistinu,
kako bih ja mogao biti njihov vjerovjesnik u
ovom vremenu, lišenom vjerovjesnika, premda
sam njihov: i otac i majka su mi Jevreji!? Ja ipak
ne bih volio biti jevrejski vjerovjesnik iako je
današnje vrijeme bez vjerovjesnika, od kojih je
posljednji bio Muhammed. A kada biste se vi
/Palestinci/ odnosili prema Jevrejima onako kako
se on odnosio, vi biste njih imali u svojim ruka-
ma, umjesto što oni imaju vas! Koliko znam, vje-
rovjesnik Muhammed je uspio osujetiti njihova

svekolika nastojanja protiv njega i njegove Objave onom mudročću s kojom se odnosio prema svim ljudima. Jevreji tako, pred tim njegovim ljudskim odnosom i jednostavnom, a istovremeno svjetskom mišlju, nisu mogli učiniti ništa drugo, već mu se potčiniti. Tako su bili u njegovoj ruci, a neki od njih su i povjerovali u njegovu vjerovjesništvo i u njegovu Objavu i svrstali se u red onih koji su vjerovali u sve ono s čime je Muhammed dolazio. Štaviše, zajedno s njim su se suprotstavljali otvorenim i prikrivenim jevrejskim neprijateljskim postupcima protiv islama. Mislim da je Muhammed, svojom visoko razvijenom sviješću kojom je pronicao u sve ono što su preduzimali Jevreji, uspio ostvariti svoj cilj i onemogućiti ih da nanesu neposrednu štetu islamu, koji sve do danas predstavlja snagu stvorenu da se njome uspostavi mir. Da je sada Muhammed živ, vjerujem da u Vašoj zemlji ne bi postojale teškoće, pa zašto vi, njegovi sljedbenici, ne slijedite put svoga Poslanika. Tako biste, mislim, uspjeli riješiti sporove koji vremenom postaju sve zamršeniji!”

Vilfred Smit

Kada bi se muslimani pridržavali islamskih vrijednosti i provodili ih u djelo, njihovo stanje ne bi bilo ovakvo!

Ime mu je Vilfred Kantvel Smit (Wilfred Cantwell Smith). Rođen je 1916. godine u Torontu, Kanada. Završio je studij orijentalnih jezika na Univerzitetu Princeton, a diplomu o završenim studijama orijentalnih jezika stekao je 1930. godine na Univerzitetu u Torontu. Magistarsku radnju odbranio je 1947, a doktorisku disertaciju 1948. godine. Kao profesor komparativnih religija radio je na nekoliko univerziteta. Bio je direktor zavoda za islamske studije pri Univerzitetu Mak Džil (McGill University), a bio je i gostujući profesor na nizu univerziteta. Obavljao je dužnost predsjednika Asocijacije za izučavanje Bliskog istoka za Sjevernu Ameriku. Jedno vrijeme je bio urednik glasila za vjerske studije na Kembridžu, zatim urednik lista *Bliski Istok* u Vašingtonu, te urednik časopisa *Islamski svijet* u Hartfudu, kao i časopisa *Studije i vjerske znanosti* u Torontu.

Autor je velikog broja studija i natuknica za *Britansku enciklopediju* o raznim pitanjima,

kao što su: *Islam i smisao vjere, Moderni islam u Indiji, Razlike između islama i kršćanstva, Nebeske religije, Muslimani i Zapad, Suprotstavljanje islama zapadnom materijalizmu, Problemi savremenog islamskog svijeta i Kur'an.*

O islamu i muslimanima u savremenom dobu kaže sljedeće:

“Islam u savremenom dobu nalazi se u teškoćama i tegobama, a muslimani osjećaju da se u njihovoj povijesti desila neka greška koja još nije otklonjena, usljed čega se odstupilo od pravoga puta; da postoji razlika između one vjere koju je Allah objavio i svjetskog historijskog razvoja, koji njime vlada i upravlja. Oni stoga razmišljaju o tome kako da se ispravi ono što se iskrivilo u njihovoj povijesti, kako bi se pojave ponovo vratile svom prirodnom toku u svom punom kapacitetu. Prema tome, nezavidnost stanja islama u odnosu na savremenost obrazovani ljudi duboko osjećaju. Uostalom, prošlo je više od jednog stoljeća otkako se ukazala potreba da se brani samo vjerovanje od pritiska koji je dolazio izvana i od unutrašnje povodljivosti.

Danas, i pored napretka koji je ostvaren u mnogim područjima, svjedoci smo sve žešćih napada na islam, napada izvana i iznutra; napada ne samo od njegovih vanjskih, stranih neprijatelja, već isto tako i nasrtaja na historijsku pojavu islama kao činjenice od njegovih vlastitih sinova u nekim mjestima, te od onih koji su tim njegovim sinovima bliski, s ciljem da se poništi unu-

trašnja snaga. Tako svi oni nastoje izbrisati tu objektivnu činjenicu.

Uzrok toj pojavi su svi oni pritisci kojima je izložen islamski svijet, politički i privredni i, kao posljedica toga, društveni. Naime, oni koji se odbijaju pomiriti s tim teškoćama i tegobama nailaze na brojne teškoće u potvrđivanju svoje sposobnosti da se nose s hobotnicom čije postupke primjenjuju oni koji stvaraju te pritiske, a koji su prisustni i na samoj islamskoj društvenoj pozornici. Niko ne poriče da je Turska, naprimjer, prema islamu zauzela takav stav da je iz temelja promijenila odnos onih koji proizvode te pritiske prema njoj i postala predmetom njihova poštivanja: pred svijetom se nije odmetnula od islama, ali isto tako nije više ni muslimanska država kakva je bila prije nego je podlegla strahovitom kolonizatorskom pritisku, kojem je bila izložena.

Mislim da je islamski svijet izgubio sposobnost – za šta ima prigovoriti svojim vođama – da se nosi s tom hobotnicom, koja je upravo njih – te vođe – i uzdigla na prijestolje božanstvenosti, a oni nju, zauzvrat, pustili da neometano vrši svoj pritisak.

Prema tome, islam je snaga koju je svijet stavio pod svoj stisak kako bi obuzdao njegovo širenje i kako muslimani ne bi zagospodarili svijetom onako kako se to dogodilo u prvom islamskom razdoblju, u vrijeme islamskih osvajanja.

Vjerujem da kada bi vjerovjesnik Muhammed i njegovi drugovi sada bili na društvenoj pozornici, tj. kad bi se muslimani pridržavali islamskih vrijednosti i provodili ih u djelo, njihovo stanje ne bi bilo ovakvo.”

Čarls Adams

Onaj ko čita Kur'an osjeća kako to nije ljudsko djelo, već da je Muhammedu došlo sa Neba, Muhammedu koji je imao umilan glas i koji je tim glasom doprinio ljepoti, prihvaćenosti i snazi!

Ime mu je Čarls Adams (Charles Joseph Adams). Rođen je 1924. godine u Hjustonu, u američkoj državi Teksas. Fakultetsku diplomu stekao je 1947. godine na Univerzitetu Paylor. Doktorsku disertaciju iz područja povijesti religija odbranio je 1955. godine. Predavao je u Zavodu za islamske studije pri Univerzitetu Mak Džil (McGill University). Bio je član Američko-bliskoistočnog udruženja te Američkog udruženja za proučavanje religije, Udruženja za proučavanje Bliskog istoka, Udruženja za azijske studije i udruženja "Arapsko-američka akademija". Bio je također stručni savjetnik u *Britanskoj enciklopediji*, zatim u Vijeću za studije i društvene znanosti i u Komitetu nacionalnog odjeljenja, na razini prijateljstva, za strana područja. Član je UNESCO-ove komisije za osnivanje naučnoistraživačkih instituta u arapskim zemljama. Bio je gostujući profesor na više univerziteta.

Napisao je velik broj studija o religijama, pored onih studija koje je posvetio isključivo islamu, Kur'anu i Ka'bi, o čemu je napisao natuknice za *Britansku i Američku enciklopediju*.

O islamskom doktrinarnom učenju kaže sljedeće:

“Islamsko doktrinarno učenje (el-'akida) snaga je bez premca u prilikama kada je njeni baštinici upotrijebe na način kojim se potvrđuje da je vjerozakon tog vjerovanja ona ispravna orijentacija i metodologija, onaj pravac koji su koristili prvi muslimani. To je najuspješniji mogući put.

Nema nimalo sumnje da je snaga doktrinarnog učenja islama i muslimansko vjerovanje u nj, bilo ono što je učinilo da oni u jednom razdoblju stave pod svoju upravu četiri petine svijeta. Mislim da za nešto takvo današnji muslimani nisu više sposobni, s obzirom na sve one tajne i javne ratove protiv tog vjerovanja s kojima se suočavaju, a čija snaga predstavlja prijetnju za snage koje se protive miru, koji je zapravo islam.”

O Kur'anu kaže:

“Postoji uvjerenje da islamska Knjiga, koju je Muhammed obznanio svijetu, nije njegovo djelo jer je neupitno utvrđeno da on nije znao ni čitati, ni pisati.

Onaj ko čita Kur'an osjeća kako to nije ljudsko djelo, već da je Muhammedu došlo s Nebesa, Muhammedu, koji je imao umilan glas i

koji je tim glasom doprinio ljepoti, primamljivosti i snazi koja je pronalazila put i do umova i do srca onih koji su mu se odazivali vjеровanjem u nj, a s kojim je on potom osvajao zemlje i pobjeđivao narode. I da nije umro, islam bi bio vjera cijeloga svijeta, a Kur'an bi bio jedina objava koja nudi životu put prema ispravnosti i miru.”

O Poslaniku islama kaže:

“Muhammed, zaista, nije bio običan čovjek. Onome ko se upozna s njegovom životnom putanjom od samoga rođenja, bit će sasvim jasno da on potječe od Ibrahima, drevnog vjerovjesnika, koji nije htio da naljuti svoje dvije žene pa je Ismailovu majku ostavio u Mekki, kako bi se tamo rodio posljednji vjerovjesnik.“

O Meki kaže:

“Ibrahim, davnašnji vjerovjesnik, bio je musliman, pa je i Ka'bu sagradio pokoravajući se zapovijedi svoga Gospodara. Tako je Ka'ba postala Allahova drevna kuća, koju muslimani redovito hodočaste onim hodočašćem koje je propisao Poslanik islama, Ibrahimov praunuk.”

Aleksandar Veb

Muslimani treba da nastupe jedinstveno kako bi odvratili one koji se pripremaju da im nanesu štetu ili da udare po njihovoj vjeri. Jedinstvo muslimana biva po muhammedanskom uzoru pred kojim ne može opstati nijedna zapreka koja bi onemogućavala kretanje islama!

Aleksandar Veb (Alexander Russell Webb) je odrastao u provinciji Hodson, a fakultetsko obrazovanje stekao je u Njujorku. Radio je u novinarstvu, gdje je pokazao izvanredno umijeće. Veliku pažnju je posvećivao Istoku. Postepeno napredujući u karijeri, postao je glavnim i odgovornim urednikom lista *Sant Jozef*, te lista *Misuri Rubikon*.

Proučavao je religije, dugo se zadržavajući na islamu, koji je dobro upoznao. U više navrata je putovao u zemlje Istoka, te posjetio većinu arapsko-islamskih zemalja. Upoznao je islam, Kur'an i Poslanika. Živo se zauzimao da ljude na svim stranama svijeta upozna sa islamom. Mnogo je pisao o islamu i njegovom Poslaniku kao neko ko je o tome detaljno obaviješten i ko je dokučio suštinu vjere, zahvaljujući ljubavi s kojom je čitao o njoj, s kojom je tragao za isti-

nom i vjerodostojnošću koje je i našao baš u ovoju čistoj vjeri. U svojim radovima o islamu i njegovom Poslaniku ulazio je u rasprave s nemuslimanima. Tako na jednom mjestu kaže: “Među vjerovjesnicima nisam našao većeg, ni potpunijeg, od Muhammeda, a.s., pa dođite da raspravljamo o tome – pročitajte sve o njemu i njegovoj vjeri i usporedite njega i njegove prethodnike, njegovu veličanstvenu Objavu i objave koje su oni imali! Čitajte s razumijevanjem i nepristrasnošću pa ćete se sami uvjeriti da je on najveći poslanik, da je njegova Objava najznačajnija od svih jer je došla da dopuni objave koje su dolazile prije nje – da ih, dakle, upotpuni. To znači da je tim objavama nedostajalo ono s čime je došao Poslanik islama. Stoga je njegova Objava došla da usmjeri ljude prema onome što je ispravno i da istovremeno upotpuni stanje ljudskoga roda.

Tamo gdje je život miran i uređen – tamo je islam i ništa neće pomutiti tu čistotu sve dok je islam bude usklađivao i usmjeravao. Primijenite jednostavna islamska učenja, ona koja je otjelotvorio Poslanik u svome životu i uspostavite one međuljudske odnose koje on zagovara – sasvim sigurno ćete naći mir i spokojnost.

Muhammed, s.a.v.s., poslanik islama, uspio je popuniti onu prazninu koja je zjapila u ondašnjem svijetu. Njegova Objava i danas jednako nastoji popuniti otvorene pukotine, kao i one pukotine koje se otvaraju protiv islama, s

ciljem da se stane na put njegovom razvoju, svuda po svijetu, pa muslimani treba da nastupe jedinstveno, kako bi odvratili one koji se pripremaju da im nanesu štetu ili da udare po njihovoj vjeri. Jedinstvo muslimana biva po muhammedanskom uzoru, pred kojim ne može opstati nijedna zapreka koja bi onemogućavala kretanje islama.

Islam je jedna nužnost i neizbježan je na svim razinama jer predstavlja jedini put koji može dovesti do sigurnosti i mira u svijetu. To od nas, njegovih pristalica, zahtijeva da se ponašamo islamski i da tako ljudi steknu povjerenje u ovu vjeru, koju napadaju. Tada će prestati kovati planove i zavjere kako bi je uništili.”

Aleksandar Vip je primio islam i dao sebi ime Muhammed Vip. Njegovim posredstvom islam je primilo nekoliko desetina Amerikanaca koji su se s islamom upoznali raspravljajući s njim.

Majkl Hart

Da je Muhammed poživio duže, uspio bi postići da sav svijet povjeruje da je Allah jedan!

Dr. Majkl Hart (Michael H. Hart) istaknuti je američki učenjak u području astronomije i kosmologije. Član je Američke asocijacije za planete i srodne znanosti. Dobitnik je većeg broja odlikovanja za matematiku, astronomiju i pravo. Kada je Majkl Hart htio svijetu oko sebe predstaviti stotinu najvećih ličnosti koje su izvršile utjecaj u svijetu, na prvo mjesto te odabrane stotine stavio je Poslanika islama, Muhammeda, sina Abdullahovog, s.a.v.s.

Majkl Hart kaže:

“Moj izbor da Muhammed bude na čelu liste od stotinu najznačajnijih ljudi u historiji možda će čitaoca iznenaditi, ali on je jedini u čitavoj povijesti čovječanstva koji je postigao potpuni uspjeh na oba plana: i na vjerskom, i na svjetskom.

Vjerujem da je poslanik Muhammed imao i ličnog utjecaja u oblikovanju islamske vjere.

Muhammed je bio odgovoran za islamsku vjeru i njena temeljna etička i moralna načela, uz

činjenicu da je njegova uloga bila predvodnička u kretanju Pravim putem nove vjere i utemeljivanju vjerskih propisa u islamu.

Muhammed je uspio, snagom vjerovanja u svoju vjeru, u kojoj ga je njegov Gospodar odgajao od njegovog najranijeg doba, da svojoj Objavi utisne posebno značenje, kakvo je nedostajalo svim prethodnim objavama. Zahvaljujući uzornom načinu života, u kakvom je odgajan od svoga djetinjstva, bio je u potpunosti pripremljen kada mu je došla Objava. Stoga se onaj mali broj ljudi okupljenih oko njega na početku brzo uvećavao, da bi nedugo potom čitav Arabijski poluotok postao predmetom pažnje čitavoga svijeta, dok prije toga ništa na tom području nije bilo vrijedno spomena.

Muhammedovo, s.a.v.s., preseljenje u Medinu, njegova Hidžra, označila je stvarni početak širenja islama i živog pozivanja ljudi u njegovo okrilje.

U vrijeme dok je širio svoju vjeru Poslanik islama je podnosio mnogobrojne udare od pripadnika vlastitog naroda i pojedinaca iz svoje bližnje rodbine, sve dok mnogi nisu u nju povjerovali. Takav čovjek je, nesumnjivo, dostojan poštovanja, kako od strane svoga naroda, tako isto i od cijeloga svijeta, danas i sutra.

Muhammed je jedini čovjek koji je svijetom uspješno proširio najveću vjeru na svijetu, čime je postao i najveći političar. To je vidljivo u širenju islama, koje traje neprestano u toku niza

stoljeća nakon što je Muhammed uspješno učvrstio temelje svoje veličanstvene Objave. Ono u šta nema nimalo sumnje jeste da je Poslanik islama uspio savladati idolopoklonstvo i višeboštvo i sav svijet uvjeriti u svoju Objavu, koja je utemeljila obožavanje Jednoga Boga. I da je Muhammed poživio duže, uspio bi postići da sav svijet povjeruje da je Allah jedan! Uostalom, On ga je i odabrao da to potvrdi i da u to uvjeri sve ljude!”

Entoni Kvin

Islam je jedna nevidljiva snaga koju nije posjedovao samo Omer Muhtar, već koju može posjedovati svaki čovjek na svijetu. Ljudima fali samo to da upoznaju islam!

Entoni Kvin (Anthony Quinn), svjetski poznati glumac, rođen je u Meksiku 1915. godine, od oca Meksikanca i majke Irkinje. Otišao je u Holivud kao već svjetski priznat umjetnik i tako postao Amerikancem. Na velikom ekranu igrao je u nekoliko desetina filmova i time stekao izuzetnu slavu koja nadilazi neka odlikovanja koja je dobio 1952. i 1956. godine.

Istinska nagrada za njega je, međutim, bila okolnost što je upoznao islam, iščitavajući islamsku literaturu kada ga je arapski režiser Mustafa Akkad odabrao za ulogu Omera Muhtara u svom istoimenom historijskom filmu.

Antoni Kvin kaže:

“Osjetio sam da je islam jedna neobična snaga, nakon što sam proučio život lidera Omera Muhtara. Osjećao sam da se nalazim pred čovjekom koji islamom brani život, ne u mjestu u kojem je rođen i ne braneći to mjesto, već život kao cjelinu.

Proučavajući ličnost Omera Muhtara zapazio sam da se radi o jednoj velikoj vrijednosti i snazi koja se ne da lahko poraziti.

Proučavao sam tu snagu, islam, i ustanovio sam da je to jedna izuzetna vrijednost, dar, velikodušnost i samosvojno bitisanje. To je bilo oružje Omera Muhtara koje je koristio u svojim junačkim podvizima koji još uvijek djeluju na duše onih koji iščitavaju povijest i koji, sasvim sigurno, svoje odbljeske nalaze u dušama svih muslimana.

Moje čitanje o islamu, za što imam zahvaliti ovoj legendarnoj ličnosti, uvjerilo me je da je islam jedna nevidljiva snaga koju nije posjedovao samo Omer Muhtar, već koju može posjedovati svaki čovjek na svijetu. Ljudima nedostaje samo to da upoznaju islam, njegove vrijednosti, načela i učenja. Ja sam se sa svim tim upoznao dok sam se pripremao da odigram lik Omera Muhtara. Tada sam ustanovio da sam vrlo blizu islamu, koji sam tako zavolio i o kojem čitam i danas, kao što čitam i o njegovom Poslaniku: iščitavajući njegov veličanstveni životopis osjećao sam kako njegova naučavanja polahko prodiru u moj um. Uistinu je bio, i još je to uvijek, najveći čovjek na Ovome svijetu!

U Kur'anu sam našao velik smiraj. Njegova su značenja dalekosežna, a riječi snažne i tiču se svega na ovome svijetu. Poželio sam da Kur'an mogu čitati na arapskom jeziku, da ga mogu čitati na jeziku na kojem je objavljen

Muhammedu, uzoru muslimana i uzoru Omera Muhtara, čija ličnost me je opčarala. Ali, tek kada sam upoznao Muhammeda shvatio sam otkuda Omeru Muhtaru onolika snaga. Zapravo, on je svoje povjerenje u postojanje crpio iz Muhammedovog povjerenja, iz njega samoga, i iz njegove Objave, kao i iz postojanja oko njega. Žalim što mi je život prošao, a nisam bio musliman!

Moj osjećanje da sam musliman ponukalo me je da prihvatim ulogu Omera Muhtara i da je odigram uvjerljivo, što mogu posvjedočiti gledaoci širom svijeta.

Ljubav prema značajnim islamskim ličnostima pobuđuje u meni želju da poživim dugo i da ih odigram sa islamskim osjećanjem koje nosim u sebi!”

NJEMAČKA

Johan Volfgang Gete

Karl Brokelman

Jorg Kremer

Jozef Šaht

Zigrid Hunke

Johan Volfgang Gete

Muhammed nije bio pjesnik, vičan jezičkom izražaju, već je Muhammed bio vjerovjesnik poslani, upućen sa tačno određenim zadatkom. Za taj zadatak odabralo ga je Božansko Provide-nje, budući da je Muhammed bio u stanju ostva-riti ga, stići do cilja!

Ime mu je Johan Volfgang Gete (Johann Wolfgang von Goethe). Čuveni je njemački pje-snik i pisac. Rođen je 1749, a umro 1832. godi-ne: živio je, dakle, 83 godine.

Bio je rijetko viđeni genij i neobična pojava u različitim područjima kulture. Slavu je stekao pjesničkim i dramskim djelima. Zauzeo je visoko mjesto u književnosti ne samo u Njemačkoj, nego i u čitavom svijetu. Imao je uspješnu karijeru, pa je čak punih deset godina obavljao i premijersku dužnost, ali su tu njegovu funkciju njegova književna slava i intelektualna genijal-nost bacile u zasjenak.

Getea javnost poznaje, uglavnom, kao pjesnika, pisca pozorišnih komada i mislioca, tako da je njegova premijerska funkcija ostala potpuno na margini, ne samo u njegovom ličnom životu, već i u svijesti onih koji ga znaju kao

pjesnika, pisca i mislioca, pa će takav i trajno ostati.

Gete, njemački pjesnik, iščitavao je Kur'an, proučavao život Poslanika islama i upoznao se sa islamom u cijelosti. Njegovo oduševljenje islamom nadilazilo je sve drugo. Nakon što se sa islamom upoznao u takvoj mjeri da ga je to posve uvjerilo u njegovu vjerodostojnost, izjavio je:

“Nakon što sam se upoznao sa islamom, mogu potvrditi da smo mi muslimani! Moje biće se nije nikada svo treslo, osim dok sam čitao Kur'an. Moj um i moje srce nikad nisu bili tako skrušeni kao kada bih čitao tu Nebesku knjigu, pažnje vrijednu u svakom pogledu.”

Gete je bio toliko pod utjecajem Kur'ana da se to odrazilo i na njegovu poeziju, iz koje ćemo izdvojiti neke stihove:

“U Njegovoj sjevernoj i južnoj oazi,
On je istina.
Ono što želi svojim robovima, to je Istina.
Njemu pripadaju najljepša imena.
Blagoslovljeno neka je Ime Njegovo Istinito!
Uzvišen neka je On uzvišenošću golemom!
Na mene nasrće Sotona odvratni.
Ti Si zaštitnik od zla Sotone prokletog.
Bože moj, naputi me Ti na djela i namjere...
Na Pravi put.
Zahvaljij Gospodaru svome kada si bolestan.
Zahvaljij Gospodaru svome kada si zdrav.

Njemu pripadaju najljepša imena.
Blagoslovljeno neka je Ime Njegovo Istinito!
Amin!”

O Poslaniku islama Gete kaže:

“Poslanik islama bio je skroman, volio je dobro. Došla mu je Objava dobra i on je, zahvaljujući svojoj ljubavi prema Objavi koja mu je dolazila, uspio učiniti da se ona rasprostire i proširi i da svoje korijene pusti u dubine ljudske duše, koja uvijek žudi za tim da upozna privlačne strane života.

Islam treba zagovarače koji će slijediti put njegovog velikog Poslanika, kako bi jednoga dana postao načinom života svih ljudi.

Neka se muslimani prihvate Kur'ana, koji je objavljen Muhammedu i s kojim je on živio i radio – zaista, u toj Časnoj Knjizi je sav svijet, danas, i sutra, i zauvijek. Muhammed nije bio pjesnik, vičan jezičkom izražaju, već je Muhammed bio vjerovjesnik poslani, upućen sa tačno određenim zadatkom. Za taj zadatak odabralo ga je Božansko Proviđenje, budući da je Muhammed bio u stanju ostvariti ga, stići do cilja. Nije, dakle, počinio nijedan grijeh, niti ispoljio ijedan neposluh Bogu; čak nije ništa ni pogledao na pogrešan način, kako prije dobijanja Objave, tako ni poslije.

Poslanik islama pripreman je božanskom pripremom, čime se izdvaja od svih vjerovjesnika i poslanika koji su mu prethodili, uz svu

njihovu brojnost.

Stoga Muhammed, poslanik islama, zaslužuje vječito poštovanje, te da se ljudi podsjećaju na njegovu Objavu, da ih se upoznaje s njom, jer je on i došao s tim ciljem!”

Karl Brokelman

Ništa nije narušilo njegovu čistotu, ni izbliza, ni izdaleka. Kada je bio dijete i mladić izdizao se iznad svih sumnji, koje su obavijale njegove vršnjake iz roda mu i iz naroda!

Ime mu je Karl Brokelman (Carl Brockelmann). Rođen je 1868, a umro 1956. godine. Jedan je od onih velikih orijentalista koji su gajili posebnu ljubav prema arapskom jeziku, na kojemu su čitali i pisali. Živio je 88 godina, od kojih je 65 govorio arapskim jezikom i na tom jeziku ispisivao arapsku književnu povijest i povijest islama, čime je postao značajan izvor za arapski jezik i njegovu islamsku povijest i književnost.

Imenovan je članom Akademije za arapski jezik u Damasku, Sirija.

Brokelman je arapsko-islamsku baštinu, i svjetsku baštinu, obogatio literaturom najviše razine i izvorima za veći broj arapskih jezičkih i drugih znanosti, pored onih islamskih knjiga koje je napisao, a od kojih su najvažnije: Povijest islamskih naroda i Islamska enciklopedija.

Tu su i desetine drugih naslova i izvora koje je on stručno obradio, a koje mi, pa i čitav

svijet, naročito arapsko-islamski svijet, preko svojih autora i istraživača još uvijek uzimamo u obzir i koristimo, smatrajući ih vjerodostojnim, jer je Brokelman bio pouzdan stručnjak, koji nije imao zadržke prema Arapima. On je živio među njima i s naklonošću se upoznavao sa onim što im je blisko da bi javnosti ponudio ono u čemu je proveo sav svoj život.

Brokelmanov doprinos primjeren je doprinosu onih istaknutih orijentalista koji su bili iskreno dobronamjerni prema Arapima, čime je stekao njihovu naklonost, tako da ga oni smatraju svojim, i pored određenih zamjerki koje su bile upućene njegovoj Povijesti islama, a na koje je uslijedio njegov odgovor.

Karl Brokelman umro je 1956. godine. Kažu da je umro kao musliman, onako kako je i živio – kao musliman. O islamu i njegovom Poslaniku je rekao:

“Ništa nije narušilo njegovu čistotu, ni izbliza, ni izdaleka. Kad je bio dijete i mladić izdizao se iznad svih sumnji, koje su obavijale njegove vršnjake i iz roda, i iz naroda. Potvrđuje to i činjenica da ga je mekanska plemkinja Hatidža pozvala da se brine o njenoj trgovini, imajući u njega puno povjerenje, znajući da će on čuvati njenu imovinu, te da mu je, zbog njegova velikog samopouzdanja, ponudila da joj bude muž. Hatidžino osjećanje da u njega može imati puno povjerenje bilo je sasvim na mjestu. Plemkinja se tako saživjela sa njim, on se svio uz nju, a ona uz

njega. S njim je rodila četiri djevojčice i dva sina, koji su umrli kao sasvim mali. Njegov život s Hatidžom bio je ispunjen ljubavlju, poštovanjem i međusobnim povjerenjem.

Ona mu nije postavljala pitanje zašto se osamljivao u pećinu Hira da bi u njoj obavljao molitvu, a kada mu je stigla objava: "Uči!", Hatidža je bila prva koja mu je povjerovala, koja je primila islam i povjerovala u Objavu koja mu je došla, po Allahovoj zapovijedi. Očekivala je da će on izvršiti veliku promjenu kada je u pitanju obožavanje kipova koje je prezirala.

Poslanik islama je Arabijski poluotok učinio podsticajnom osnovom za svoju veliku Objavu, koja je bila mnogo napadana i koju se još uvijek napada, ali istina uvijek izlazi kao pobjednik, a Muhammed nije došao ni s čim drugim, doli sa istinom i vjerodostojnošću.

Kur'an, koji je Stvoritelj usmjerio Muhammedu, odnosno odabrao Muhammeda za njega, pa Muhammedu dao poseban odgoj, pažnju i njegovu, zaista će biti Objava cijeloga svijeta, ukoliko se ljudima omogući da je upoznaju, posredstvom kur'anskih pozivača!"

Jorg Kremer

Islamu su potrebni pozivači, onakvi kakvi su bili oni koji su raznosili pisma Vjerovjesnika islama kraljevima i carevima!

Ime mu je Jorg Kremer (Jörg Kraemer). Rođen je 1899. godine u Berlinu, u Njemačkoj. Imao je veliku sklonost prema arapskom jeziku i književnosti, pa ih je i studirao, te je imenovan profesorom arapske filozofije na Univerzitetu u Tibingenu, a potom profesorom za arapsku književnost na Univerzitetu u Erlangenu.

Godine 1954. posjetio je Egipat. Govorio je arapski jeziko pravilno, tečno i lijepo. Napisao je i objavio veći broj priloga o arapskom jeziku, njegovoj književnosti i umjetničkim oblicima. Svojim znanjem i umijećem je učestvovao i dao svoj doprinos u izradi Leksikona arapskog književnog jezika. Objavio je studije o tradicijskoj vertikali islamske sociologije i o islamu. Umro je 1961. godine. Za njega islam nije bio samo arapski jezik, kojim je izvrsno pisao, na njemu čitao i govorio, već je islam za njega bio život, kao što je i sam navodio:

“Arapski jezik mi je pomogao da razumijem suštinu islama. Islam je istina i zbilja i on će

naći put da njegova Knjiga postane knjigom svih ljudi, jer je on i došao zarad svijeta! Niko ne može osnovano tvrditi da se islam proširio oštricama sablji, kako to neki pokušavaju predstaviti. Zaista, ona pisma arapskoga Vjerovjesnika u sebi su nosila samo ljubav, kao što su je nosili i njihovi prenosioci, i pisari. Tu se krije i onaj mir za kojim svijet žudi.

Pisma Vjerovjesnika islama poglavarima, kraljevima i carevima su poslanice jednog vjerovjesnika, zapovjednika, vođe, velikog društvenog reformatora, koji je želio da svijet pronade svoj put. Stoga je upućivao na sve strane svoja kratka i korisna pisma, pozivajući islamu i predstavljajući islam posredstvom onih koje im je upućivao. Njegova pisma su za svakog ondašnjeg vođu i prvaka predstavljala svojevrsnu prekretnicu, koja je otvarala umove i srca i upoznavala ih sa islamom.

Oni koji su nosili Vjerovjesnikova pisma bili su odabranici – oni su, onda kada su nekome donosili pismo, to činili u skladu sa islamskom etikom, kojom su oni koji su dobijali pisma bili oduševljeni. Stoga su donosioci tih pisama bili srdačno dočekivani, s obzirom na njihov novi način ophođenja prema vladarima, te su objašnjavali i nudili islam, što im je još samo uvećavalo ugled i poštovanje. Upravo takvo treba da bude pozivanje u vjeru: da se u tom postupku načini pravilan izbor pozivača i da se odabere uvjerljiv način, uz očitovanu snagu vjerovanja.

Nisam našao vjeru više razine od islama s obzirom na pitanje saobraćanja s čovjekom, u svim njegovim sastavnicama. Samo, islamu su potrebni pozivači, onakvi kakvi su bili oni koji su raznosili pisma Vjerovjesnika islama kraljevima i carevima.

Kur'an će, preko onih koji će pozivati u njega, a koji će istinski vjerovati u Objavu i Poslanika, postati Knjiga cijeloga svijeta, njegov jezik i pravac kojim će se kretati!”

Jozef Šaht

Ne sumnjam da će se svijet jednoga dana prisjetiti mojih riječi da će islam postati istinski kišobran pod koji će se skloniti čitav svijet!

Ime mu je Jozef Šaht (Joseph Schacht). Rođen je 1902. godine. Studirao na dva univerziteta: u Breslau i Lajpcigu. Godine 1927. izabran je za profesora na Frajburškom univerzitetu, kada je imao svega 25 godina. Zatim je 1932. godine predavao na Kenigsberškom univerzitetu, a 1934. godine na Kairskom univerzitetu. Bio je 1948. godine predavač islamskih nauka na Univerzitetu u Oksfordu, a zatim 1952. godine i na univerzitetu u Alžiru.

Biran je u članstvo više akademija nauka, među njima i u Arapsku akademiju nauka u Damasku. Počeo je objavljivati naučne priloge iz područja arapskog jezika i islamistike još od 1923. godine.

Pročuo se po svojim priložima iz područja islamskog Šerijata, koje je razvrstao po temama, a koji su objavljeni i danas se nalaze u Islamskoj enciklopediji, za koju je radio, pisao i urednički djelovao s velikim poletom. Tome

treba dodati i njegove radove o islamu i njegovoj pojavi te širenju u istočnoj Africi.

Tokom života, koji je okončao 1969. godine, uspio je zaokružiti radove koje je ranije bio napisao, tako da se ti njegovi prilozi i danas uzimaju u razmatranje na univerzitetima na kojima se izučava islam i njegova povijest.

Šaht kaže:

“Nakon što sam upoznao islam, sa svim njegovim značenjima, shvatio sam da će jednoga dana islam biti neminovna konačnica materijalizma, koji sada vlada svijetom. Držim da je islam onaj kišobran pod koji će se skloniti oni koji budu bježali od lažljivosti materijalističkog doba. Svijet samo treba da se upozna s istinskim islamom, da ga upozna iz njegovih stvarnih izvora, naročito iz Kur'ana, koji je Bog objavio da bude put i vjerovodnik cijelome svijetu.

I pored toga što se islamski pravници razilaze u pogledu nekih pitanja, oni ipak uzimaju dokaze iz jednog izvora, tako da su sva njihova rješenja rukavci istoga izvora. Volio bih da čitav svijet upozna islam onako kako sam ga ja upoznao – naročito stoga što sam se osobno napajao moralom Poslanika islama, koji je jedna pritajena snaga u svojoj jednostavnosti koja čovjeka snažno privlači sebi, da upozna Pravi put. Islam – to je Kur'an, koji je poslanica islama. Prvi u islamu jeste Muhammed.

Onaj ko bi volio znati šta je to ispravan put, neka prouči islam i Muhammedov životni

put. Nakon toga će prihvatiti da će Kur'an, koji je Bog objavio Muhammedu, biti onaj kišobran pod koji će se skloniti oni koji lutaju tminama materijalističkog života.

Ne sumnjam da će se svijet jednoga dana prisjetiti mojih riječi da će islam postati istinski kišobran pod koji će se skloniti čitavo čovječanstvo!“

Zigrid Hunke

Poslanik islama je znao da će žena jednoga dana naći svoje utočište u muškarčevoj blizini. Stoga je istrajavao na neophodnosti da žena bude pobožna i da nosi primjerenu odjeću!

Doktorica Zigrid Hunke (Sigrid Hunke) poznata je njemačka autorica. Omiljena je među Arapima s obzirom na njenu objektivnost prema njihovom stanju.

Supruga je njemačkog orijentaliste dr. Šulca, inače velikog pristalice Arapa, njihove književnosti i umjetnosti. Njena posvećenost proučavanju religija odvela ju je u istraživanje islama, koji je razmatrala temeljito, dubinski. Učinak tog pregnuća bila je monografska studija o islamu i širenju njegova utjecaja u svijetu, pod naslovom Sunce Arapa obasjava Zapad, u kojoj je – zahvaljujući svojoj velikoj ljubavi prema islamu – uspjela s njim upoznati Evropljane.

Arap i muslimani općenito čitaju s oduševljenjem različite priloge Zigrid Hunke, koja uvijek puno kazuje o islamu, s posebnim osvrtom na društvene odnose u njemu, i još detaljnije, one porodične, koje nedostaju nemuslimanskim zajednicama. Ona nije prikrivala

svoju ushićenost Poslanikom islama, koji je svojom Objavom ljudskom društvu, a naročito porodici, podario jednu sasvim novu usmjerenost. Ona kaže:

“Muhammed je uspio muslimansku porodicu učiniti istinskim obrascem za uspostavljanje uzornog društva. Poslanik islama je posvetio veliku pažnju oblikovanju porodice, a od supružnika je zahtijevao da steknu jasnu predstavu o tome kako se može utemeljiti dobra porodica. Tako je od muškarca zatražio da se ženi ženom čvrstoga vjerovanja, onom koja vjeruje u učenja islama, jednom riječju, pobožnom ženom, kako bi porodica bila spokojna u pogledu svoje čeljadi, jer je majka stub porodice, kako je rekao Poslanik u svom izricanju poštovanja prema roditeljima. Poslanik islama je znao da će žena jednoga dana naći svoje utočište u muškarčevoj blizini. Stoga je istrajavao na neophodnosti da žena bude pobožna i da nosi prikladnu odjeću, kako bi sebe zaštitila od grješnih pogleda i pokudenog otkrivanja stidnih dijelova svoga tijela!

O čovjeku sa takvom genijalnošću ne mogu kazati ništa drugo, osim da je ljudskoj zajednici ponudio najuzvišenije i najplemenitije znakove uzoritosti. Na mjestu je da čovječanstvo bude trajnim dužnikom tom čovjeku, jer je svojom veličanstvenom Objavom promijenio tok historije. Ali, neki sve do danas napadaju Objavu koju je ostavio iza sebe, nakon što je Bog u njegovoj pojavi u cijelosti upotpunio svoju

blagodat. Potomci njegova naroda jednako šute na tajni i javni rat koji se vodi protiv njih, ali da oni doslovno primijene ona učenja koja im je on ostavio, svi ti pokušaji da se stane na put islamskom hodu bili bi uzaludni.

Muhammed je uspio sam predstaviti islam genijalnošću posebne vrste, koju su njegovi ashabi tada jako dobro razumijevali.

Oni koji su došli poslije ashaba uspjeli su slijediti njihove stope, što je dovelo do punog procvata islamskoga života, koji je obilovao svekolikom uzoritošću, a većina društvenih zajednica u koje je islam ušao po prvi put je imala priliku doživjeti blagodati društvene uzajamnosti. Potom su se neke stvari počele iskradati iz ruku onih koji su brinuli o pozivanju ljudi u islam. Ja, koja gajim naklonost prema Arapima, pozivam sve muslimane u svijetu da se vrate putu Poslanika islama, jer oni izvan toga puta neće pronaći sebe, niti će svijet slijedeći neki drugi put moći izbjeći pogubna dešavanja koja će biti teža od onih kojima je sada izloženo čovječanstvo. Islam nije došao samo Arapima, već je došao čitavom čovječanstvu, što dokazuje činjenica da ga je njegov Poslanik širio na sve strane još za svoga života.

Pa, da li će muslimani i ostati u ovakvoj opuštenosti?! Voljela bih kada bi oni slijedili put časnoga Poslanika. Zaista, svijet je prazan, a tu prazninu mogu popuniti samo učenja islama. Prilika je veoma povoljna da i Evropljani prihva-

te islam – oni trebaju izbavitelja, a nemaju zapravo drugog izbavitelja, osim islama.

Iskoristite priliku, o vi koji pozivate islamu!”

ITALIJA

Leone Kaetani

Karlo Nalino

Mikelandelo Ignacio Gvidi

Frančesko Gabrijeli

Umberto Ricitano

Milina San Mila

Leone Kaetani

Arapi sa islamom su najbolji ljudi na Zemlji! Kada sam se uvjerio da su oni sa islamom najveći ljudi, učinio sam ono što sam učinio i ne kajem se za to!

Ime mu je Leone Kaetani (Leone Caetani). Rođen je u Rimu 1869. godine. Potječe iz stare i bogate porodice, naklonjene nauci. Leone je završio fakultet na Univerzitetu u Rimu vrlo mlad – kada je imao svega devetnaest godina! Gajio je veliku ljubav prema učenju jezika tako da je bio u stanju pisati i čitati na sedam jezika, među kojima je bio i arapski.

Zaputio se u Egipat kako bi usavršio arapski jezik. Tamo se susreo s vrsnim poznavocima jezika, vjere i retorike. Potom je otišao posjetiti Siriju i Liban, gdje je upoznao istaknute ličnosti iz područja nauke, književnosti i islamičke. Radio je kao talijanski ambasador u Vašingtonu. Njegovo imanje procijenjeno je na pet miliona zlatnih lira, mimo onog što je pripadalo njegovoj ženi.

Gajio je veliku ljubav prema nauci i književnosti. Iz svoga bogatstva je svake godine izdvajao pozamašnu svotu zlatnih lira – smatra se

da se radilo o iznosu od deset hiljada zlatnih lira – s namjenom da se potroše za provođenje naučnih i književnih istraživanja.

Sakupio je dvije stotine raritetnih rukopisa kako bi bili obrađeni i priređeni na odgovarajući način te bili dostupni javnosti. Čitav svoj život posvetio je učenju i proučavanju, kako bi ljudima pokazao ono što im je bilo nedostupno, kako bi se obavijestili. Obrazovanje je kod njega imalo izuzetno velik značaj.

Osnovao je institut pod svojim imenom za razvijanje nauke, umjetnosti i književnosti, nazvavši ga “Institut Kaetani”. Posredstvom svoga instituta okrenuo se svijetu, šaljući ekspedicije da istražuju i ispituju, s ciljem da se napiše povijest islama u područjima kojima je islam bio prisutan, zasnovana na pouzdanim i provjerenim izvorima, kako bi iznio na vidjelo život islama od same prve hidžretske godine.

Prvo razdoblje te povijesti, koje obuhvata vrijeme od 1. do 132. hidžretske godine, objavljeno je u pet svezaka, na ukupno 1.730 stranica. Usto, slao je brojna izaslanstva da temeljito provjere podatke koje je on objašnjavao i koje je potom objavio u jednom lijepo uređenom izdanju, primjerenom važnosti tih sadržaja i truda koji je bio uloženi radi njih, te dostojnom historije zbog koje je i bio učinjen sav taj napor. Postignuća je potom predočio učenjacima i stručnjacima, kako bi mogla biti važan, tačan i nadasve vjerodostojan izvor za dugo razdoblje.

Milioner, princ Leone Kaetani je zatim, zbog ulaganja u naučna istraživanja, pao pod stečaj. Milioner je postao siromah, ali arapsko-islamski svijet i danas milionera koji je bankrotirao zbog nauke smatra jednako milionerom, s obzirom na one pouzdane i vjerodostojne podatke koje je iznio na svjetlo dana, dok ga u svijetu drže najvećim orijentalistom u arapskoj povijesti, što potvrđuje njegova naučna utemeljenost.

Kada je Kaetani bio upitan zašto toliko izgara za islamskom naukom i poviješću, odgovorio je: "Moj Gospodar me potčinio njima! Možda je onaj veliki novac koji se nalazio kod mene i bio predviđen za ovaj posao, koji sam obavio kako bih svijetu darovao diku nebeskog čuda. Sretan sam zbog toga i nadam se da će sretan biti i čitalac koji će nakon mene moći uživati u plodovima ovog velikog pregnuća. Mislim da sam intelektualno i duhovno bio pripremljen kako bih baš ja bio među onim koji će svijetu predočiti veličanstveni hod islama. Arapi sa islamom su najbolji ljudi na Zemlji! Oduševio sam se upoznavši njih i njihov islam. Kada sam se uvjerio da su oni sa islamom najveći ljudi, učinio sam ono što sam učinio i ne kajem se zbog toga, jer je Bog upravo njih ostavio za nasljednike i upravo njima objavio islam da njime, i njima, obasja tamu čitavog svijeta!

Neću vam tajiti da moja velika ljubav prema islamu i njegovoj časnoj historiji dolazi od

žara moje ljubavi i moje opčinjenosti Poslanikom islama, koji je sav svoj život posvetio kako bi ljudski rod svojim učenjima izveo na Pravi put. Ta učenja su mi i bila onaj stvarni podsticaj koji me stalno nukao da pomognem taj časni poziv od kojega on i nije želio ništa drugo, doli da se postupa po njegovim nalogima, jer on je mogao živjeti kao kralj, ali nije išao za slavom niti za vlašću!

Pa zar taj veliki čovjek ne zaslužuje da se svijetu predstavi njegov životopis, povijest njegovih osvajanja i širenja njegove Objave, kako bi oni koji mrze njega i njegovu vjeru mogli to zabaciti i kako bi se svijetom mogli širiti ljubav i mir. Međutim, većina ljudi nije toga svjesna.

Ja zaista ne žalim što sam pao pod stečaj. Ono za čime žalim jeste što moje bogatstvo nije bilo još mnogo veće pa da završim ono što sam bio započeo. Ali, pojavit će se mnogi drugi ljudi koji će dovršiti ono što ja nisam bio u stanju, što nisam mogao dati ni ja, ni neko drugi.”

Princ Leone Kaetani, najveći i najpouzdaniji orijentalist u arapskoj povijesti, umro je nakon što je proveo trideset i sedam godina života u istraživanju i proučavanju.

Umro je 1926. godine, sa 57 godina života.

Karlo Nalino

Moja ljubav prema Kur'anu, islamu i Poslaniku islama učinila je da su me i moji prijatelji opisivali kao upola muslimana!

Ime mu je Karlo Alfonso Nalino (Carlo A. Nallino). Rođen je 1872. godine u Torinu, Italija. Na talijanskom univerzitetu naučio je arapski jezik, a nakon toga je poslan u Egipat na šestomjesečni boravak da ga usavrši, što je zaista i učinio, naučivši i kolokvijalni jezik egipatske sredine. Dobijao je i prihvatao pozive sa egipatskih univerziteta da drži predavanja iz astronomije, arapske književnosti i povijesti juga Arabijskog poluotoka prije islama. Bio je članom većeg broja akademija nauka i instituta za proučavanje jezika, među njima i Arapske akademije nauka. Napisao je velik broj različitih priloga o islamu, kao npr.: Izabrani dijelovi iz Kur'ana, Odnos islamskog svijeta sa Evropom te Islamsko učenje i Muhammedov život, koja je objavljena u Rimu nakon njegove smrti.

U djelu Izabrani dijelovi iz Kur'ana Nalino kaže:

“Nisam imao nikakvih poteškoća u razumijevanju Kur'ana, budući da sam znao arapski jezik i njegovo pismo, te shvatanju onoga što

kriju njegovi reci. Treba kazati i da je čovjek stvoren takvim da su mu srce i razum pripravnici za islam kada im na ispravan način bude otkriven.

Moja kćerka Marija čudila se mojoj ljubavi prema islamu i njegovom Poslaniku, a ta moja ljubav prema Kur'anu, islamu i Poslaniku islama učinila je da su me i moji prijatelji opisivali kao upola muslimana.

Nigdje nisam našao takvu jezičku izražajnost, takvu dotjeranost jezika i takav način korištenja jezika, kao što sam našao u Kur'anu.

Poslanik islama, Muhammed, nije znao ni čitati, ni pisati, ali njemu je spuštена nebeska Objava sa sadržajima od Boga – tako je nastao čudesni Kur'an, što nije ništa neobično, jer ljudski stvor nije u stanju donijeti nešto slično. Virtuozni arapskoga jezika i najveći arapski pjesnici pokušavali su sačiniti nešto slično, makar nešto poput jedne skupine ajeta, ali su se pokazivali potpuno nemoćnim. Kur'an znači islam, a islam je neophodnost koju će svijet jednoga dana staviti u dužnost da izdvoji za svoju djecu.

Nisam vidio da ijedna druga vjera priprema svoga pripadnika za borbu na Božijem putu u svim njegovim oblicima, osim islama. Vjera sa takvim vjerovanjem pretvara svoga sljedbenika u snagu koja staje na put svima koji napadaju na umove i srca ljudi, jer je i Muhammedov moral bio Kur'an, tako da pred njim nije mogla ostati

nikakva prepreka u širenju islama, osim od onih koji su smatrali da mu je vjerovjesništvo prevelik zalag.

Muhammed je izlazio kao pobjednik zahvaljujući dubokom vjerovanju i neupitnoj istinitosti, tako da su se oko njega okupljali i oni iz dalekih, i oni iz bliskih mjesta.

Oni koji su bili uz Muhammeda ulagali su krajnje napore da u svome ponašanju budu onakvi kakav je bio Poslanik: bili su divni bližnji i divni učenici pa su stoga mogli i biti najbolji primjeri za islam i njegovo širenje.

Njegova kćerka Marija kaže:

“Ne mislim da je moj otac bio upola musliman, kako su ga imenovali njegovi prijatelji, već mislim da je on bio istinski musliman! Islam je poznao do najsitnijih pojedinosti i obavljao je islamske obrede; učestvovao je s muslimanima u njihovom postu i njihovoj molitvi, te zajedno s njima proslavljao njihove odabrane dane. Po tome prosuđujem da je bio potpuni musliman, a ne upola musliman!”

Mikelandelo Ignacio Gvidi

Kur'an je bio, a i sada je, moral kojeg se ljudi trebaju držati na svakom mjestu. On je, bez ikakve sumnje, njihova zaštita od svakog njihovog zla!

Ime mu je Mikelandelo Ignacio Gvidi (Michelangelo Ignazio Guidi). Rođen je 1886. godine u Rimu. Naučio je arapski jezik posredstvom velikih orijentalista. Imenovan je 1922. godine profesorom arapskog jezika i književnosti na Rimskom univerzitetu. Gostovao je kao profesor tokom četiri godine (1926-1929) i na Univerzitetu u Kairu, a svoja predavanja je držao na arapskom književnom jeziku.

Objavio je velik broj priloga o arapskoj književnosti, povijesti islama i islamu općenito.

Tako, između ostalog, kaže:

“Islam je, bez sumnje, vjera obožavanja Jednoga Boga, on je potvrdio Božiju jednost, kao i da je trojstvo ljudska tvorevina. Vjervanje u jednoga Boga, kakvo je u islamu, ono je što nedostaje vjerama koje su mu prethodile. Tako je islam i došao da potvrdi da je Bog Jedan, da nema sudruga u Božanstvenosti Svojoj, da nema djeteta, žene, druga ni drugarice.

Islam je umove i srca ljudi – Objavom Istine i izražavanja Božije Jednosti – vratio njihovom pravom mjestu; Objavom koju je prihvatilo veliko mnoštvo ljudi koji su sve vrijeme ispovijedali vjeru, klanjali se kipovima i od njih molili pomoć, te se potčinjavali svojim moćnicima. To je bila ona slabost koju je islam preobratio u snagu.

Muhammed nije došao s nekom svojom vjerom, inače ta vjera ne bi opstala sve do naših dana. Mislím da će svijet uskoro upoznati tu vjeru. Islam će, bez ikakve sumnje, biti ono u čemu će završiti svi koji budu tragali za Istinom na ovome svijetu.

Islam nije došao niotkuda. Bog je tačno odabrao vrijeme kada će se on pojaviti – bilo je to razdoblje u kojem su se ljudi bili otuđili od sebe, pa kada je On htio da se vrate svojoj iskonskoj prirodi, odabrao je najčišću ljudsku jedinku, najbogobojazniju i s najprozračnijim srcem da ona bude Njegov poslanik čitavome svijetu; da prenese Objavu Jednog, Jedinog Boga, kako bi se ljudi vratili istinitosti postojanja. Muhammed, sin Abdullahov, kod Stvoritelja je imao najviše mjesto, primivši veliku čast da ponese teret posljednje Objave, da bude posljednji vjerovjesnik.

Onog ko želi upoznati islam pozivam da najprije upozna životni put Odabranika na kojeg je pao izbor; da se upozna kako je teklo njegovo pripremanje i odgajanje s Neba, da bi bio pripra-

van za Objavu, koju je Bog uobličio još u Praiskonu. Kur'an je bio, i on je to i sada, moral kojeg se ljudi trebaju držati na svakom mjestu. On je, bez ikakve sumnje, njihova zaštita od svakog njihovog zla.

Muhammedov brak nije bio ništa drugo do božanska mudrost, za koju je Tvorac želio da se ostvari. Muhammed nije bio ništa drugo, doli ljudski stvor, ali stvor koji je bio odgajan po Bogu. Mogu kazati samo to da vrijeme islama tek dolazi. Ljudi, svuda u svijetu, trebaju samo da ga upoznaju. To je pak jedna nesvakidašnja odgovornost. Nju je obavio Poslanik islama i na muslimanima je obaveza da slijede njegov put, jer su oni odgovorni za to kako će drugi vidjeti islam, da bi ga se i pridržavali!”

Francško Gabrijele

Klevete orijentalista nisu ništa drugo, doli bezuspješni pokušaji da se naudi ovoj vjeri i njenom vjerovjesniku i poslaniku!

Ime mu je Francško Gabrijele (Francesco Gabrieli). Rođen je 1904. godine. Gajio je veliku ljubav prema arapskom jeziku, pa je vremenom postao i pročelnik katedre za arapski jezik i književnost na Rimskom univerzitetu. Naročito se isticao u proučavanju arapskog predislamskog pjesništva, sve do njegovih posljednjih razvojnih oblika.

Bio je ozbiljan i pouzdan stručnjak u području islamske povijesti. Uspio je protumačiti brojna značenja u Kur'anu i u tome je bio veoma uspješan zahvaljujući činjenici da je poznao arapski jezik i vjeru islam.

Izabran je 1948. godine za dopisnog člana Akademije nauka u Damasku. Autor je većeg broja književnih priloga o arapskom pjesništvu i o historiji islama, a napisao je i neke natuknice za *Italijansku enciklopediju* te za *Islamsku enciklopediju*.

Između ostalog, on kaže: "Onaj od nemuslimana koji želi govoriti o islamu mora naj-

prije dobro naučiti arapski jezik. Tako ja ne obraćam pažnju na stavove onih orijentalista koji nisu studirali arapski jezik i arapsku književnost. Mogu kazati da će ono što rekne orijentalist koji poznaje arapski jezik imati povoljan učinak jer će se on sa islamom upoznati preko njegovog jezika, čitat će Kur'an na jeziku na kojem ga je Allah objavio svome Poslaniku.

Iako su arapskim jezikom u vrijeme Muhammeda savršeno vladali arapski pjesnici i književnici, oni ipak nisu mogli doći sa nečim sličnim onome što je Muhammed primao s Neba. Prema tome, Kur'an nije samo čudo već je on čudo svih čuda, ako ne i svekoliko čudo. Zaista, u Kur'anu je sadržana i sadašnjost, i budućnost, budući je Allah u njega pohranio i ono što se događa i ono što će se dogoditi na Ovome svijetu.

Veličanstveni Kur'an je čudo Neba i Allah ga je poslao da bude Knjigom čitavoga svijeta.

Dostojanstveno stajanje pred nekom od njegovih sura, kako bi se dosegnuo u njoj pohranjeni smisao, dovoljno je da povjeruješ da je ta knjiga došla od Allaha.

Neodgovorne izjave nekih orijentalista da je Muhammed autor Kur'ana obična su izmišljotina i nemaju svoga utemeljenja u istini. Klevete orijentalista nisu ništa drugo, doli bezuspješni pokušaji da se naudi ovoj vjeri i njenom vjervjesniku i poslaniku.

Nadam se da će mi Allah oprostiti ako sam negdje odstupio od istine i ako sam načinio neki propust.

Na moju sreću, i na sreću čitalaca, uvidio sam koliki značaj može imati islam, kao vjera i kao obrazac za ponašanje u spašavanju od zala Ovoga svijeta; upoznao sam kur'anski moral Poslanika islama, pa sam shvatio zašto mu je Allah podario pribježište i smirenje kada se u braku združio s Hatidžom, kako bi mu bila pomagač u traženju smiraja. Naime, kada mu je počela stizati Objava, ona je bila prva koja je pristala uz njega, nakon što se on privio uz nju sa potpunom vjernošću i iskrenošću. Njegovo srce se uz Kur'an tako smirilo preko nje, sve dok se nije sasvim učvrstilo. Stoga Božiji Poslanik nije nikad zaboravio Hatidžu, svoga umiritelja, čak ni nakon njezine smrti niti nakon što se bio oženio drugim ženama.

Bio je vjeran, a ako bih htio govoriti o njegovoj vjernosti trebalo bi mi više svezaka knjige. Ljubomora njegovih žena prema Hatidži najbolji je dokaz njegove vjernosti prvoj ženi svoga života; ženi koja mu je načinila pribježište i odigrala veliku ulogu u njegovu očvršćivanju u pogledu primanja Objave.”

Umberto Ricitano

Da se Muhammed, Božiji poslanik, i njegovi ashabi sada nalaze na svijetu, oni bi ga promijenili u znaku islama i učinili bi da se svi planovi koji se kuju za udaranje po njemu razbiju o grudi njihovih planera!

Ime mu je Umberto Ricitano (Umberto Rizzitano). Imao je veliku želju da nauči arapski jezik pa ga je otišao učiti u Egiptu, da bi se izbliza upoznao s njim, a nakon toga se vratio u Italiju i tu ga nastavio usavršavati. Predavao je, u zvanju vanrednog profesora, na Univerzitetu u Kairu.

Proučavao je arapsko kulturno naslijeđa te vrednovao doprinos nekih istaknutih i plodotvornih ličnosti u tom području. Također je preveo veći broj pripovjedaka i pozorišnih komada uglednih egipatskih književnika.

Napisao je mnogo radova o islamu u Maroku i Egiptu. Imao je vlastito viđenje pojave islama u nekoliko arapsko-islamskih zemalja, koje je i objavio prije smrti 1980. godine.

Govorio je: "Islam bi bio sila ako bi se njegovi mezhebi stopili u Kur'an. Međutim, mezhebi koji sada postoje među muslimanima u

svijetu, meni i drugima su posvjedočili da su unekoliko doprinijeli slabljenju te sile, umanjenu njene moći, premda se svi oni na kraju okupljaju oko Kur'ana. Ipak bih više volio da se oni sastanu oko Kur'ana bez podjele na mezhebe. Islam je u jednom vremenu uspio gospodariti nad dvije trećine svijeta i ja se pitam, ne nalazeći odgovora, kako su se muslimani našli u ovakvom stanju, jer ih danas vidim da su toliko podijeljeni da im više niko ne zavidi.

Islam ne bi bio u takvom stanju da se koristila njegova nevidljiva snaga u pozivanju ljudi u nj, a ona se ne sastoji u međusobnom sukobljavanju i ubijanju, nego u posvećivanju što veće pažnje nastojanju da se pojave, koje se vremenom ubrzano razvijaju, usmjeravaju Pravim putem.

Islam, dakle, ima Knjigu koja svakom vremenu i svakoj pojavi daje njeno pravo, a ja ne vidim da muslimani postupaju po tome. Zbog toga su se našli u prilikama u kojima jesu. I pored toga, kada bi se u ovom vremenu pojavili pozivači u islam poput onih prvih pozivača, oni bi svoje napore u tom pozivanju doveli u sklad s vremenom i prilagodili ih okolnostima, što bi islamu ponovo osiguralo vodeći položaj u svijetu.

A ono što je još čudnije od ovakvog njihovog neodgovornog ponašanja jeste što – u isto vrijeme dok ne preduzimaju ništa da promijene svoje stanje – rado pričaju o onome šta su

radili ljudi iz prvih muslimanskih naraštaja, iz čega opet ne izvlače nikakvu pouku.

Nedobronamjerni svijet se okomio na njih i na uprošćeni način njihovog pozivanja u islam, kako istinita vjera ne bi imala nikakvog izgleda na uspjeh, jer se u vjerodostojnom nastupu islama krije moć koju sadašnji kolonizatori, oboružani svim sredstvima navođenja na stranputicu, nikako ne žele.

Držim da time što su se muslimani prepustili stanju u kojem su se našli oni zapravo sami doprinose i uzimaju učešća u provođenju kolonizatorskih planova koji ometaju razvoj islama u svijetu.

Stoga pozivam sve one koji su odgovorni za unapređenje islama, kao i muslimane širom svijeta, da se srčano usmjere na pozivanje ljudi u istinitu vjeru. Da se Muhammed, Božiji poslanik, i njegovi ashabi sada nalaze na svijetu oni bi ga promijenili u znaku islama i učinili bi da se svi planovi koji se kuju za udaranje po njemu razbiju o grudi njihovih planera, ili da oni prime islam i nakon kratkog vremena stanu druge pozivati u nj, odnosno postanu njegovi najvatreniji zagovarači. Muhammed, poslanik i vjerovjesnik islama bio je najveći političar svijeta od samog trenutka kada je nastupio sa islamom, kada je radi njega napustio svoj zavičaj i iz Mekke se preselio u Medinu i kada je izmirio plemena Evs i Hazredž te izvršio bratimljenje tih dvaju plemena, kao i bratimljenje između pridošlica iz Mekke i domaćina iz

Medine.

Muhammed nije bio samo posljednji vjerovjesnik već je bio i prvi od političara koje je trebalo cijeniti i uvažavati sve dosada, a trebat će i dalje – sve dovijeka!

Stoga bih želio da pripadnici islama slijede njegov put. Na taj način će s islamom jednoga dana postati velika i vrijedna snaga.”

Milina San Mila

Onaj ko razumije Kur'an uči ga s razumijevanjem i time vrši utjecaj na one koji ga slušaju, te oni počinju vjerovati u nj. Tako je bilo i s onim idolopoklonicima koji su slušali Kur'an koji je učio Poslanik islama!

Ime joj je Milina San Mila (Milina San Milla.). Italijanska je spisateljica. Ljubav prema Orijentu odvela ju je u Egipat, Libiju, Tunis, Alžir i Maroko, kako bi se upoznala s običajima i tradicijom tamošnjih naroda.

Svoje putovanje započela je po završetku studija, sa dvadeset i dvije godine života. Najprije je otišla posjetiti Libiju, na dvije godine prije septembarske revolucije El-Fatih. Tada se dala na čitanje literature o islamu, budući da ju je, kako je govorila, posebno zanimala molitva kod muslimana, koja se obavlja u pet navrata svakoga dana.

S islamom se još više upoznala na egipatskom El-Azharu. Prisustvovala je obilježavanju islamskih praznika u ostalim arapskim i muslimanskim zemljama koje je posjetila.

Zapisala je:

“Tamo, gdje su vladali naklonost osveti i

poriv razjedinjenosti sasvim iznenada pojavio se novo osjećanje: osjećanje bratstva i sloge, koje su objedinili ideja vjere i uzvišeni moral. To je ono s čime je došao Muhammed. I nije prošlo mnogo vremena, a učenja Poslanika islama našla su se na svakom mjestu, svojom jednostavnom snagom prodirala su u kraljevstva i drevne civilizacije, ne nailazeći ni na šta što bi im stalo na put. Štaviše, ta učenja su razjedinjene i podvojene narode, među kojima je vladala velika netrpeljivost, činila sjedinjenima u jednoj čvrstoj cjelini.

To je bio jedan ogroman i važan iskorak, a istovremeno i veoma značajan. Naime, niko nije mogao zamisliti da će islam postati vjerom miliona snažnih muškaraca i žena izgrađenih upravo snagom islama.

Snaga islama krije se u njegovom Kur'anu. Naime, onaj ko se drži Kur'ana štiti i sebe i drugoga od pogrešaka i pogibelji. To je onaj Kur'an koji je slušao Negus pa nakon toga rekao: 'Ovo što sam čuo nije ljudska tvorevina. Ovo je dotaknulo moje srce i moj um. Ovo je došlo sa Neba!'

I to nije ništa čudno, jer onaj ko razumije Kur'an uči ga s razumijevanjem i time vrši utjecaj na one koji ga slušaju, te oni počinju vjerovati u nj. Tako je bilo i s onim idolopoklonicima koji su slušali Kur'an koji je učio Poslanik islama – nije bilo nikoga ko je slušao njegov plemeniti glas, kojim je učio Kur'an, a da ga to

nije protreslo do najvećih dubina njegova bića, usljed čega je odmah počinjao izvršavati ono što je Bog naređivao!

Muhammed, poslanik islama, bio je Kur'an koji je hodao po zemlji i čiji je glas lebdio po nebu sa onim što mu je slato sa Neba!

Mnogo puta sam stajala sama pred sobom u potpunosti ponesena Kur'anom! I ne znam kako sam se zatekla u stanju da učestvujem sa muslimanima u njihovom postu, u njihovoj molitvi i u provođenju njihovih običaja. Bilo je to samo iz ljubavi koju su Kur'an i onaj koji je imao kur'an-ski moral uspjeli usaditi u mome umu i u mome srce do te mjere da sam postala ljubomorno vezana za islam. Žao mi je što njegovi pripadnici imaju onako nezavidno držanje u pogledu pozivanja ljudi u njega na važnim mjestima i na različitim jezicima i načinima. Oni bi morali naglasiti važnost islama i ljude navesti da se upoznaju s vrijednošću islama koja se krije u njegovom ustavu – Kur'anu!“

INDIJA

Rabindranat Tagore

Mahatma Gandhi

Džavaharlal Nehru

Rabindranat Tagore

Vjerujem da El-Azhar, sa svojim bijelim rukama otvorenim prema svijetu, može dodatno doprinijeti islamskom nastojanju u širenju ideje islama!

Ime mu je Rabindranat Tagore (Rabindranath Thakur). Rođen je 1861. godine u Kalkuti, jednom od velikih indijskih gradova. Rođen je, kako to kaže poslovice, sa zlatnom kašikom u ustima. Naime, porodica mu je bila veoma bogata i posjedovala velike i izuzetno plodne zemljišne posjede, tako da je Tagore imao lagodan život. Njegova porodica je nastojala da svaki njezin pripadnik stekne izvrsno obrazovanje i da ovlada čitavim nizom naučnih i umjetničkih disciplina.

Već u ranom djetinjstvu zapazili su njegovu bistrinu i veliku nadarenost pa su ga poslali u Englesku da studira pravo. Bilo je to 1877. godine. Tagore je za vrijeme studija pokazao posebnu nadarenost. Kada se vratio u Indiju posvetio se upravljanju prostranim poljoprivrednim površinama koje je posjedovala njegova porodica. Tu je mnogo razmišljao o svekolikom životu. Njegovo upravljanje posjedom

omogućavalo mu je da obilato upražnjava tu svoju sklonost, daleko od ljudi, da se dodatno udubljuje u misli, da čita i piše poeziju. Njegova poezija i proza, odnosno sve što je pisao, imalo je snažnog utjecaja i na one čitaoce koji su radili na njegovim posjedima, koji su se nadahnjivali njegovom poezijom i općenito onim što je pisao. Tako se ljubav od seljaka koji su radili na njegovim posjedima prenosila i na druge seljake i radnike u Indiji, nakon što se pročuo kao pjesnik i književnik.

Tagore je postao pjesnik i književnik koji je razvio i svoju filozofiju. Njemu bliski ljudi prevodili su to na druge jezike, kako bi se svijet поблиže upoznao sa Indijom preko Tagorinih djela, čiji je broj dostigao stotinu knjiga poezije i četrdeset svezaka proze, pored filozofskih i političkih rasprava koje su imale izuzetno velikog utjecaja i velikoga udjela u domovinskom pokretu za nezavisnost Indije. Najveći dio Tagorinih djela preveden je i na arapski jezik.

Tagore se bavio i proučavanjem religija. Njegova knjiga *Čovjekova vjera* jedan je od značajnijih proizvoda njegove misli, njegovog čitanja i njegove filozofije.

Tagore je pozvao u Indiju velikog mađarskog mislioca, dr. Germaniosa, da na indijskim univerzitetima predstavi svoje studije o islamu. Germanios, inače orijentalist koji je volio islam, došao je u Indiju i držao predavanja tokom četiri godine – u razdoblju od 1922. do 1932.

godine. U Indiji je Germanios obznanio svoju pripadnost islamu i dao sebi ime Abdulkerim Germanios.

Germanios je često provodio prijateljska druženja s Tagorom, koji je uživao dok mu je ovaj pričao o islamu. Sam Tagore je čitao o islamu i upoznao se s njim i pokazivao zadivljenost islamom i njegovim Poslanikom. Govorio je:

“Islam je velika vjera. Uspio je sebi privući ljude širom svijeta. Iz tog razloga ima mnogo neprijatelja, ali zahvaljujući svojoj izraženoj jednostavnosti, njegove zastave će se uvijek vioriti visoko.

Islam je ona vjera koja je vjerama koje su joj prethodile priznala njihovu vrijednost. Islam nije porekao nijednu vjeru koja mu je prethodila. Naprotiv, u svojoj sveobuhvatnoj Knjizi on govori o tim vjerama, i o budućnosti ljudskoga roda.

Muhammed nije bio pohotan čovjek niti je gledao svoj vlastiti probitak; nije ni pisac Kur'ana, već je sav bio samo u znaku vjernosti i iskrenosti. Zato nije poricao ono što se govorilo o vjerovjesnicima koji su bili prije njega, već je ta kazivanja vidio onakvim kako se o njima izrazila Objava, da bude potvrdom njegove iskrenosti, pouzdanosti i vjernosti.

Stoga je islam bio snažan, i bit će snažan sve dok bude bilo Kur'ana, koji čuva Allah. Bilo bi dobro kada bi sav svijet upoznao islam i njegovog iskrenog i pouzdanog Poslanika, koji je imao

nebeski odgoj.”

Tagore je 1936. godine posjetio Egipat i upoznao se sa ulogom koju El-Azhar ima u promicanju islama. Bio je oduševljen Azharovom brigom za islam, te onim vjerskim učenjacima koji su proučavali islam na ovom egipatskom univerzitetu kako bi u svijetu predstavljali islam. O tome je rekao sljedeće:

“Vjerujem da El-Azhar sa svojim bijelim rukama otvorenim prema svijetu može dodatno doprinijeti islamskom nastojanju na širenju ideje islama. Zaista je El-Azhar svjetska naučna vrijednost, koja bi trebala da se posvuda oponaša. Daj Bože da i u Indiji bude jedan Azhar, poput ovoga u Egiptu!”

Tagore je umro 1941. godine. Umro je čovjek koji je govorio da je “svako dijete koje se rodi na ovom našem svijetu jedno živo čudo, koje nam govori: 'Bog ne gubi nadu u čovjeka!'”

Mahatma Gandhi

Vjerovjesnik islama – on je bio taj koji me je pobudio da se stanem javno zalagati za oslobođenje Indije!

Ime mu je Muhandas Karamšand, a poznat je kao Mahatma Gandhi (Mohandas Karamchand Gandhi). Rođen je 1869. godine u Indiji. Školovao se u Indiji, u kojoj je i naučio kako čovjek može biti slobodan na Ovome svijetu, na što su ga navele okolnosti sa kojima se Indija suočavala pod kolonizatorskom vlašću.

Studij prava završio je u Engleskoj. Posjedovao je takvu inteligenciju da je njome zapanjivao više svoje profesore nego kolege!

U Indiji je radio kao advokat, nastojeći obespravljenim vratiti njihova prava koja su im oduzimana ni zbog čega drugoga, već samo zato što su bili ljudi Indije, u odnosu na koju je Gandhi smatrao da je i sam jedan njezin djelić. Volio je ljude, a i oni su voljeli njega. Oni su se okupljali oko njega da bi zajedno s njim zahtijevali da kolonizator odstupi.

Otputovao je i u Južnu Afriku kako bi se i odande zauzimao za prava Indije. Na tom putovanju suočio se s brojnim

teškoćama, ali se 1915. godine vratio u Indiju i započeo praviti planove za sticanje njene nezavisnosti. Pritom se suočio s ogromnim preprekama koje je pred njega postavljao kolonizator, kako bi onemogućio da Gandhi ostvari svoj cilj i okupi dodatan broj pristalica koji bi slijedili njegove ideje. Indijci su se, međutim, okupljali oko njega, priželjkujući da njihova zemlja dobije nezavisnost i da kolonizator ode.

Bio je velik asketa i pridržao se strogih pravila u svome uzornom životu, kako bi i druge primjerom naveo da učine to isto za povratak slobode i nezavisnosti i opstanka Indije. Po svom asketizmu postao je poznat širom svijeta i dao uzoran primjer takve životne filozofije.

Zagovarao je jedinstvo ljudskog roda u ljubavi, pravednosti i bratstvu. U više navrata je zatvaran zbog poduhvata koje je preduzimao sa svojim istomišljenicima protiv engleskog kolonizatora. Izložen zlostavljanjima u zatvoru, uvijek je dizao svoj glas zagovarajući indijsku nezavisnost. Njegov glas se iz zatvora čuo u svim dijelovima svijeta, što mu je priskrbilo saosjećanje svih ljudi i njihovo poštovanje. Čitav svijet je bio uz njega, slavio ga i podržavao u njegovim pravednim zahtjevima.

Indijski narod bio je sve glasniji u svom traženju nezavisnosti. Ubrzo se čitava Indija, sa svim svojim frakcijama, okupila oko ideja svog duhovnog vođe Gandija. Svojim hrabrim drža-

njem u zatvoru Indijcima je povratio vjeru u sebe. Prozvali su ga Mahatmom, što u prijevodu znači “velika duša”. I zaista, Gandhi je bio dostojan imena koje su mu dali.

Pripremio je otpor i pokrenuo niz poduhvata protiv britanske vlasti. Bio je veoma tužan zbog podjele područja Indije na dvije države: Indiju i Pakistan. Dana 30. januara 1948. godine na Gandija je izvršio atentat neki Indijac, kojeg je unajmio engleski kolonizator kako bi ga se riješio. Kada je Gandijev ubica bio upitan zašto ga je ubio, odgovorio je: “Mnogo je volio muslimane. Volio ih je više nego sebe, tako da je žrtvovao i indijske interese kako bi im udovoljio!”

Stoji, međutim, činjenica da vođa poput Gandija zaslužuje puno poštovanje cijeloga svijeta. Muslimani su jako uvažavali Gandija jer je posjedovao osjetljivu dušu i veliku sposobnost za prevladavanje teškoća. Muslimani su ga pomagali i podržavali. Čak su za nj govorili: “Mahatma Gandhi nam predstavlja islam u okviru koji ne izlazi iz islama!”

Kada je Gandhi saznao da ga muslimani u Indiji i u cijelome svijetu podržavaju, mirno je rekao:

“Ja sam proučavao islam i preko njega sam spoznao vrijednost čovjeka i prava koja on ima! Islam je jedina vjera u svijetu koja je dala i koja jednako daje čovjeku istinsku mjeru – uistinu, on mu je izrazio počast u svojoj Časnoj

Knjizi! Stoga ne treba čuditi što se zalažem za očuvanje čovjekove časti ne samo u Indiji nego i u cijelome svijetu, jer će onaj čovjek koji je ravnopravan sa drugim ljudima – i u pravima, i u obavezama – u svemu moći ponuditi više. A upravo je islam doveo čovjeka u ravnopravan položaj s drugim ljudima. Stoga nemojte čovjeku uskraćivati onu ravnopravnost koju nalaže islam i za koju se borio Poslanik islama! Onaj velikan, koji će do vijeka biti velikan, Muhammed, sin Abdullahov, poslanik islama, bio je u stanju vladati cijelim svijetom, pa ipak je htio biti samo čovjek, radi čovjeka, pomoću islama. Šejtanov poriv za vlašću nije se nikako mogao njemu približiti, tako da je Vjerovjesnik islama živio – on, Poslanik – kao običan čovjek pred svojom braćom, drugim ljudima, kao jedan od njih, i pored toga što je bio Božanski izbor. Vjerovjesnik islama – on je bio taj koji me je pobudio da se stanem javno zalagati za oslobođenje Indije!

Svakome ko upozna islam duša će se ispuniti i postati velika. Stoga sam osjetio neopisivu sreću kad su me prozvali “dušom” (hatma). Volio bih vidjeti Indiju, i muslimane Indije, u boljem stanju od ovog u kakvom su sada, a to će se u budućnosti i dogoditi!”

Džavaharlal Nehru

Moral Vjerovjesnika islama prevazilazio je sve granice i mi ga smatramo uzorom za svakog reformatora koji bi želio da se svijet kreće prema istinskome miru!

Ime mu je Džavaharlal Nehru (Jawaharlal Nehru). Rođen je 1889. godine u Allahabadu u Indiji. Bio je jedan od istaknutih pregalaca u borbi za sticanje nezavisnost svoje domovine 1919. godine. Njegov uzor bio je Mahatma Gandi, koji je bio prijatelj njegovoga oca, pa je tako učio od njega. Bio je na čelu Patriotskog kongresa četiri godine, nakon 1929. godine. U više navrata je bio zatvaran u razdoblju od 1930. do 1936. zbog pripreme i ispoljavanja građanske neposlušnosti te zbog suprotstavljanja kolonijalizmu i imperijalizmu.

Diplomirao je na Univerzitetu Kembridž, u Engleskoj. Njegov politički glas bio je od posebnog značaja na Indijskom potkontinentu. Za vrijeme Drugog svjetskog rata pao je u zatvor zbog toga što je djelovao protiv indijske podrške Britaniji. Poslije razdoblja borbe i djelovanja na sticanju nezavisnost svoje domovine, nakon osnivanja nove Indije, postao je 1947. godine

premijerom.

Bio je jedan od utemeljivača Pokreta nesvrstanih, s genijalnim liderom Džemalom Abdu Nasirom (Naser). Nehru je više puta bio u posjeti Egiptu te se izbliza upoznao sa njenim spomenicima kulture i civilizacijom ove zemlje. Kada je ugledao El-Azhar, rekao je:

“Ovo je, znači, onaj Azhar bez čvrstine čijih ljudi i snage njihova vjerovanja ne bi bilo ni islama!? Nama je Mahatma Gandhi puno govorio o islamu pa smo ga zavoljeli!”

Kada su ga upitali o Gandijevoj smrti, vzano za njegovu ljubav prema islamu, izjavio je:

“Zaista smo se na upečatljiv način upoznali sa islamom preko Gandija – on je volio islam, jer je islam protiv svega onoga što unizuje čovjeka i ugrožava njegovo dostojanstvo. Gandhi je gajio ljubav prema svima, bez obzira koje su vjere ili rase, a ona grješna ruka koja ga je ubila nije to učinila zbog njegove ljubavi prema islamu. Mahatma je, naime, u svome srcu i umu uvažavao sve vjere u svekolikom njihovom mnoštvu u Indiji, tako da ono što je izjavio njegov atentator nema osnove u istini. Ustvari, kolonizator je htio potpiriti rat između muslimana i pripadnika drugih vjera pa je atentatora na Gandija nagovorio da izjavi ono što je izjavio; međutim, Indijci su prozreli tu kolonizatorovu zavjeru i umjesto da se sukobe jedni s drugima, okrenuli su se zajedno protiv njega. Muslimani su, zahvaljujući svojim prosvijetljenim umovima

i snazi svoga vjerovanja, smogli snage da progutaju vatru te smutnje, tako da se ona ugasila odmah po atentarovom priznanju!

Ja sam islam upoznao od svoga oca i od njegova prijatelja Gandija. Shvatio sam da je islam ono što svijet može spasiti od ovih zala koja nas okružuju, ali rat protiv islama će se nastaviti voditi! Ja se ne plašim smrti, ali se plašim i strepim da ne umrem prije nego Indiji osiguram njen mir i izbavljenje – njenim hindu-sima i muslimanima.

Islam podstiče na slobodu i dostojanstvo i mi u Indiji se nismo ogriješili o islam – svi mogu da provode svoje vjerske obrede bez ikakvih pritisaka. Moral Vjerovjesnika islama nadilazio je sva ograničenja i mi ga smatramo uzorom za svakog reformatora koji bi želio da se svijet kreće prema istinskome miru.

Poslanik islama je bio, i to je još uvijek, svjetionik koji je posvuda muslimanima osvjetljavao pute i mi ćemo uvijek uvažavati taj svjetionik, koji svijetli za dobro čovjeka!”

RUSIJA

Lav Nikolajevič Tolstoj

Vasilij Vladimirovič Bartold

Ignacije Kračkovski

Lav Nikolajevič Tolstoj

Nema nijednog vjerovjesnika koji je uživao poštovanje i svojih neprijatelja, osim vjerovjesnika Muhammeda. Iz tog razloga je velik broj njegovih neprijatelja ušao u islam!

Ime mu je Lav Nikolajevič Tolstoj. Rođen je 28. augusta 1828. godine, kao četvrti od petero braće. Mati mu je umrla kada je imao svega dvije godine.

Tolstoj je poživio 82 godine ispunjene životom koji je njegovoj misli i književnom stvaralaštvu podario sva ona osjećanja sa kojima je izbrusio kristale svojih književnih djela i s kojima se usmeno obraćao, govoreći mudro i filozofski, te na temelju kojih je razmjenjivao pisma s velikim svjetskim književnicima i misliocima. Tolstoj je bio poseban život koji je išao ukorak sa životom i posebna književnost, koja je bila u neposrednoj vezi sa životom i izvivala iz njega, zahvaljujući čemu je stekao slavu koja se tako široko rasprostirala da joj gotovo i nema premca. Njegova djela prevedena su na većinu svjetskih jezika. Kažu da je Tolstoj bio onaj pojedinac koji je, svojom mišlju i svojom književnošću, povukao Rusiju naprijed te da je

Rusija po njemu postala poznatija.

Tolstoj se mnogo zanimao za islam, čitao o njemu i iz njega, pa je s tim u vezi razmjenjivao pisma s najistaknutijim velikanima islama, među kojima je i šejh Muhammed Abduhu.

Tolstoj o islamu kaže sljedeće:

“Allah je jedan, nema drugog boga, osim Njega. On je pravedan i milostiv, konačno utočište čovjekovo. To je ono s čime je došao Muhammed, vjerovjesnik islama, u svojoj vjeri. Stoga nakon pojave ove vjere nije dopušteno obožavati druga božanstva. Dužnost čovjekova jeste da se pridržava uputa Allaha Jedinoga, kako bi mu završnica bila lijepa nagrada, jer ako bude slijedio šejtana i postupao drukčije od onoga što je propisao Allah na Onom svijetu će se suočiti s velikom patnjom. Ako upravo islam nalaže da je Allah Jedan, a da je sve drugo prolazno, da nakon prolaznog svijeta ne ostaje ništa drugo, doli Allah, onda i nema istinskog života, osim u primjeni učenja te vjere, koja poziva onome što je naredio Allah Jединi: da ljudi vole jedni druge i da budu jedni uz druge i u tegobama, i u lagodnosti.

Ja sam jedan od onih koji su oduševljeni vjerovjesnikom Muhammedom, kojeg je odabrao Allah Jединi da preko njega, preko njegovog uma i srca, spusti ljudima Posljednju objavu i da on, također, bude posljednji vjerovjesnik, tako da poslije njega više neće doći neki novi vjerovjesnik. Muhammedovo priznavanje svih vjerovjes-

nika koji su mu prethodili – po nalogu Boga Jedinoga – da bi pokazali ljudima kako da uredе svjetsku zajednicu i radi koje je on došao da taj proces dovede dokraja, jeste također jedan nesumnjiv dokaz. Muhammed je, zaista, došao da sa islamom upotpuni društvenu izgradnju na svakome mjestu.

Vjerovjesnik Muhammed nije ni na koji način vršio pritisak na pripadnike drugih religija kako bi ušli u njegovu vjeru, a muslimani tako postupaju i danas. Vjerovjesnik Muhammed je podnio mnoge tegobe kako bi njegova vjera dospjela do svih ljudi, a da pritom nije isukao sablju. S druge strane, vjerovjesnik Muhammed je bio ugnjetavan čak i od onih čije je vjere i vjerovjesnike sam priznavao. Štaviše, oni su predvodili njegove neprijatelje, ali on se i pored toga savladavao i strpio te uspio svoju Objavu prenijeti ljudima u cijelosti, a njegovi sljedbenici su je poslije njega prenosili dalje. Nema nijednog vjerovjesnika koji je uživao poštovanje i svojih neprijatelja, osim vjerovjesnika Muhammeda. Iz tog razloga je velik broj njegovih neprijatelja ušao u islam.

Ono što izaziva čuđenje jeste činjenica da su oni koji su mu izražavali neprijateljstvo sasvim dobro znali da je Muhammed u pravu te da poziva istinitoj vjeri. U dubini svojih duša oni su ga poštovali, ali su to svoje poštovanje tajili, kako ne bi bili optuženi da se udaljavaju od svojih vjerovanja.

Međutim, ono u šta nema nimalo sumnje jeste da je vjerovjesnik Muhammed bio jedan od najvećih reformatora koji su društvenom ustrojstvu dali ogroman doprinos. Dovoljno mu je časti sadržano u okolnosti da je stotine miliona ljudi naputio na svjetlo istine, na mir i spokoj, i što je ljudima otvorio put prema visokom duhovnom životu. To je nešto ogromno, nešto što može učiniti samo neko kome budu podareni snaga, nadahnuće i pomoć s Neba.”

Vasilij Vladimirovič Bartold

U Kur'anu se nalaze vrijednost i snaga koje će postati veoma uvažavajuće ako to muslimani blagovremeno shvate!

Ime mu je Vasilij Vladimirovič Bartold. Rođen je 1869. godine. Studirao je i diplomirao na Univerzitetu Petersburg, gdje je 1901. godine biran za profesora za povijest islamskog Istoka. Njegovo bavljenje islamskim Istokom navelo ga je da se počne baviti stručnom obradom arapskih izvora, što je radio sve do smrti 1930. godine.

Broj njegovih različitih priloga koje je objavio prelazi četiri stotine jedinica. Mi ćemo navesti samo neke: *Civilizacija islama, Islamski svijet, Omer – drugi pravedni halifa, Kur'an i more, Učenjaci islamske renesanse, Budizam i islam i Islamska arhitektura.*

Na više mjesta u svojim priložima ističe:

“Onome ko se upozna sa karakterističnom, starom islamskom civilizacijom shvatit će da će istinska vrijednost islamske civilizacije tek u budućnosti izaći na vidjelo. Kada bi islamski svijet iskoristio svoj jedinstven geografski položaj i Muhammedovo iskustvo u vođenju oboj svjetskih poslova on bi postao uvažavajuća sila

koja bi imala onakvu moć kakvu je imala u vrijeme Muhammeda, a koja se i danas pamti.

Omer ibn el-Hattab, jedinstvena ličnost po svome usmjerenju, privukla mi je pažnju u velikoj mjeri zbog svojih karakterističnih postupaka u islamu, te zbog svojih stavova s kojima je uspio od islama stvoriti silu bez premca, koja bi, da je potrajala, zavládala čitavim svijetom.

Snažna ličnost Omera ibn el-Hattaba me oduševila, osobito stoga što je Poslanik islama molio Stvoritelja da ga osnaži jednim od dvojice Omera, pa je prvi od njih bio Omer ibn el-Hattab. Činjenica je da je Muhammed bio veoma pronicljiva osoba. On je jasno uočavao šta bi za snažnu Omerovu ličnost značilo kada bi joj se još pridodao islam – naime, da bi bila još snažnija: prava islamska ličnost!

Muhammed je i dobio ono što je tražio: islam je zaista dodatno osnažio Omera i on se iz njega nadahnuo islamskom snagom koja ga je učinila sposobnim da Šerijatom predviđenu kaznu provede i nad vlastitim djetetom. Nema sumnje da je Omer ibn el-Hattab bio odličan učenik u školi Muhammeda, poslanika islama.

U Kur'anu se nalaze vrijednost i snaga koje će postati veoma uvažavajuće ako to muslimani blagovremeno shvate!

Veoma su mi dragi oni islamski učenjaci koji su uspjeli podariti čovječanstvu novi duh. Kad god bih otkrio nekog islamskog učenjaka da ima pred očima Omera ibn el-Hattaba kao uzora,

još više bih ga poštovao i smatrao ga bliskim, te bih pisao o njemu onako kako treba da se piše. Jer onaj ko poštuje Omera treba da uživa poštovanje drugih ljudi!“

Ignacije Kračkovski

Doći će dan kada će svi ljudi shvatiti da Kur'an nije došao samo Muhammedu, njegovim drugovima i njihovim sljedbenicima, već svim ljudima svijeta. On je samo došao posredstvom Muhammeda!

Ime mu je Ignacije Kračkovski. Rođen je 1883. godine u ruskoj porodici koja je voljela čitanje i obrazovanje, tako da je njegov djed posjedovao veliku biblioteku koju je njegov otac brižno čuvao i još je dodatno obogatio knjigama koje je sam nabavio i čitao ih. Kračkovski je veoma nastojao da nađe prijatelje u biblioteci svoga oca i djeda pa se posvetio čitanju i tako ih upoznao. Njegova ljubav prema čitanju postala mu je preokupacija što je učinilo da bude bez prijatelja. Jedini prijatelji bili su mu autori knjiga i njihove knjige koje su se nalazile u njegovoj biblioteci.

Posredstvom te biblioteke u njemu se probudila ljubav prema Istoku, te je pokušavao naučiti arapski jezik, što ga je odvelo učenju više istočnjačkih jezika. Arapski je naučio pred učiteljima Libancima: Fadlullahom Sarufom, Rizkullahom Hasunom i Antonom Haššabom.

Ubrzo se Kračkovski proćuo po svojoj

sklonosti prema arapskom jeziku, pa su ga Univerzitet u Petersburgu i Ministarstvo prosvjete i ljubitelja arapskog jezika poslali u Egipat, Liban i Palestinu da usavrši taj jezik, da ga nauči iz njegovih izvora, te da upozna njegove stručnjake, književnike i leksikologe. Vrijeme kada je Kračkovski usavršio arapski jezik pada u razdoblje između 1905. i 1910. godine.

Nakon što se vratio u Rusiju, postao je godine 1910. direktorom biblioteke u Odsjeku za strane jezike na Univerzitetu Petersburg, a potom i asistentom za arapski jezik, te profesorom arapskog jezika na istom Univerzitetu. Zatim je postao članom ruske, sirijske te iranske akademije nauka. Preveo je velik broj priloga o arapskim književnicima – sa arapskog na ruski jezik, među kojima su i radovi dr. Tahe Husejna, Mahmuda Tejmura, Kasima Emina i Maihaila Nuajme. Najznačajniji mu je, međutim, prevodilački rad – prijevod Kur'ana s arapskog na ruski jezik. O svom prijevodu Kur'ana Kračkovski kaže:

“Od svih knjiga koje sam preveo najteže mi je, i najlakše, bilo s Kur'anom. Prije nego sam započeo prevoditi Kur'an pozabavio sam se svakom pojedinom riječi u njemu i mnogo sam vremena proveo kako bih razumio Kur'an u njegovim pravim značenjima.

Zaista, ono što se nalazi u Kur'anu ne može sastaviti nijedan čovjek na svijetu; ne može napisati čak ni nešto slično tome. Uostalom, ta

knjiga sadrži prizore iz prošlosti, iz sadašnjosti i iz budućnosti. Doći će dan kada će svi ljudi shvatiti da Kur'an nije došao samo Muhammedu, njegovim drugovima i njihovim sljedbenicima, već svim ljudima svijeta. On je samo došao posredstvom Muhammeda.

S Ignacijem Kračkovskim je ljubav prema islamu i Kur'anu dijelila i njegova žena Vera, koja je slijedila sklonost svoga muža. Nju su privlačili islamski kulturni spomenici pa je o tome napisala jednu izuzetnu studiju, koja je postala nezaobilaznom za istraživače islamske umjetnosti. U sklopu tog nastupa napisala je i monografiju o arapskim mezarima iz prvog hidžretskog stoljeća. Istraživački je obuhvatila i druga područja islamske umjetnosti, a osvrnula se i na tarihe ugrađene na džamijama i drugim vjerskim zdanjima. Također je prikupila rijetke rukopisne primjerke Kur'ana iz 16. stoljeća, te sačinila historijat arapskog pisma u drevnim primjerima. Njen muž je za nju rekao:

“Moja supruga nije se odbojno postavila naspram moje ljubavi prema arapskom jeziku i islamu, već je, koliko je mogla, u tome sa mnom učestvovala, pa je pokazala iznenađujuću ljubav prema islamu, posve jednaku mojoj ljubavi. Ako to i na šta upućuje, onda svakako upućuje na onu čudesnu snagu koja se krije u islamu, kojom on privlači onoga ko ga proučava, u bilo kojoj njegovoj sastavnici, što je još jedna nesumnjiva veličina islama.”

HOLANDIJA

Snouk Hargrondže

Ne znam kako će ljudi kao muslimani kružiti oko Drevne kuće, koja je predmet hodočašća. Mora da će biti nekog čuda koje će se dogoditi u jednom takvom danu!

Ime mu je Snouk Hargrondže (Christiaan Snouck Hurgronje). Rođen je 1857. godine. Obrazovanje je sticao u Lajdenu i Strazburgu. Sedamnaest godina je živio na Javi (Indonezija), radeći u tamošnjoj vladi. Imenovan je profesorom na katedri za arapski jezik u Bataviji. Odlično je poznao arapski jezik: na njemu je čitao, pisao i govorio, te postao njegov snažan podržavalac. Smatra se vodećim evropskim orijentalistom s obzirom na priloge koje je ostavio o islamskom pravu, filozofiji šerijatskog prava, hadisu i tefsiru.

Sa islamom se htio upoznati sa njegovih vrela pa je sebi izabrao ime Abdulgaffar, kako bi mogao posjetiti Mekku. I zaista je otišao u Mekku i u njoj proveo pet mjeseci te zalazio među ljude svake vrste. Kroz te susrete upoznao

je islam u njegovoj punoj naravi.

Bio je oduševljen običajima i izrekama stanovnika Mekke, pa je tako i napisao svoj čuveno djelo *Izreke Mekkelija*, pored čitavog niza drugih islamskih priloga, od kojih navodimo samo neke: *Muhammed, Islamski zakon, Širenje islama, Abraham (Ibrahim) u Kur'anu, Islam i pitanje rasizma, Islamska politika vjerovjesnika Muhammeda, Hodočašće u Mekku*. Hargrondže je umro 1936. godine.

Navodimo neke dionice iz kojih se očituje njegova ljubav prema islamu:

“Ovo područje je bilo, i ostalo bi nepoznato, daleko od svijeta, da ga Allah nije odabrao da se u njemu rodi Njegov posljednji poslanik i vjerovjesnik, čime ga je smjestio u središte pažnje, i učinio mjestom hodočašća onih koji vole islam i njegova Poslanika. Tako je Mekka postala svjetskim svjetionikom.

Kada sam bio u posjeti Mekki stao sam i posmatrao Drevnu kuću (Kabu), koju je sagradio Ibrahim temeljem naloga dobijenog od svoga Gospodara i u toj pustinji uputio Bogu dovu da učini da ljudska srca i umovi žude za njom pa da postane mjestom hodočašća svih muslimana svijeta, te da kasnije postane i najplodnijom zemljom. Njegov Gospodar mu se odazvao, Onaj Koji mu je i objavio da ljudima obznani Hadž, kako bi pozivanje u islam, koje će uslijediti kasnije, dolazilo od potomaka Ismailovih, pradjeda vjerovjesnika Muhammeda.

Ibrahimov poziv će jednoga dana pronaći put do cijeloga svijeta – ta njegov poziv je islam, koji je proširio Allahov vjerovjesnik Muhammed. Ne znam kako će ljudi kao muslimani kružiti oko Drevne kuće, koja je predmet hodočašća. Mora da će biti nekog čuda koje će se dogoditi u jednom takvom danu.

Onaj ko bude čitao Muhammedov poziv vidjet će da je to samo nastavak Ibrahimovog poziva. Onaj ko bude čitao Kur'an vidjet će da je to knjiga cijeloga svijeta, a ne knjiga određene skupine ljudi”

ŠPANIJA

Fransisko Koderu Sajdin

To što me optužuju da sam primio islam meni predstavlja čast koju sam krunisao činom da sam se prozvao Šejhom Zejdinom!

Ime mu je Fransisko Koderu Sajdin (Francisco Coddera Saidin). Rođen je 1836. u Honzu, koji pripada Aragonu.

Učio je i naučio četiri jezika. Arapski je poznavao izvanredno, u smislu čitanja, pisanja i govorenja, budući da je živio na sjeveru Afrike, među ljudima koji su govorili arapskim, tako da ga je odlično govorio. Služenje arapskim jezikom bila je jedna od njegovih važnih odlika. Potom je postao šefom katedre za arapski jezik na Madridskom univerzitetu. Predano je proučavao povijest islama i islamsku kulturu. Osnovao je špansku arapsku biblioteku i bio je utemeljitelj Škole španskih orijentalista, postavši tako i njihovim prvakom. Biran je za člana Historijske akademije i člana Pariško-azijskog društva.

Istinski je volio islam, arapski jezik i Arape do mjere da je sam sebe prozvao Šejh

Fransisko Kudara Zejdin. Kažu da je prihvatio i islam kao svoju vjeru. Svoje bavljenje islamom obznanio je u knjizi *Renesansa islamske književnosti*, te u tekstovima koje je napisao za *Arapsku enciklopediju*, u kojima je pisao o književnicima i velikanima islama u Egiptu. Tome treba dodati i rukopise koje je obradio, uključujući i njihovo prevođenje, te neke davnije spomenike arapske kulture. Vremenom je izrastao u vodećeg španskog orijentalistu.

O islamu kaže:

“Islam će ući među sve ljude. Allah je čovjeka stvorio pripravnim za islam. Onoga koga Allah zavoli, On uputi u islam. Moj Gospodar je mene zavolio pa me je naputio u islam. Upoznao sam islam i temeljito ga proučavao s ljubavlju, sve do obredoslovlja, i sa potpunom predanošću u svakoj pojedinoj sastavnici. To što me optužuju da sam primio islam meni predstavlja čast, koju sam krunisao činom da sam se prozvaio Šejhom Zejdinom. U islamu sam našao potpuno ispravan život. To je ono što u sebi sadrži Kur'an i to je ono što nekog od vjernika čini svijetlim znamenom – kakav je bio Muhammed, koji je i danas svjetionik.

Islam nadolazi i pored svih prepreka koje se stavljaju preda nj, ali trebaju mu istinski pozivači, koji će njegova učenja predstavljati ljudima djelom i s ljubavlju!”

Šejh Fransisko Kudara Zejdin, ili Fransisko Koderer Sajdin, umro je 1917. godine.

JAPAN

Širo Tanakaširo

Muslimanima je obaveza pružati pomoć na svakom mjestu i poraditi na otvaranju zatvorenih džamija u nekim zemljama!

Ime mu je Širo Tanakaširo (Shiro Tanakaširo). Rođen je 1919. godine. Bio je profesor za povijest dvaju istoka, bliskog i srednjeg, na japanskim univerzitetima Tokio, Kjoto i Osaka.

Susreo sam se s njim u ljeto 1981. godine u džamiji Hazreti Husejna u Kairu. Slušao je sa skrušenošću isposnika i govorio tečno arapskim književnim jezikom, a egipatskim kolokvijalnim jezikom služio se kao Egipćanin. Sjedio sam pored njega u predvorju te velike džamije. Imao je enciklopedijsko pamćenje i poznao svaku sitnicu o islamu i njegovome Poslaniku, te podatke iz povijesti islama. Islam je upoznao prije trideset i pet godina, susrevši se sa njim kroz čitanje povijesti.

Posjeduje stremljenja onih potpuno iskrenih muslimana. On kaže:

“Nalazimo se na početku petnaestog

hidžretskog stoljeća, kada islamski poziv još uvijek proživljava svoje opadanje i pored savremenih sredstava komunikacije koja islamskom pozivu pružaju izvanrednu priliku za širenje vjere našeg poslanika Muhammeda, s.a.v.s., dok današnji svijet grca u moru materijalizma i nezna-boštva, onako kako je bilo i prije Muhammedova poslanstva. Tada je naš Poslanik sam uspio osigurati postojanje islamskoga poziva i njegovo daljnje širenje. Njegova osnova za to pregnuće bile su Mekka i Medina. On se oslanjao na snagu svoje uvjerljivosti i snagu svoje Objave, ali i na snagu izaslanika koje je upućivao da druge pozovu u vjeru, a koje je odašiljao na sve strane svijeta, spremajući ih čak u Kinu i Egipat. Na taj način uspio je svojoj Objavi osigurati iščekivano uzvišeno mjesto u srcima i umovima ljudi. Islamski poziv u vjeru još uvijek živi na onome što je urađeno u prošlosti.

Prošlo je četrnaest stoljeća, a u načinu pozivanja u vjeru nije se desio nikakav napredak, osim u pogledu nekih mogućnosti, koje opet koriste oni koji ne vole islam kako se on ne bi širio i stao na put njihovim okupacijama i prohtjevima.

Muslimani širom svijeta, a osobito oni u islamskim državama, moraju preuzeti odgovornost za promicanje islama, onu odgovornost koju je Božiji Poslanik, s.a.v.s., nosio sam! Islam je postao usamljen. Muslimanima je obaveza pružiti pomoć na svakom mjestu i poraditi na

otvaranju zatvorenih džamija u nekim zemljama.

Dužnost je svih muslimana, i njihovih predstavnika, da islamskom pozivu pruže makar mali udio onoga što mu je pružao Poslanik islama pa će vidjeti da islam predstavlja čast i dostojanstvo za onog ko želi imati čast i dostojanstvo koje je Allah namijenio svome namjesniku na Zemlji, a radi kojih je i poslao našeg časnog Poslanika, kako bi ih potvrdio u svojoj Objavi, svojim postupcima i svojim učenjima koja opstaju i traju evo sve do danas. Na nama je da vidimo kako da to osnažimo pa da ne budu slaba strana u svijetu u kojem sve postaje čudno i otuđeno.”

EGIPAT

Džurdži Zejdan

Nezir Džejd (Šenuda Treći)

Džurdži Zejdan

*Ne mislim da je ijedan drugi poslanik,
osim Muhammeda, postizao toliku naklonost,
koju je jednostavno zasađivao u srce onoga ko bi
ga upoznao, makar ga dotični i ne volio!*

Ime mu je Džurdži Zejdan. Rođen je 1861. godine u Bejrutu. Odrastao je u jednoj siromašnoj porodici, što ga je natjeralo da napusti školovanje u svojoj dvanaestoj godini, kako bi pomagao ocu da održi porodicu u životu. Još kao mali volio je crtati i slikati, ali i čitati. Imao je, međutim, želju da jednoga dana postane liječnik. Pokušavao je završiti studij medicine u Kasr el-Ajniju u Egiptu, ali njegova ljubav prema čitanju i pisanju bila je prevagnula, tako da se i opredijelio da bude pisac. Ali, pisanje mu nije donosilo prihod koji bi mu bio dovoljan za život. Naučio je čitati i pisati engleski za samo pet mjeseci, pa je nastojao tim novim jezikom poboljšati svoje životne prilike i naći neki posao. Na kraju je postao prevodilac u engleskoj obavještajnoj službi, koja mu je postavila uvjet da, pored prevodilačkog posla, ima nastaviti i pisati za novine za koje je dotada radio. Džurdži Zejdan je prihvatio njihove uvjete i nastavio s

pisanjem, radeći istovremeno kao prevodilac u engleskoj obavještajnoj službi.

Džurdži Zejdan, egipatski pisac i engleski činovnik, bio je u pratnji engleskog izaslanstva koje je išlo u Sudan, i bio joj prevodilac u putovanju niz Nil. Izaslanstvo je u toku 1884. godine imalo zadatak da izbavi Gordon-pašu.

Poželio je da ima svoj novine ili časopis u kojima bi mogao pisati bez ograničenja, pa je za to dobio saglasnost engleske obavještajne službe, koja mu je tako pružila priliku da ima svoje vlastito glasilo, gdje je mogao pisati šta je htio i pozivati koga on hoće da za njega piše. Tako je Džurdži Zejdan godine 1892. pokrenuo časopis *El-Hilal*, pod kojim imenom, osim časopisa, sada djeluje i velika novinska kuća. I kuća i časopis, dakle, nose još uvijek ime koje podsjeća na njega.

Nakon osnivanja i pokretanja izdavanja časopisa *El-Hilal*, Zejdan se potpuno okrenuo novinarstvu i književnosti.

Ostavio je iza sebe velik broj djela, a mi ćemo navesti samo neka: *Povijest Egipta*, *Povijest islamskog civilizacijskog hoda*, *Opća historija*, *Jezička filozofija – povijest normi arapskog jezika*, *Borba zaljubljenih*, *Diktatura mameluka*, *Djevojka Gassan*, *Egipćanka Armanosa*, *Geografija Egipta*.

Džurdži Zejdan je o islamu i muslimanima izjavio sljedeće:

“Nisam vidio da je iko širokogrudiji, čes-

titiji, draži i iskreniji od prijatelja muslimana. Ja sam ih upoznao još kao mali, kada su se s velikom pažnjom odnosili prema mojoj porodici, i kao veliki, kada su me lijepo pazili. U islamu nisam našao ništa drugo, osim ljubavi, bratstva, širokogrudosti i uzvišenosti.

Pročitao sam Kur'an – u njemu sam otkrio potpunu opskrbu za jedan častan život. Svaka riječ u Kur'anu je život, za sadašnjost i za budućnost, pa savjetujem svakome da ga pročita. Sasvim sigurno, Kur'an, koji je objavljen Muhammedu, poslaniku islama, nije se mogao pojaviti niotkuda.

Muhammed je bio pouzdan čovjek, živio je prema kur'anskom ćudoređu. Njegov život se i danas proučava jer sadrži istinske vrijednosti. Ne mislim da je ijedan drugi poslanik, osim Muhammeda, postizao toliku naklonost, koju je jednostavno zasađivao u srce onoga ko bi ga upoznao, makar ga ovaj i ne volio!“

Nezir Džejd (Šenuda Treći)

Kur'an je knjiga koja se mora čitati. U njemu se nama izriče počast, i on nema premca!

Ime mu je Nezir Džejd. To je pravo ime koptskog vjerskog poglavara Šenude Trećeg, aleksandrijskog patrijarha “kraze morkosije”.

Rođen je u Egiptu 1923. godine. Završio je gimnaziju 1947, a potom je studirao teologiju. Zaređen je 1954, a potom je 1956. godine biran za manastirskog igumana. Biskupom je postao 1962. i na tom položaju ostao, pokrivajući područje crkvenog odgoja i obrazovanja, sve dok na njega nije godine 1971. pao izbor za patrijarha, na kojem mjestu se nalazi i danas.

Nezir Džejd, odnosno patrijarh Šenuda Treći, na poglavarskoj stolici je naslijedio patrijarha Ćirila Šestog, čije se obavljanje najviše vjerske dužnosti odlikovalo prijateljstvom, ljubavlju, saosjećanjem, bratstvom i solidarnošću. On je djelatno ispoljavao miroljubivost, s ciljem da Egipat zadrži svoju sigurnost i ostane bezbjednom zemlja.

Patrijarh Šenuda, međutim, bio je intelektualac: pjesnik, esejist, književnik, govornik i

pobožnjak. Iza njega je ostao velik broj priloga, koji su vrlo upečatljivi. Neki od tih priloga objavljeni su u izdanjima za širu upotrebu, a neki su snimljeni na audio-kasetama.

Radio je i kao rezervni starješina u oružanim snagama – po vlastitoj želji – nastojeći time izraziti svoju odanost zemlji u kojoj živi i kojoj pripada i svome egipatskom rodoljublju.

Susreo sam se sa njim u drugoj polovini sedamdesetih godina u njegovom uredu, u zgradi saborne crkve na Abbasiji u Kairu. Dugo smo razgovarali u njegovom otmjenom uredu. Razgovor je bio ugodan, jer druženje sa takvim ljudima i ne može biti ništa drugo, doli čisti užitak, iako je razgovor bio obuhvatan i zadirao u širok spektar i vjerskih, i ovosvjetskih tema.

Vidio sam da je veoma jednostavan čovjek, doživljavao sam ga kao muslimana, iako posve svjestan da je on zapravo hrišćanin.

Vidio sam da izvanredno poznaje svaku pojavu o kojoj je bilo riječi, da govori kao genijalac, pravi pokrete genijalca, osmjehuje se kao genijalac... I ja sam samo u jednom trenutku bio genijalan sa njim: kada sam ga nasmijao toliko da se on smijao gromko, zabacivši glavu natrag!

Zapazio sam da voli islam, da je ingeniozno pronicljiv i u pogledu poznavanja kur'anskog jezika! Slušao sam ga, a on je govorio jezikom Kur'ana; govorio je Kur'anom!

Nisam se čudio, već sam mu bio samo još bliži, u još tješnjoj vezi s njegovim umom.

Uostalom, ništa neobično: Kur'an približava ljudske umove jedne drugima i zbližava ljudska srca. Također briše razlike među njima.

Navest ću samo neke rečenice koje ću izdvojiti iz svoga dugog razgovora koji sam imao sa patrijarhom Šenudom Trećim:

“Kur'an je knjiga koja se mora čitati. U njemu se nama izriče počast, i on nema premca. Islam je, bez sumnje, vjera širine i promjena, a Muhammed je bio najveći društveni reformator koji se ikada pojavio.

Kada je pobjedonosni vojskovođa Amr ibn el-As došao u Egipat i vidio da kršćani nemaju svoga patrijarha, jer je El-Enba Benjamin bio sakriven, poslao mu je pismo, pozivajući ga da preuzme rukovođenje vjerskim životom Kopta u Egiptu pod njegovom zaštitom i pažnjom. U pismu koje je Amr ibn el-As poslao El-Enbi Benjaminu stoji: 'Gdje god da je koptski patrijarh Benjamin, neka zna da mu mi pružamo zaštitu, jamčimo sigurnost i dajemo mu tvrdnu riječ kojom nas je Allah obavezao! Stoga, neka patrijarh dođe kod nas u sigurnost i spokojstvo i neka prihvati rukovođenje pitanjima svoje vjere i neka preuzme brigu o svojim istovjernicima!' Amr ibn el-As je pomogao izgradnju aleksandrijske crkve, a učinit će da budu vraćene crkve koje su Bizantijci bili uzurpirali.”

Patrijarh Šenuda Treći i njegovi Kopti i danas žive u okrilju te brige i sigurnosti. Stoga će i reći borcima na ratnom poprištu, koji su se

okupljali nasuprot neprijatelju prije Oktobarskog rata: “Mi u ovim danima vodimo protiv cionista odsudnu bitku za opstanak – oni su naš zajednički neprijatelj, oni su neprijatelji i hrišćanstva, i islama! Mi se neprekidno molimo Bogu za vas da vas čuva i nadamo se da će se rat završiti povoljno, da nijedan od vas neće izgubiti ni dlaku sa glave!”

Na kraju

Nadam se da se čitalac bolje upoznao s vrijednošću svoje vjere kroz njeno istinsko razumijevanje od strane ove odabrane skupine, za koju se nadam da sam je predstavio na pravilan način i omogućio da se vjerodostojno izrazi o islamu i o onome šta bi muslimani mogli dobiti ako bi se pridržavali njegovih učenja, koja vode prema svjetskom miru.

Molim čitaoca da mi dostavi i one podatke koje sam možda ispustio u predstavljanju ovih ličnosti. Isto tako, molim čitaoca da me obavijesti o svemu drugom što mu se učini da bi se moglo pridodati ovoj knjizi, čiji bi obim volio proširiti do stotine, pa i više... Nadam se da će čitaoci sarađivati sa mnom, kako bi se povećao broj obrađenih ličnosti u ovoj knjizi.

Molim Allaha da sve nas naputi na ono što je dobro za ljude, a što se krije u miru kojem islam teži! A Allah zna za namjeru!

VRIJEDNA SVJEDOČENJA DRUGIH O ISLAMU I POSLANIKU

U vrijeme kada se, na jednoj strani, muslimanski narodi vraćaju izvorima svoje vjere, Kur'anu i sunnetu, a na drugoj se strani potkopava autoritet oba ta izvora, posebno na savremenom Zapadu, knjige u kojima se baca novo svjetlo na islamske izvore zaslužuju posebnu pažnju i imaju još veću vrijednost. Što se tiče napada na Kur'an, oni su, kao što je poznato, počeli uporedo sa njegovim objavljivanjem i traju sve do danas, istina sa skoro istom "argumentacijom". Otkriće jednog privatnog prijepisa Mushafa u jemenskoj San'i čija je kopija s koje je prepisan možda nastala u vrijeme hilafeta hazreti Alije, kao što je poznato naučnoj javnosti, izazvalo je nove stare tvrdnje orijentalista na Zapadu o navodnoj neautentičnosti Kur'ana, na šta su ozbiljni naučnici i kur'anolozi dali svoju iscrpnu i nepobitnu naučnu argumentaciju koja je iznova afirmisala Božansko porijeklo i čudesnost Allahove Knjige. Čini se da su napadi na Kur'an na Zapadu rjeđi od napada na poslanika Muhammeda, s.a.v.s., i da je muslimanski odgovor na njih djelotvorniji. Možda je i to jedan od razloga što se islamofobična pera radije okreću protiv poslanika Muhammeda nego protiv Kur'ana: Kur'an je dostupan stotinama miliona čitalaca u

izvorniku i u prijevodima na sve važnije jezike svijeta, dok to nije slučaj sa *sirom*, biografijom poslanika Muhammeda, s.a.v.s., koju tako nastrojena pera uvijek iznova nastoje iskriviti.

Knjiga Ahmeda Hamida specifična je po tome što su u njoj sabrana mišljenja onih utjecajnih umova sa Zapada i Dalekog istoka koji su se, neopterećeni propagandom, izravno studirajući životopis poslanika Muhammeda i njegovo historijsko djelo, oduševljavali njime nerijetko ga nazivajući najvećom povijesnom ličnošću. Iskrenim muslimanima, koji su svjesni važnosti i svrhe vjerovanja u instituciju poslanstva (drugi, neraskidivi dio Šehadeta), sjaja i veličine poslanika Muhammeda, s.a.v.s., kao “Pečata svih poslanika i vjerovjesnika”, nisu potrebna ničija svjedočenja, no, to ne znači da ih misli velikana sa Zapada i Dalekog istoka o Muhammedu, s.a.v.s., neće dodatno uzbuditi povećavajući ljubav prema tome muslimanskom modelu identifikacije (*usvetun haseneh*). Ova inspirativna svjedočenja ipak će biti najdojmljivija za one koji su svojim duhom okrenuti Zapadu kao navodno najvišem sistemu vrijednosti, svejedno bili oni u dubini srca muslimani ili nemuslimani.

Ovdje su sakupljene misli Tolstoja, Bernarda Šoa, Giba, Getea, Karlajla, Ajnštajna, Mahatme Gandija... i mnogih drugih zapadnoevropskih, dalekoistočnih i afričkih velikana koji su, u svoje doba, bili moralne savjesti Zapada,

Dalekog istoka, Afrike, pa čak i cijelog svijeta, njegovi učitelji i vodiči.

Iako izvanredna, ova knjiga nije potpuna; bilo je, naime, još važnih ljudi koji su afirmativno govorili o islamu, Kur'anu i poslaniku Muhammedu, no to neće u bitnome umanjiti njezinu vrijednost. Ahmed Hamid je, naime, želio sačiniti knjigu posebno inspirativnih misli kazanih ili napisanih od strane posebno utjecajnih ličnosti koje su se divile poslaniku Muhammedu. Istina, postoje – ili bi se mogle sačiniti – i one druge knjige, u kojima se napada poslanik Muhammed, ali ti napadi su samo bacanje luga u oči. “Naše laži o Muhammedu su laži protiv nas, Zapadnjaka”, zapisao je Tomas Karlajl.

Prof. dr. Džemaludin Latić

Sadržaj

Na putu obaveze.....	7
VELIKA BRITANIJA.....	12
Bernard Šo	13
Bertrand Rasel.....	17
Tomas Karlajl.....	20
Viljem Mjur	24
Hamilton Gib	27
Ričard Barton.....	31
Edvard Henri Palmer	35
Tomas Arnold.....	39
Rejnold Alejn Nikolson.....	43
Edvard Lejn	46
FRANCUSKA.....	50
Žan Žak Ruso	51
Volter.....	53
Emil Dermengem.....	56
Napoleon Bonaparta	61

Kliman Hjuart	66
Gustav Le Bon	70
Luj Masinjon	74
E. F. Gotije	78
Anri De Kastri.....	81
Žak Berk	84
AMERIKA	87
Albert Ajnštajn	88
Vilfred Smit	95
Čarls Adams.....	99
Aleksandar Veb	102
Majkl Hart.....	105
Entoni Kvin	108
NJEMAČKA	111
Johan Volfgang Gete.....	112
Karl Brokelman.....	116
Jorg Kremer	119
Jozef Šaht	122
Zigrid Hunke.....	125
ITALIJA	129
Leone Kaetani	130

Karlo Nalino	134
Mikelandelo Ignacio Gvidi.....	137
Frančesko Gabrijeli	140
Umberto Ricitano	143
Milina San Mila	147
INDIJA	150
Rabindranat Tagore	151
Mahatma Gandi.....	155
Džavaharlal Nehru	159
RUSIJA	162
Lav Nikolajevič Tolstoj	163
Vasilij Vladimirovič Bartold	167
Ignacije Kračkovski	170
HOLANDIJA	173
Snouk Hargronđe	173
ŠPANIJA	176
Fransisko Koderi Sajdin.....	176
JAPAN	178
Širo Tanakaširo	178
EGIPAT	181
Džurdži Zejdan	182

Nezir Džejd (Šenuda Treći).....	185
Na kraju	189
VRIJEDNA SVJEDOČENJA DRUGIH O ISLAMU I POSLANIKU	190

ISLAM I POSLANIK U OČIMA
DRUGIH

Izdavač
Fondacija “Mulla Sadra”
u Bosni i Hercegovini

Za izdavača
AKBAR EYDI

Redaktura prijevoda
MUSTAFA KAMALI

Lektura
MUNIB MAGLAJLIĆ

Korektura
SELMA EFENDIĆ

DTP
ADNAN JASIKA

Štampa
AMOS GRAF

Za štampariju
FAHRUDIN KORJENIĆ

Tiraž
1000 primjeraka